

บัณฑิตศึกษา

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตพะเยา

คู่มือการศึกษา ระดับบัณฑิตศึกษา

การปฐมนิเทศนิสิต
ระดับบัณฑิตศึกษา
ปีการศึกษา 2567

หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต (พธ.ด.)

หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต (พธ.ม.)

หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต (ร.ม.)

คู่มือการศึกษาระดับ บัณฑิตศึกษา

การปฐมนิเทศและเตรียมความพร้อม
นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา
ปีการศึกษา 2567

บัณฑิตศึกษา
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาเขตพะเยา

คำนิยม

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้รับการจัดตั้งขึ้นมาโดยอาศัยแนวปฏิบัติตามความในคำสั่งมหาเถรสมาคม เรื่องการศึกษาของมหาวิทยาลัยสงฆ์ พ.ศ. ๒๕๑๒ ข้อ ๕ (๒) ด้วยการพิจารณา จัดตั้ง ยุบ รวมและเลิกล้ม คณะ วิทยาลัย บัณฑิตวิทยาลัย ภาควิชา และหรือส่วนงานที่เรียกชื่ออย่างอื่นในมหาวิทยาลัยและข้อ ๗ ความว่า "ถ้าเป็นการสมควรมหาวิทยาลัยสงฆ์ ทั้งสองแห่งจะร่วมกันจัดการศึกษาชั้นบัณฑิตวิทยาลัยอีกส่วนหนึ่ง โดยอนุมัติของสภามหาวิทยาลัยของคณะสงฆ์ ก็ได้ "

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เปิดรับนิสิตที่เป็นพระภิกษุเข้าศึกษาปริญญาโทเมื่อปี ๒๕๓๑ เปิดรับคฤหัสถ์เข้าศึกษาในปี ๒๕๔๒ เปิดการศึกษาระดับปริญญาเอก โดยรับพระภิกษุและคฤหัสถ์เข้าศึกษา เรียนรวมกันในปี ๒๕๔๓ เมื่อเปิดรับคฤหัสถ์เข้าศึกษารวมกับพระสงฆ์ ถือว่า มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยได้จัดการศึกษาตามพระราชปณิธานของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาจุฬาลงกรณ์พระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๕ ที่ทรงสถาปนาสถาบันแห่งนี้ให้เป็นสถานศึกษาพระไตรปิฎกและวิชาชั้นสูง สำหรับพระภิกษุสามเณรและคฤหัสถ์

ในส่วนของการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตพะเยา ได้รับการอนุมัติให้เปิดสอนหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา สำหรับบรรพชิต ตั้งแต่ปีการศึกษา ๒๕๕๒ สำหรับคฤหัสถ์ ตั้งแต่ปีการศึกษา ๒๕๕๓ เป็นต้นมา และได้รับการอนุมัติให้เปิดสอนหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา (สำหรับบรรพชิตและคฤหัสถ์) ตั้งแต่ปีการศึกษา ๒๕๕๙ และได้รับการอนุมัติให้เปิดสอนหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต (สำหรับบรรพชิตและคฤหัสถ์) ตั้งแต่ปีการศึกษา ๒๕๖๒ เป็นต้นมา

ในการจัดการศึกษาจำเป็นต้องมีหนังสือคู่มือ เพื่อเป็นสื่อชี้แจงรายละเอียดการศึกษา ให้ผู้ที่เข้ามาศึกษาได้ศึกษาเพื่อเป็นแนวทางด้านการเรียนและการทำวิทยานิพนธ์/ดุษฎีนิพนธ์ สำหรับอาจารย์ได้ศึกษารายละเอียด เพื่อความรอบรู้ในสาขาวิชาที่ตนเกี่ยวข้องในฐานะเป็นผู้สอน บัณฑิตศึกษา วิทยาเขตพะเยาจึงได้ดำเนินการจัดทำหนังสือ “คู่มือการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา ประจำปี ๒๕๖๗” สำหรับใช้เป็นคู่มือของนิสิต

ขออนุโมทนาในความวิริยะอุตสาหะของผู้บริหาร คณาจารย์ บัณฑิตศึกษาวิทยาเขตพะเยา ที่ได้ร่วมกันประกอบกรณียกิจอันเป็นไปเพื่อบรรลุดุติประสงค์ และนโยบายของมหาวิทยาลัยอย่างเต็มกำลังความสามารถ ขออำนาจคุณพระศรีรัตนตรัยให้ผู้บริหาร คณาจารย์และนิสิตทุกท่าน จงปราศจากโรคพาธอุปัทวันตราย จงบรรลุประโยชน์ไสรดีผล สมมโนปรารถนาทุกประการเทอญ

พระเมธีวชิรคุณ, รศ. ดร.

รองอธิการบดีวิทยาเขตพะเยา

คำนำ

การศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษาเป็นการศึกษาที่มีความแตกต่างจากการศึกษาในระดับปริญญาตรีมาก เนื่องจากผู้ศึกษาจะต้องรับรู้และทำความเข้าใจเกี่ยวกับสาขาวิชาที่จะเข้าศึกษาอย่าง ถูกต้อง ครบถ้วน และต้องรู้ลึกถึงแผนและแบบของหลักสูตรในสาขาวิชาที่จะเข้าศึกษานั้นด้วย บัณฑิตวิทยาลัยได้ตระหนักถึงความสำคัญเกี่ยวกับเรื่องนี้จึงได้จัดทำหนังสือ คู่มือการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา วิทยาเขตพะเยา” เพื่อให้สอดคล้องกับหลักสูตรปรับปรุงใหม่ มีเนื้อหาครอบคลุมทั้งประวัติความเป็นมา ประชุมรายละเอียดของแต่ละหลักสูตร ระเบียบข้อบังคับต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาและข้อมูลที่เป็นสำหรับการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา และเพื่อให้ผู้ที่เข้าศึกษาได้ศึกษาและ ใช้ประกอบการเตรียมความพร้อมสำหรับการจัดการของตนเอง

ปัจจุบันมีหลักสูตรที่เปิดสอนในระดับบัณฑิตศึกษา แยกเป็นระดับปริญญาโท จำนวน ๒ หลักสูตร และระดับปริญญาเอก จำนวน ๑ หลักสูตร หวังเป็นอย่างยิ่งว่าหนังสือคู่มือหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษานี้ จะเป็นประโยชน์ต่ออาจารย์ผู้สอน นิสิต และผู้สนใจที่จะเข้าศึกษาในหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา ได้บ้างตามสมควร

พระมหาสิริกร ปญฺญาวชิโร, ดร.

รักษาการผู้อำนวยการวิทยาลัยสงฆ์พะเยา

สารบัญ

	หน้า
คำนิยม	(ก)
คำนำ	(ค)
สารบัญ	(ง)
ประวัติความเป็นมาของบัณฑิตวิทยาลัย	๑
ปรัชญา ปณิธาน พันธกิจ วิสัยทัศน์ของบัณฑิตวิทยาลัย	๓
ประวัติความเป็นมาของบัณฑิตศึกษา วิทยาเขตพะเยา	๔
ทำเนียบรองอธิการ วิทยาเขตพะเยา	๕
คณะผู้บริหารมหาวิทยาลัย	๖
คณาจารย์ และบุคลากรประจำบัณฑิตศึกษา วิทยาเขตพะเยา	
● หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต	๗
● หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต	๘
● หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต	๙
อาจารย์พิเศษ	๑๒
รายละเอียดหลักสูตรการศึกษา	๑๗
● หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ.๒๕๖๕)	๑๘
● หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ.๒๕๖๕)	๓๑
● หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์ (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ.๒๕๖๗)	๔๗
ภาคผนวก	
● ภาคผนวก ก ข้อบังคับ ระเบียบ ประกาศ มหาวิทยาลัย	๖๕
● ภาคผนวก ข แบบฟอร์มใบบท.	๑๐๘
● ภาคผนวก ค เงื่อนไขการจบการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา	๑๒๑
● ภาคผนวก ง กระบวนการ/ขั้นตอน การทำสารนิพนธ์, บทความวิชาการ, บทความวิจัย หนังสือหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต	๑๔๑

ประวัติความเป็นมาของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้รับการจัดตั้งขึ้นมาโดยอาศัยแนวปฏิบัติตามความในคำสั่งมหาเถรสมาคม เรื่องการศึกษาของมหาวิทยาลัยสงฆ์ พ.ศ. ๒๕๑๒ ข้อ ๕ (๒) ว่าด้วยการพิจารณา จัดตั้ง ยุบ รวม และเลิกล้ม คณะ วิทยาลัย บัณฑิตวิทยาลัย ภาควิชา และหรือส่วนงานที่เรียกชื่ออย่างอื่นในมหาวิทยาลัยและข้อ ๗ ความว่า "ถ้าเป็นการสมควรมหาวิทยาลัยสงฆ์ ทั้งสองแห่งจะร่วมกันจัดการศึกษาชั้นบัณฑิตวิทยาลัยอีกส่วนหนึ่ง โดยอนุมัติของสภามหาวิทยาลัยของคณะสงฆ์ก็ได้ " ด้วยเหตุนี้มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยจึงมีประกาศที่ ๖๕ / ๒๕๒๙ ลงวันที่ ๑๔ กันยายน ๒๕๒๙ แต่งตั้งคณะกรรมการขึ้น เพื่อดำเนินการยกร่างโครงการบัณฑิตวิทยาลัยและหลักสูตรปริญญาโท ประกอบด้วย

๑. พระเมธีสุทธิพงษ์	ประธานกรรมการ
๒. พระมหาณรงค์ จิตตโสภโณ	กรรมการ
๓. พระมหาทองสุริย์ สุริยโชโต	กรรมการ
๔. พระมหาจรรยา ชินวิโส	กรรมการ
๕. พระมหาประยูร ธมมจิตโต	กรรมการ
๖. นายจำนงค์ ทองประเสริฐ	กรรมการ
๗. รศ.ดร. จำลอง สารพัดนึก	กรรมการ
๘. รศ. เสฐียรพงษ์ วรรณปก	กรรมการ
๙. ดร. ชาย โพธิ์สิตา	กรรมการ
๑๐. ดร. จินดา จันทรแก้ว	กรรมการ
๑๑. นายสุชาติ เมืองแก้ว	กรรมการ

คณะกรรมการชุดนี้ได้ประชุมติดต่อกันทุกสัปดาห์เป็นเวลา ๖ เดือน จึงยกร่างโครงการบัณฑิตวิทยาลัยและหลักสูตรปริญญาโทได้สำเร็จ คณะกรรมการได้ยกร่างเฉพาะหลักสูตรคณะพุทธศาสตร์ ๔ ภาควิชา คือ ภาควิชาบาลี ภาควิชาพระพุทธศาสนา ภาควิชาปรัชญา และภาควิชาศาสนา สภามหาวิทยาลัยให้ความเห็นชอบต่อโครงการบัณฑิตวิทยาลัย และอนุมัติให้ใช้หลักสูตรปริญญาโท ในคราวประชุมครั้งที่ ๒/๒๕๓๐ เมื่อวันที่ ๗ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๓๐ ต่อมามหาวิทยาลัยได้ประกาศใช้ข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในพระบรมราชูปถัมภ์ ว่าด้วยการศึกษาในระดับปริญญาโท พุทธศักราช ๒๕๓๐ เมื่อวันที่ ๒๕ กันยายน พ.ศ. ๒๕๓๐ เมื่อพร้อมแล้ว มหาวิทยาลัยจึงออกประกาศตั้งบัณฑิตวิทยาลัยตามประกาศมหาวิทยาลัยที่ ๔/๒๕๓๑ ลงวันที่ ๒๓ มกราคม พ.ศ. ๒๕๓๑

ประกาศ

มหาวิทยาลัยราชวิทยาลัย ในพระบรมราชูปถัมภ์

ที่ ๔/๒๕๓๑

เรื่อง ตั้งบัณฑิตวิทยาลัย

*****

มหาวิทยาลัยราชวิทยาลัยได้เปิดดำเนินการศึกษาตามพระราชปราชญ์ของพระบาทสมเด็จพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาจุฬาลงกรณ์ พระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ตั้งแต่วันที่ ๑๘ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๔๙๐ มาจนถึงบัดนี้เป็นเวลา ๔๐ ปีแล้ว มีผู้สำเร็จการศึกษาชั้นปริญญาตรี ๓๕ รุ่น มีนิสิตเพิ่มมากกว่า ๑,๐๐๐ รูป ผู้สำเร็จการศึกษาแล้วต้องไปศึกษาต่อในระดับปริญญาโท และปริญญาเอกในต่างประเทศ ก่อให้เกิดความยากลำบาก เพราะมหาวิทยาลัยยังมิได้เปิดดำเนินการศึกษาในระดับปริญญาโทและปริญญาเอก

บัดนี้ ถึงเวลาอันสมควรที่จะต้องเปิดการศึกษาระดับปริญญาโทและปริญญาเอกเพื่อพัฒนาการศึกษา และอำนวยความสะดวกแก่พระภิกษุสามเณรผู้ใคร่ที่จะศึกษาในระดับสูงขึ้นไป อาศัยอำนาจตามความในข้อ ๕ (๒) แห่งคำสั่งมหาเถรสมาคมเรื่องการศึกษาของมหาวิทยาลัยสงฆ์ พ.ศ. ๒๕๑๒ โดยความเห็นชอบของสภา มหาวิทยาลัยมหจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยในพระบรมราชูปถัมภ์ ในการประชุมครั้งที่ ๑/๒๕๓๑ เมื่อวันที่ ๒๑ กรกฎาคม ๒๕๓๑ ที่ประชุมมีมติเป็นเอกฉันท์ ให้จัดตั้งบัณฑิตวิทยาลัยในมหาวิทยาลัยราชวิทยาลัยในพระบรมราชูปถัมภ์ จึงประกาศให้ทราบทั่วกัน

ทั้งนี้ ตั้งแต่วันประกาศนี้เป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ ๒๓ มกราคม พ.ศ. ๒๕๓๑

(สมเด็จพระพุทธาจารย์)

สภานายกมหาวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชวิทยาลัย ในพระบรมราชูปถัมภ์

ปรัชญา ปณิธาน พันธกิจ วิสัยทัศน์ของบัณฑิตวิทยาลัย

๑. ปรัชญาของบัณฑิตวิทยาลัย

จัดการศึกษาด้านพระพุทธศาสนา โดยบูรณาการกับศาสตร์สมัยใหม่ เพื่อพัฒนาความรู้ ความสามารถทางจิตใจ ปัญญา และความเสียสละเพื่อสังคม

๒. ปณิธานของบัณฑิตวิทยาลัย

มุ่งจัดการศึกษาพระไตรปิฎก อรรถกถา และคัมภีร์ ตำราด้านพระพุทธศาสนา เพื่อผลิตบัณฑิตให้มีความรู้สามารถบูรณาการกับศาสตร์สมัยใหม่ ผ่านงานวิจัยและงานสร้างสรรค์อย่างเหมาะสม มีปฏิปทาน่า เลื่อมใส ใฝ่รู้ใฝ่คิด และเสียสละอุทิศตนเพื่อสังคม

๓. วิสัยทัศน์ของบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัยมุ่งเป็นสถาบันจัดการศึกษาพระพุทธศาสนาในระดับบัณฑิตศึกษา ทั้งในระดับชาติ และนานาชาติ เพื่อสร้างคนดีและคนเก่งด้านการวิจัยและการบริการวิชาการแก่สังคมอย่างมีประสิทธิภาพ

๔. พันธกิจของบัณฑิตวิทยาลัย

๑) ด้านผลิตบัณฑิต : ผลิตบัณฑิตและพัฒนาบุคลากรให้เป็นผู้มีปฏิปทาน่าเลื่อมใส ใฝ่คิด เป็นผู้นำ จิตใจและปัญญา มีโลกทัศน์กว้างไกล มีความสามารถในการแก้ปัญหา มีศรัทธาอุทิศตนเพื่อพระพุทธศาสนา และพัฒนาสังคม

๒) ด้านวิจัยและพัฒนา : จัดการศึกษาและพัฒนากระบวนการเรียนรู้ โดยบูรณาการวิชาการด้าน พระพุทธศาสนา เข้ากับศาสตร์สมัยใหม่ทั้งภาคทฤษฎีและปฏิบัติ ผ่านกระบวนการศึกษา ค้นคว้า วิจัย และ การประกันคุณภาพการศึกษา เพื่อก้าวไปสู่ความเป็นเลิศทางวิชาการ และเพื่อสร้างองค์ความรู้ใหม่ในการ พัฒนามนุษย์ สังคม และสิ่งแวดล้อม ให้อยู่ร่วมกันได้อย่างสมดุล และสันติสุข

๓) ด้านการส่งเสริมพระพุทธศาสนาและบริการวิชาการแก่สังคม : มุ่งมั่นในการให้บริการวิชาการ ด้านพระพุทธศาสนาแก่คณะสงฆ์และสังคม รวมทั้งส่งเสริมการเรียนรู้ และความร่วมมืออันดีระหว่าง พุทธศาสนิกชนในระดับชาติและนานาชาติ เพื่อธำรงรักษาไว้ซึ่งขนบธรรมเนียมประเพณี ศิลปะและวัฒนธรรม อันเนื่องด้วยพระพุทธศาสนา

๔) ด้านการทํานุบำรุงศิลปวัฒนธรรม : มุ่งส่งเสริม อนุรักษ์และทํานุบำรุงศิลปวัฒนธรรม อันเป็น ภารกิจหลักที่สำคัญของมหาวิทยาลัย โดยการบริหารจัดการ บูรณาการเข้ากับโครงการและกิจกรรมการเรียน การสอน และสอดคล้องกับพันธกิจและอัตลักษณ์ของมหาวิทยาลัย

ประวัติความเป็นมาของบัณฑิตศึกษา

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตพะเยา

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตพะเยา ก่อตั้งขึ้นเมื่อปีพุทธศักราช ๒๕๓๔ โดย พระเดชพระคุณพระอุบาลีคุณูปมาจารย์ (ปวง ธมมปญฺญมหาเถร) อดีตเจ้าอาวาสพระอารามหลวง วัดศรีโคมคำ, อดีตที่ปรึกษาเจ้าคณะภาค ๖ ตามมติที่ประชุมกรรมการสภามหาวิทยาลัย มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ฯ มีมติอนุมัติวิทยาลัยสงฆ์พะเยา เป็น วิทยาเขตในนาม “มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในพระบรมราชูปถัมภ์ วิทยาเขตพะเยา” ตามประกาศมหาวิทยาลัย ที่ ๔๐/๒๕๓๔ เรื่อง ตั้งวิทยาเขตพะเยา ประกาศ ณ วันที่ ๒๐ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๕๓๔ ลงนามโดยพระสุเมธาธิบดี สภานายกมหาวิทยาลัย

ต่อมาได้มีการตราพระราชบัญญัติ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พ.ศ. ๒๕๔๐ ประกาศในราชกิจจานุเบกษา ฉบับกฤษฎีกา เล่ม ๑๑๔ ตอนที่ ๕๑ ก วันที่ ๑ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๔๐ ทำให้สถานภาพของมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในพระบรมราชูปถัมภ์ เปลี่ยนเป็นมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย และเป็นมหาวิทยาลัยของรัฐ ในกำกับของรัฐบาล วิทยาเขตพะเยาจึงเป็นส่วนงานหนึ่งของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ตามมติที่ประชุมสภามหาวิทยาลัย ในคราวประชุมครั้งที่ ๑๑/๒๕๔๑ เมื่อวันที่ ๒๗ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๔๑ ประกาศ ณ วันที่ ๓๐ เดือนพฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๔๑

บัณฑิตศึกษา วิทยาลัยสงฆ์พะเยา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตพะเยา ได้รับอนุมัติเปิดสอนหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา สำหรับบรรพชิต ตั้งแต่ปีการศึกษา ๒๕๕๒ ตามมติสภามหาวิทยาลัย ในคราวประชุมครั้งที่ ๒/๒๕๕๒ เมื่อวันที่พฤหัสบดีที่ ๒๖ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๕๒ และสำหรับคฤหัสถ์ ตั้งแต่ปีการศึกษา ๒๕๕๓ ตามมติสภามหาวิทยาลัย ในคราวประชุมครั้งที่ ๕/๒๕๕๓ เมื่อวันที่พฤหัสบดีที่ ๒๖ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๕๓ และได้รับอนุมัติเปิดสอนหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา สำหรับบรรพชิตและคฤหัสถ์ ตั้งแต่ปีการศึกษา ๒๕๕๔ ตามมติสภามหาวิทยาลัย ในคราวประชุมครั้งที่ ๔/๒๕๕๔ เมื่อวันที่พุธที่ ๒๗ เมษายน พ.ศ. ๒๕๕๔ และได้รับอนุมัติเปิดสอนหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต สำหรับบรรพชิตและคฤหัสถ์ ตั้งแต่ปีการศึกษา ๒๕๖๒ ตามมติสภามหาวิทยาลัย ในคราวประชุมครั้งที่ ๙/๒๕๖๒ เมื่อวันที่พุธที่ ๓๐ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๖๒ เป็นต้นมา

ทำเนียบรองอธิการบดี วิทยาเขตพะเยา

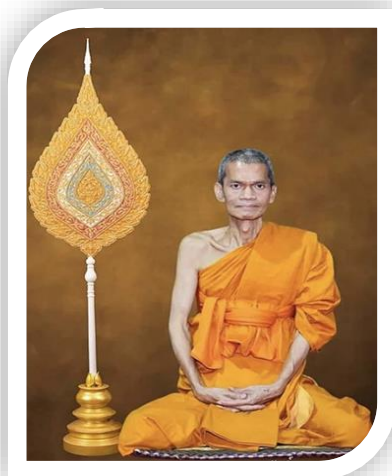
พระเดชพระคุณหลวงปู่พระอุบาลีคุณูปมาจารย์ (ปวง ธรรมปณฺโญ) รองอธิการบดีวิทยาเขตพะเยา รูปที่ ๑ ดำรงตำแหน่งรองอธิการบดี พ.ศ. ๒๕๓๔-๒๕๔๐

พระเดชพระคุณพระเทพญาณเวที (ศรีมูล มุณฺสีริ) รองอธิการบดีวิทยาเขตพะเยา รูปที่ ๒ ดำรงตำแหน่งรองอธิการบดี พ.ศ. ๒๕๔๐-๒๕๖๑

พระเดชพระคุณพระราชปริยัติ, รศ.ดร.(ณชิกรณ อรินทโม) รองอธิการบดีวิทยาเขตพะเยา รูปที่ ๓ ดำรงตำแหน่งรองอธิการบดี พ.ศ. ๒๕๖๑-๒๕๖๖

พระเมธีวชิรคุณ, รศ.ดร.(ศรีบรรดร ธิรธมฺโม) รองอธิการบดีวิทยาเขตพะเยา รูปปัจจุบัน ดำรงตำแหน่งรองอธิการบดี พ.ศ. ๒๕๖๖-ปัจจุบัน

คณะผู้บริหารมหาวิทยาลัย

พระพรหมวัชรธีรอาจารย์ (สมจินต์ สมมาปณฺโญ), ป.ธ.๙, ศ. ดร.

อธิการบดี

พระสุธีรัตนบัณฑิต, รศ. ดร.

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

พระเมธีวชิรคุณ, รศ. ดร.

รองอธิการบดี วิทยาเขตพะเยา

พระมหาศิวกกร ปณฺญาวชิโร, ดร.

รักษาการผู้อำนวยการวิทยาลัยสงฆ์พะเยา

คณาจารย์ และบุคลากรประจำบัณฑิตศึกษา วิทยาเขตพะเยา

หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิตและพุทธศาสตรมหาบัณฑิต

ผศ.ดร.พงษ์ประภากรณ์ สุระรินทร์ ผู้อำนวยการหลักสูตร พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต	Ph.D. (Philosophy and Religion) M.A. (Philosophy and Religions), ศน.บ. (ปรัชญาเปรียบเทียบ), ป.ธ.๕	
ดร. นภาพร หงษ์ทอง ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตร มหาบัณฑิต	พธ.ด. (พระพุทธศาสนา) ศศ.ม. (ปรัชญา) ศศ.บ. (ปรัชญา)	
ผศ.ดร.ชูชาติ สุทธะ อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร	พธ.ด. (พระพุทธศาสนา) M.A. (Philosophy), พธ.บ.(รัฐศาสตร์), ป.ธ.๕	
รศ. วันชัย พลเมืองดี อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร	M.A. (Buddhist Studies) พธ.บ. (ศาสนา)	

พระสุธีรัตนบัณฑิต, รศ. ดร. อาจารย์ประจำหลักสูตร	พธ.ด. (พระพุทธศาสนา) พช.ม. (พัฒนาสังคม) ร.บ. (รัฐศาสตร์) ป.ธ.๗	
พระปัญญาวัชรบัณฑิต, รศ. ดร. อาจารย์ประจำหลักสูตร	พธ.ด. (พระพุทธศาสนา) ศศ.ม. (พุทธศาสนศึกษา) พธ.บ. (ภาษาอังกฤษ) ป.ธ.๗	
รศ. ดร.ประพันธ์ ศุภษร อาจารย์ประจำหลักสูตร	พธ.ด. (พระพุทธศาสนา) ศศ.ม. (พุทธศาสนศึกษา) พธ.บ. (ศาสนา) ป.ธ.๗	
รศ. ดร.แม่ชีกฤษณา รักษาโนม อาจารย์ประจำหลักสูตร	พธ.ด. (พระพุทธศาสนา) พธ.ม. (พระพุทธศาสนา) ศศ.บ. (ภาษาอังกฤษ) ศษ.บ. (ภาษาไทย) บ.ศ.๙ (ภาษาบาลี) ป.อบ. (อภิธรรมบัณฑิต)	

หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต

ผศ.ร.ต.ต.ดร.สมยศ ปัญญา ผู้อำนวยการหลักสูตร	- ร.ด. (รัฐศาสตร์) - ศน.ม. (รัฐศาสตร์) - ร.บ. (รัฐศาสตร์) - น.บ. (นิติศาสตร์)	
พระเมธีวชิรคุณ, รศ.ดร. อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร	- ป.ร.ด. (ยุทธศาสตร์การพัฒนากฎหมาย) - ร.ม. (รัฐศาสตร์) - M.A. (Public Administration) - ร.บ. (รัฐศาสตร์)	
ผศ.ดร. สหทัยา วิเศษ อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร	- ป.ร.ด. (สังคมศาสตร์) - พช.ม. (พัฒนาชุมชน) - ศศ.บ. (บ้านและชุมชน)	

พระครูธรรมธรรณบุญเที่ยง พุทธสาวิโก, ดร. อาจารย์ประจำหลักสูตร	- ปร.ด. (รัฐศาสตร์) - ร.ม. (รัฐศาสตร์) - พธ.บ. (รัฐศาสตร์)	
พระมหากิตติพงษ์ กิตติญาณ,ดร. อาจารย์ประจำหลักสูตร	- ร.ด. (รัฐศาสตร์) - ร.ม. (รัฐศาสตร์) - พธ.บ. (รัฐศาสตร์)	
รศ.ดร.สุรพล สุธะพรหม อาจารย์ประจำหลักสูตร	- ปร.ด.(สื่อสารการเมือง) - Ph.D. (Political Science) - M.A. (Politics) - พธ.บ. (สังคมวิทยา)	

รศ.ดร.เต็มศักดิ์ ทองอินทร์ อาจารย์ประจำหลักสูตร	- Ph.D. (Political Science) - M.A. (Politics) - พธ.บ. (การสอนสังคมศึกษา)	
ผศ.ดร.สุมาลี บุญเรือง อาจารย์ประจำหลักสูตร	- ประ.ด. (รัฐศาสตร์) - บธ.ม. (บริหารธุรกิจ) - บธ.บ. (บริหารธุรกิจ)	

บุคลากรบัณฑิตวิทยาลัย

นางสาวฟ้าณพราง เทพทองปัน นักวิชาการพัสดุ ปฏิบัติงานนักจัดการงานทั่วไป	- บธ.บ. (บริหารธุรกิจ)	

อาจารย์พิเศษ

ที่	ชื่อ-ฉายา-นามสกุล	วุฒิการศึกษา	ตำแหน่งทางวิชาการ
๑	พระพรหมบัณฑิต, ศ. ดร.	Ph.D.(Philosophy) M.A.(Philosophy) พร.บ.(พระพุทธศาสนา) ป.ธ.๙	ศาสตราจารย์
๒	พระพรหมวัชรธีรจารย์, ศ. ดร.	Ph.D. (Pali&Buddhist Studies) พร.ม. (พระพุทธศาสนา) ศษ.บ. (มัธยมศึกษา) ป.ธ.๙	ศาสตราจารย์
๓	พระเทพปวรเมธี, รศ. ดร.	Ph.D. (Philosophy) M.A. (Philosophy) พร.บ. (ปรัชญาศาสนา) ป.ธ.๕	รองศาสตราจารย์
๔	พระปัญญาวัชรบัณฑิต, รศ. ดร.	พร.ด. (พระพุทธศาสนา) ศศ.ม. (พุทธศาสนศึกษา) พร.บ. (ภาษาอังกฤษ) ป.ธ.๗	รองศาสตราจารย์
๕	พระมหาทวี มหาปัญญา, ผศ. ดร.	Ph.D. (Buddhist Studies) M.Phil. (Buddhist Studies) ศน.ม. (พุทธศาสนศึกษา) พร.บ. (ปรัชญา) ป.ธ.๙	ผู้ช่วยศาสตราจารย์
๖	พระเมธีวัชรบัณฑิต, ศ. ดร.	พร.ด. (พระพุทธศาสนา) ศศ.ม. (พุทธศาสนศึกษา)	ศาสตราจารย์

ที่	ชื่อ-ฉายา-นามสกุล	วุฒิการศึกษา	ตำแหน่งทางวิชาการ
		พร.บ. (ปรัชญา) ป.ธ.๖	
๗	พระมหาพรชัย สิริวิโร, ผศ. ดร	Ph.D. (Philosophy) M.Phil. (Philosophy) อ.ม. (จริยศาสตร์ศึกษา) พร.บ. (อังกฤษ), ป.ธ.๗	ผู้ช่วยศาสตราจารย์
๘	พระมหาทวิ มหาปัญญา, ผศ. ดร.	Ph.D. (Buddhist Studies) M.Phil. (Buddhist Studies) ศน.ม. (พุทธศาสนศึกษา) พร.บ. (ปรัชญา) ป.ธ.๘	ผู้ช่วยศาสตราจารย์
๙	พระครูปลัดสุวัฒนจริยคุณ .ดร.	ปร.ด. (ยุทธศาสตร์การพัฒนากุมิภาค) ศศ.ม. (การพัฒนาสังคม) พร.บ. (พระพุทธศาสนา) ป.ธ.๕	
๑๐	รศ. ดร.โกนิฐ์ ศรีทอง	Ph.D. (Sociology) M.A. (Sociology) พร.บ. (การศึกษานอกระบบ)	รองศาสตราจารย์
๑๑	รศ. ดร.ปรุทม์ บุญศรีตัน	พร.ด. (พระพุทธศาสนา) อ.ม. (จริยศาสตร์ศึกษา) ศษ.บ (ภาษาไทย) พร.บ. (ปรัชญา) ป.ธ. ๘ พ.ม. (ภาษาไทย)	รองศาสตราจารย์
๑๓	รศ. ดร.วิโรจน์ อินทนนท์	Ph.D. (Philosophy) M.A. (Philosophy)	รองศาสตราจารย์

ที่	ชื่อ-ฉายา-นามสกุล	วุฒิการศึกษา	ตำแหน่งทางวิชาการ
		พร.บ. (ศาสนา) ป.ธ.๗	
๑๔	รศ. ดร.ประยงค์ จันทร์แดง	Ph.D. (Philosophy) อ.ม. (ศาสนาเปรียบเทียบ) ศศ.บ (สารสนเทศศาสตร์) ป.ธ.๘	รองศาสตราจารย์
๑๕	รศ. ดร.สมเดช มุ่งเมือง	ปร.ด. (ยุทธศาสตร์การพัฒนา ภูมิภาค) ศษ.ม. (วิจัยและประเมินผล การศึกษา) ค.บ. (สังคมศึกษา)	รองศาสตราจารย์
๑๖	ผศ. ดร.สยาม ราชวัตร	พร.ด. (พระพุทธศาสนา) อ.ม. (ศาสนาเปรียบเทียบ, ศษ.บ.(ภาษาไทย), รป.บ.(บริหารรัฐกิจ), ป.ธ.๘,	ผู้ช่วยศาสตราจารย์
๑๗	รศ. ดร.รัชชนันท์ อีสระเดช	Ph.D. (Political Science) M.A. (Political Science) พร.บ. (การบริหารรัฐกิจ)	รองศาสตราจารย์
๑๘	ดร. พิสิษฐ์ โคตรสุโพธิ์	Ph.D. (Philosophy) M.A. (Philosophy), ป.ธ. ๘	
๑๙	ดร. สิงห์คำ รักษ์ป่า	Ph.D. (English) M.A. (Buddhist Studies) กศ.ม. (ภาษาอังกฤษ) ศศ.ม. (ภาษาและวรรณกรรม ล้านนา) B.A. (Buddhist Studies)	

ที่	ชื่อ-ฉายา-นามสกุล	วุฒิการศึกษา	ตำแหน่งทางวิชาการ
		ป.ธ. ๙	
๒๐	รศ. ดร.วีระ เลิศสมพร	รป.ด. (รัฐประศาสนศาสตร์) รป.ม. (รัฐประศาสนศาสตร์) ร.บ. (รัฐศาสตร์)	รองศาสตราจารย์
๒๑	รศ. ดร.วินิจ ผาเจริญ	Ph.D. Political Science ร.ม. (การเมืองการปกครอง) ศน.บ. (รัฐศาสตร์การปกครอง)	รองศาสตราจารย์
๒๒	ผศ. ดร.รักษ์ศรี เกียรติบุตร	Ph.D. (Science of Language) M.A. (Public Administration) ศศ.บ (ภาษาอังกฤษ)	ผู้ช่วยศาสตราจารย์
๒๓	ผศ. ดร.นาวัน พรหมใจสา	ปร.ด. (ยุทธศาสตร์การพัฒนา ภูมิภาค) ศษ.ม. (วิจัยและประเมินผล การศึกษา) ค.บ. (สังคมศึกษา)	ผู้ช่วยศาสตราจารย์
๒๔	ดร. พิสิษฐ์ โคตรสุโพธิ์	Ph.D. (Philosophy) M.A. (Philosophy), ป.ธ. ๙	-
๒๕	ดร. สิงห์คำ รักษ์ป่า	Ph.D. (English) M.A. (Buddhist Studies) กศ.ม. (ภาษาอังกฤษ) ศศ.ม. (ภาษาและวรรณกรรม ล้านนา) B.A. (Buddhist Studies) ป.ธ. ๙	-
๒๖	ผศ.ดร. ปิยะวดี โรหิตารชุน	Ph.D. (Development Policy and Management)	ผู้ช่วยศาสตราจารย์

ที่	ชื่อ-ฉายา-นามสกุล	วุฒิการศึกษา	ตำแหน่งทางวิชาการ
		MSc. (Administration Management) รป.ม. (รัฐประศาสนศาสตร์) อ.บ. (ภาษาสเปน)	
๒๗	พ.ต.ท. ดร.ภัทรวุฒิ อัครภัทร	ปร.ด. (การบริหารการพัฒนา) รป.ม. (รัฐประศาสนศาสตร์) รป.บ. (รัฐประศาสนศาสตร์)	-
๒๘	ดร. วัฒนพงศ์ วงศ์ใหญ่	นด. (นิติศาสตร์) นม. (กฎหมายมหาชน) นบ. (นิติศาสตร์)	-
๒๙	ดร. นิยม ยากรณ์	ร.ด. (รัฐศาสตร์) ร.ม. (รัฐศาสตร์) ร.บ. (รัฐศาสตร์)	-
๓๐	ดร. สหราช ใหม่คามิ	ร.ด. (รัฐศาสตร์) ร.ม. (รัฐศาสตร์) น.บ. (นิติศาสตร์)	-

ติดต่อ :

สำนักงานบัณฑิตศึกษา ชั้น ๑ อาคารเรียนรวม

- ✓ ผศ.ดร.สหทัยา วิเศษ ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา โทรศัพท์ 087-9077967
- ✓ นางสาวฟ้าณพราง เทพทองปิ่น นักจัดการงานทั่วไป โทรศัพท์ 063-3249932

สำนักงานหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต ชั้น ๑ อาคารเรียนรวม

- ✓ ดร. นภาพร หงษ์ทอง โทรศัพท์ 088-9696693

สำนักงานหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต ชั้น ๑ อาคารเรียนรวม

- ✓ ผศ.ดร.พงษ์ประภากรณ์ สุระรินทร์ โทรศัพท์ 086-7764143

สำนักงานหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต ชั้น ๓ อาคารเรียนรวม

ผศ.ร.ต.ต.ดร.สมยศ ปัญญามาก ผู้อำนวยการหลักสูตร โทรศัพท์ 089-9989987

รายละเอียดหลักสูตรการศึกษา

- › หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต
หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ.๒๕๖๕ (แบบ ๒.๑)
- › หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต
หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ.๒๕๖๕ (แผน ก แบบ ก ๒)
- › หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต
หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ.๒๕๖๗ (แผน ๑, ๒)

หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต (แบบ ๒.๑)

หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๕

*****

๑. รหัสและชื่อหลักสูตร

รหัสหลักสูตร : 25621858001632
ชื่อหลักสูตรภาษาไทย : หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต
ชื่อหลักสูตรภาษาอังกฤษ : Doctor of Buddhism

๒. ชื่อปริญญาและสาขาวิชา

ชื่อเต็มภาษาไทย : พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต
ชื่อเต็มภาษาอังกฤษ : Doctor of Buddhism
ชื่อย่อภาษาไทย : พธ.ด.
ชื่อย่อภาษาอังกฤษ : D.B.

๓. หน่วยงานที่รับผิดชอบ

- บัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตพะเยา
- หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต

๔. ปรัชญา ความสำคัญ และวัตถุประสงค์ของหลักสูตร

๔.๑ ปรัชญาของหลักสูตร

เชิดชูชาญพุทธศาสตร์สร้างพุทธนวัตกรรม ชี้นำสังคมอุดมปัญญา

๔.๒ ความสำคัญของหลักสูตร

เป็นหลักสูตรที่แสดงถึงความเป็นมหาวิทยาลัยสงฆ์ จัดการศึกษาพระพุทธศาสนาตามปริยัติ ปฏิบัติ และปฏิเวธ และประยุกต์พระพุทธศาสนาเพื่อพัฒนาจิตใจและสังคมและพระพุทธศาสนาถือเป็นสถาบันหลักของประเทศไทย เป็นรากฐานวัฒนธรรมประเพณีของชาติ เป็นเป้าหมายหลอมจิตใจของประชาชน และพระพุทธศาสนาถือว่ามนุษย์เป็นผู้ที่สามารถพัฒนาจิตปัญญาให้เป็นคนประเสริฐได้ มีความจำเป็นต่อการพัฒนาดังกล่าวเพื่อสร้างนักวิชาการด้านพระพุทธศาสนา สร้างนักวิจัยด้านพระพุทธศาสนา แสวงหาองค์ความรู้ใหม่โดยมีพระพุทธศาสนาเป็นฐานคิดให้ผู้เรียนเป็นผู้ที่ทันกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมและมีคุณธรรมและจริยธรรม

๔.๓ วัตถุประสงค์ของหลักสูตร

๔.๓.๑ เพื่อผลิตพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิตให้มีความเชี่ยวชาญในหลักพระพุทธศาสนา คัมภีร์และวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง มีความเท่าทันการเปลี่ยนแปลงทางสังคม และสามารถในการบูรณาการกับวิทยาการสมัยใหม่ที่หลากหลาย

๔.๓.๒ เพื่อผลิตพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิตให้มีทักษะการวิจัยเชิงบูรณาการพุทธศาสตร์ กับศาสตร์สมัยใหม่ สร้างองค์ความรู้ใหม่และพุทธนวัตกรรมอย่างเป็นระบบ ตลอดถึงทักษะการสื่อสารผ่านสื่อสาธารณะและสื่อสังคมออนไลน์อย่างมีประสิทธิภาพ ส่งเสริมสร้างมูลค่าเพิ่มทาง เศรษฐกิจและสังคม

๔.๓.๓ เพื่อผลิตพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิตให้มีคุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณและความกล้าหาญทางจริยธรรม ในการชี้นำสังคมเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน รวมทั้งมีจิตสาธารณะและความมุ่งมั่นต่อยอดการเรียนรู้วิชาการพระพุทธศาสนาและพุทธนวัตกรรม ชี้นำสันติสุขในสังคมไทย และสังคมโลก

๕. หลักสูตร

๕.๑ จำนวนหน่วยกิต

แบบ ๒.๑ ศึกษารายวิชาและทำดุษฎีนิพนธ์จำนวน ๕๔ หน่วยกิต ตลอดหลักสูตร

๕.๒ โครงสร้างหลักสูตร คือ

หลักสูตรแบบ ๒.๑ เป็นแผนการศึกษาที่เน้นการวิจัย โดยมีการทำดุษฎีนิพนธ์ที่มีคุณภาพสูง และก่อให้เกิดความก้าวหน้าทางวิชาการและวิชาชีพและศึกษารายวิชาเพิ่มเติม ทำดุษฎีนิพนธ์ไม่น้อยกว่า ๓๖ หน่วยกิต ศึกษารายวิชารวมไม่น้อยกว่า ๑๘ หน่วยกิต โดยทั้งนี้ทางหลักสูตรอาจให้ศึกษารายวิชาหรือทำกิจกรรมทางวิชาการอื่นๆ เพิ่มเติมโดยไม่นับหน่วยกิต แต่ต้องมีผลสัมฤทธิ์ตามที่มหาวิทยาลัยกำหนดตามโครงสร้างหลักสูตร โดยแบ่งหมวดวิชาตามที่กำหนดไว้ในประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๘ ดังนี้

โครงสร้างหลักสูตรแต่ละแผนการศึกษา

หมวดวิชา	จำนวนหน่วยกิต แบบ ๒.๑
๑. หมวดวิชาบังคับ	
๑.๑ นับหน่วยกิต	๖
๑.๒ ไม่นับหน่วยกิต	(๖)
๒. หมวดวิชาเอก	

๒.๑ นับหน่วยกิต	๖
๒.๒ ไม่นับหน่วยกิต	(๖)
๓. หมวดวิชาเลือก	๖
๔. คุชฎินิพนธ์	๓๖
รวมทั้งสิ้น	๕๔

หมายเหตุ :รายวิชาใน ( ) หมายถึงรายวิชาที่นิสิตต้องเรียน แต่ไม่นับหน่วยกิต

๕.๓ รายวิชาหลักสูตร

แบบ ๒.๑

(๑) วิชาบังคับ นิสิตต้องศึกษาวิชาบังคับ ๖ หน่วยกิต

ก. วิชาบังคับแบบนับหน่วยกิต

๘๐๑ ๓๐๖ สัมมนาพระพุทธศาสนากับวิทยาการสมัยใหม่ ๓ (๓-๐-๖)

Seminar on Buddhism and Modern Sciences

๘๐๑ ๓๐๗ สัมมนางานนิพนธ์และงานวิจัย ๓ (๓-๐-๖)

Seminar on the Literary Works and Research

ข. วิชาบังคับแบบไม่นับหน่วยกิต

๘๐๑ ๒๐๔ ระเบียบวิธีวิจัยขั้นสูง (๓) (๒-๒-๖)

Advanced Research Methodology

๘๐๐ ๒๐๕ วิปัสสนากรรมฐาน (๓) (๑-๔-๖)

Insight Meditation

(๒) วิชาเอก นิสิตต้องศึกษาวิชาเอกพระพุทธศาสนา ๖ หน่วยกิตและศึกษาวิชาที่กำหนดให้เพิ่มเติมอีก ๓ รายวิชา คือ

ก. วิชาเอกแบบนับหน่วยกิต

๘๐๑ ๑๐๑ สัมมนาพระไตรปิฎก ๓ (๓-๐-๖)

Seminar on the Tipitaka

๘๐๑ ๑๐๒ สัมมนาหลักพุทธธรรม ๓ (๓-๐-๖)

Seminar on Buddhamma

ข. วิชาเอกแบบไม่นับหน่วยกิต

๘๐๑ ๑๐๓ พระพุทธศาสนากับการใช้เหตุผลและการตีความ (๓) (๓-๐-๖)

Buddhism and Reasoning and Hermeneutics

๘๐๑ ๓๐๘ สัมมนาพระพุทธศาสนากับสังคมโลกยุคใหม่ (๓) (๒-๒-๖)

Seminar on Buddhism and Modern Sciences

๘๐๑ ๓๐๙ เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อพระพุทธศาสนา (๓) (๒-๒-๖)

Information Technology for Buddhism

(๓) วิชาเลือก นิสิตต้องเลือกศึกษาจากรายวิชาที่กำหนดให้ไม่น้อยกว่า ๖ หน่วยกิต

๘๐๑ ๓๑๐ ศึกษาอิสระในศาสนศึกษา ๓ (๓-๐-๖)

Independent Study in Religious Studies

๘๐๑ ๓๑๑ สัมมนาพระพุทธศาสนากับการพัฒนาที่ยั่งยืน ๓ (๓-๐-๖)

Seminar on Buddhism and Sustainable Development

๘๐๑ ๓๑๒ จิตรักษากับการปรึกษาเชิงพุทธ ๓ (๓-๐-๖)

Buddhist Psychotherapy and Counseling

๘๐๑ ๓๑๓ สัมมนาพระสงฆ์กับการพัฒนาสุขภาวะ ๓ (๓-๐-๖)

Seminar on Buddhist Monks and Development of Well-being

๘๐๑ ๓๑๔ สัมมนาพระพุทธศาสนากับเศรษฐกิจพอเพียง ๓ (๓-๐-๖)

Seminar on Buddhism and Sufficiency Economy

๘๐๑ ๓๑๕ สัมมนาพระพุทธศาสนาเพื่อสังคม ๓ (๓-๐-๖)

Seminar on Socially Engaged Buddhism

๘๐๑ ๓๑๖ สัมมนาพระอภิธรรมปิฎก ๓ (๓-๐-๖)

Seminar on Abhidhamma Pitaka

๘๐๑ ๓๑๗ สัมมนาพระพุทธศาสนากับวิชาชีพ ๓ (๓-๐-๖)

Seminar on Buddhism and Profession

๘๐๑ ๓๑๘ สัมมนาพระพุทธศาสนากับวรรณกรรมท้องถิ่น ๓ (๓-๐-๖)

Seminar on Buddhism and Local Literatures

๘๐๑ ๓๑๙ สัมมนาพระพุทธศาสนากับวัฒนธรรมท้องถิ่น ๓ (๓-๐-๖)

Seminar on Buddhism and Local Cultures

๘๐๑ ๓๒๐ สัมมนาพระพุทธศาสนากับสตรีนิยม ๓ (๓-๐-๖)

Seminar on Buddhism and Feminism

๘๐๑ ๓๒๑ พระพุทธศาสนาในวรรณคดีไทย ๓ (๓-๐-๖)

Buddhism in Thai Literatures

- ๘๐๑ ๓๒๒ สัมมนาพระพุทธศาสนาเถรวาท มหายาน และวัชรยาน ๓ (๓-๐-๖)
Seminar on Theravada Mahayana and Vajrayana Buddhis
- ๘๐๑ ๓๒๓ สัมมนาพุทธปรัชญา ๓ (๓-๐-๖)
Seminar on Buddhist Philosophy
- ๘๐๑ ๓๒๔ พระพุทธศาสนากับสังคมผู้สูงอายุ ๓ (๓-๐-๖)
Buddhism and Aged Society

(๔) คุชฎินิพนธ์

- ๘๐๐ ๔๐๐ คุชฎินิพนธ์ ๓๖ หน่วยกิต
Dissertation

๖. แผนการศึกษา

(๑) แบบ ๒.๑

ชั้นปีที่ ๑

ภาคการศึกษา	รหัสวิชา/รายวิชา	แบบ ๒.๑			
		หน่วยกิต	ทฤษฎี	ปฏิบัติ	ศึกษาด้วยตนเอง
๑	วิชาเอกนับหน่วยกิต				
	๘๐๑ ๑๐๑ สัมมนาพระไตรปิฎก	๓	๓	๐	๖
	๘๐๑ ๑๐๒ สัมมนาหลักพุทธธรรม	๓	๓	๐	๖
	วิชาเอกไม่นับหน่วยกิต				
	๘๐๑ ๑๐๓ พระพุทธศาสนากับการใช้เหตุผลและการตีความ	(๓)	๓	๐	๖
	รวมนับหน่วยกิต	๖			
	รวมไม่นับหน่วยกิต	(๓)			
๒	วิชาเอกนับหน่วยกิต				
	๘๐๑ ๓๐๖ สัมมนาพระพุทธศาสนากับวิทยาการสมัยใหม่	๓	๓	๐	๖
	๘๐๑ ๓๐๗ สัมมนางานนิพนธ์และงานวิจัย	๓	๓	๐	๖
	วิชาเอกไม่นับหน่วยกิต				
	๘๐๑ ๒๐๓ ระเบียบวิธีวิจัยขั้นสูง	(๓)	๒	๒	๖

คู่มือการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา วิทยาเขตพะเยา ๒๔

	วิชาเลือก				
	Xxx xxx เลือกศึกษาจากหมวดวิชาเลือก ๑ วิชา	๓	๓	๐	๖
	รวมนับหน่วยกิต	๙			
	รวมไม่นับหน่วยกิต	(๓)			

ชั้นปีที่ ๒

ภาคการศึกษา	รหัสวิชา/รายวิชา	แบบ ๒.๑			
		หน่วยกิต	ทฤษฎี	ปฏิบัติ	ศึกษาด้วยตนเอง
๑	วิชาเอกไม่นับหน่วยกิต				
	๘๐๑ ๓๐๗ เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อพระพุทธศาสนา	(๓)	๒	๒	๖
	๘๐๑ ๓๐๘ สัมมนาพระพุทธศาสนากับสังคมโลกยุคใหม่	(๓)	๒	๒	๖
	๘๐๐ ๒๐๔ วิปัสสนากรรมฐาน	(๓)	๑	๔	๖
	วิชาเลือก				
	Xxx xxx เลือกศึกษาจากหมวดวิชาเลือก ๑ รายวิชา	๓	๓	๐	๖
	ดุขฎฐินิพนธ์				
	๘๐๐ ๔๐๐ ดุขฎฐินิพนธ์	๖			
	รวมนับหน่วยกิต	๙			
	รวมไม่นับหน่วยกิต	(๙)			
๒	ดุขฎฐินิพนธ์				
	๘๐๐ ๔๐๐ ดุขฎฐินิพนธ์	๖			
	รวมนับหน่วยกิต	๖			

ชั้นปีที่ ๓

ภาคการศึกษา	รหัสวิชา/รายวิชา	แบบ ๒.๑			
		หน่วยกิต	ทฤษฎี	ปฏิบัติ	ศึกษาด้วยตนเอง

๑	ดุขฎฐินินพนธ์				
	๘๐๐ ๔๐๐ ดุขฎฐินินพนธ์	๑๒			
	รวมนับหน่วยกิต	๑๒			
๒	ดุขฎฐินินพนธ์				
	๘๐๐ ๔๐๐ ดุขฎฐินินพนธ์	๑๒			
	รวมนับหน่วยกิต	๑๒			

คำอธิบายรายวิชา

๘๐๑ ๑๐๑ สัมมนาพระไตรปิฎก

๓ (๓-๐-๖)

Seminar on the Tipitaka

สัมมนาประเด็นปัญหาสำคัญในพระวินัยปิฎก พระสุตตันตปิฎกและพระอภิธรรมปิฎก โดยมือรรถกถา ฎฐิกา อนุฎฐิกา และปกรณ์วิเสส เป็นคัมภีร์สนับสนุน ให้นิสิตมีส่วนร่วมในการกำหนดประเด็นการสัมมนา ร่วมกันอภิปรายวิเคราะห์ปัญหาในคัมภีร์ ที่เชื่อมโยงกับสถานการณ์ปัญหาพร้อมสมัย สามารถนำมาศึกษาวิจัยต่อยอดทั้งในรูปของบทความ สารนิพนธ์หรือดุขฎฐินินพนธ์ได้

๘๐๑ ๑๐๓ พระพุทธศาสนากับการใช้เหตุผลและการตีความ

๓ (๓-๐-๖)

Buddhism on Reasoning and Hermeneutics

ศึกษาวิเคราะห์วิธีคิดและวิธีการใช้เหตุผลในพระพุทธศาสนา โดยเปรียบเทียบกับวิธีคิดและการใช้เหตุผลแบบต่าง ๆ ของตะวันตก เน้นศึกษาวิธีคิดและการใช้เหตุผลที่ปรากฏในคัมภีร์พระพุทธศาสนาเถรวาทและมหายาน รวมถึงศึกษาวิเคราะห์ศาสตร์แห่งการตีความทั้งแบบตะวันตกและตะวันออก เพื่อเป็นเครื่องมือสำคัญในการทำความเข้าใจพระพุทธศาสนาได้อย่างมีเหตุมีผลและหลากหลายมิติ ทำให้เกิดองค์ความรู้ใหม่

๘๐๑ ๒๐๓ ระเบียบวิธีวิจัยขั้นสูง

(๓) (๒-๒-๖)

Advanced Research Methodology

ศึกษาระเบียบวิธีวิจัยทางสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ ทั้งเชิงคุณภาพ และเชิงปริมาณ ฝึกปฏิบัติการจัดทำโครงร่างงานวิจัย ครอบคลุม ที่มาและความสำคัญของปัญหา วัตถุประสงค์ ขอบข่ายการวิจัย ระยะเวลาที่จะทำการวิจัย การทบทวนเอกสาร วิธีดำเนินการวิจัย แหล่งข้อมูล และโครงร่างเนื้อหาโดยสังเขป โดยความเห็นชอบของอาจารย์ประจำวิชา

๘๐๑ ๑๐๔ สัมมนาพระพุทธศาสนากับวิชาชีพ

(๓) (๓-๐-๖)

Seminar on Buddhism and Profession

สัมมนาพระพุทธศาสนากับวิชาชีพต่างๆ โดยเน้นให้นิสิตเลือกศึกษาวิชาชีพของตนเองหรือที่ตนเองสนใจ ทั้งประเด็นความเป็นมา การศึกษาและฝึกปฏิบัติ บทบาทหน้าที่ จรรยาบรรณวิชาชีพ

สภาพปัญหาที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับวิชาชีพ วิเคราะห์พุทธธรรมที่สามารถนำไปบูรณาการในการแก้ปัญหาและการส่งเสริมคุณภาพชีวิตของคนในวิชาชีพต่าง ๆ

๘๐๐ ๓๐๖ วิปัสสนากรรมฐาน

(๓) (๑-๔-๖)

Insight Meditation

ศึกษาหลักวิปัสสนากรรมฐานทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ โดยภาคทฤษฎีเน้นศึกษาวิเคราะห์การปฏิบัติกรรมฐานตามแนวสติปัฏฐาน ๔ ในพระไตรปิฎกและคัมภีร์วิสุทธิมรรค และวิเคราะห์รูปแบบการปฏิบัติกรรมฐานของสำนักต่าง ๆ ในสังคมไทย บนฐานของคัมภีร์พระพุทธศาสนา รวมทั้งฝึกปฏิบัติการเจริญวิปัสสนากรรมฐานตามเกณฑ์การศึกษาระดับปริญญาเอก

๘๐๑ ๒๐๗ สัมมนาหลักพุทธธรรม

(๓) (๓-๐-๖)

Seminar on Buddhamma

สัมมนาหลักพุทธธรรม โดยเน้นการมีส่วนร่วมของนิสิตในการวิเคราะห์พุทธธรรมทั้งที่เป็นหลักความจริงที่เป็นกลางตามธรรมชาติหรือธรรมที่เป็นกลาง และข้อปฏิบัติที่เป็นกลางตามกฎธรรมชาติ ได้แก่ ชันธ อายตนะ ปฏิจจสมุปบาท กรรม นิพพาน สุนฺยตา พุทธภาวะ อริยสัจ อริยมรรค ไตรสิกขา เป็นต้น ที่นิสิตสามารถนำไปต่อยอดในการบูรณาการในงานดุษฎีนิพนธ์บทความ และสารนิพนธ์ได้

๖๐๐ ๔๐๑ สัมมนางานนิพนธ์ และงานวิจัย

๓ (๓-๐-๖)

Seminar on Literary Works and Research

สัมมนางานนิพนธ์ทางพระพุทธศาสนาที่สำคัญ โดยเน้นให้นิสิตมีความรู้ความเข้าใจในพัฒนาการของงานนิพนธ์และความสัมพันธ์พระไตรปิฎก ตลอดจนงานวิจัยและวิทยานิพนธ์ยุคปัจจุบันที่มีคุณภาพและได้รับการยอมรับมาศึกษาวิเคราะห์ การกำหนดโจทย์วิจัย ที่มาและความสำคัญของปัญหา วัตถุประสงค์การวิจัย ขอบเขตการวิจัย วิธีดำเนินการวิจัย ผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ รวมถึงประเด็นปัญหาที่ควรนำมาศึกษาวิจัยเพิ่มเติมดุษฎีนิพนธ์

๘๐๑ ๒๐๘ สัมมนาพระพุทธศาสนากับวิทยาการสมัยใหม่

๓ (๓-๐-๖)

Seminar on Buddhism and Modern Sciences

สัมมนาประเด็นปัญหาทางพระพุทธศาสนากับวิทยาการสมัยใหม่ โดยศึกษาวิเคราะห์แบบบูรณาการให้ครอบคลุมทั้งด้านวิทยาศาสตร์ สังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ เน้นให้นิสิตมีส่วนร่วมในการกำหนดประเด็นการสัมมนา การประยุกต์วิทยาการสมัยใหม่มาอธิบายคำสอนทางพระพุทธศาสนา และการประยุกต์คำสอนทางพระพุทธศาสนาเพื่ออธิบายศาสตร์สมัยใหม่ อันจะเป็นการตอบปัญหาทางวิชาการและปัญหาสังคมสมัยใหม่ และต่อยอดบทความ สารนิพนธ์หรือดุษฎีนิพนธ์ได้

๘๐๑ ๒๑๓ **สัมมนาพระพุทธศาสนากับสตรีนิยม**

๓ (๓-๐-๖)

Seminar on Buddhism and Feminism

สัมมนาแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับสตรีนิยมและแนวคิดของพระพุทธศาสนาเกี่ยวกับสตรี สถานะและบทบาทของสตรีในสังคมสมัยพุทธกาลและสมัยปัจจุบัน การแบ่งแยก การเลือกปฏิบัติ ความรุนแรงทางเพศ สิทธิเสรีภาพ ความเสมอภาคทางเพศ ตลอดจนการพัฒนาแนวทางและกลไกในการเสริมสร้างพลังสตรี โดยเน้นให้นิสิตมีส่วนร่วมในการกำหนดประเด็นการสัมมนา จัดการสัมมนาพร้อมสรุปประมวลผลการสัมมนา ที่สามารถนำไปต่อยอดในการทำบทความ สารนิพนธ์หรือคุณิพนธ์ได้

๘๐๑ ๓๐๙ **เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อพระพุทธศาสนา**

(๓) (๒-๒-๖)

Information Technology for Buddhism

ศึกษาวิเคราะห์แนวคิดทฤษฎีการสื่อสาร สื่อและประเภทของสื่อ หลักคำสอนในพระพุทธศาสนาที่สัมพันธ์กับการสื่อสาร และจริยธรรมการสื่อสารในพระพุทธศาสนา บทบาทเทคโนโลยีสารสนเทศในการตอบสนองการจัดเก็บข้อมูล การสืบค้น การอ้างอิงและการนำเสนอ รวมถึงการฝึกปฏิบัติการในการผลิตสื่อใหม่ โดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อการสื่อสารผลงานวิจัย และองค์ความรู้ทางพระพุทธศาสนาอย่างมีประสิทธิภาพ

๘๐๑ ๓๐๘ **สัมมนาพระพุทธศาสนากับสังคมโลกยุคใหม่**

(๓)(๒-๒-๖)

Seminar on Buddhism and Modern World Society

สัมมนาเกี่ยวกับความเกี่ยวข้องของพระพุทธศาสนาในสังคมโลกยุคใหม่ ด้วยกระบวนการวิจัย การประยุกต์ใช้ และการทดลองล่าสุดเกี่ยวกับคำสอนและการปฏิบัติทางพระพุทธศาสนาในด้านประสาทวิทยาศาสตร์ การแพทย์ จิตวิทยา จิตบำบัด การดูแลผู้ป่วยระยะสุดท้าย เศรษฐศาสตร์ สันติศึกษา และการจัดการ ฝึกปฏิบัติเพื่อเสริมทักษะในการพัฒนามุมมองทางพระพุทธศาสนาและค้นหาแนวทางแก้ไขปัญหาและสนองต่อความท้าทายในโลกสมัยใหม่

๘๐๑ ๒๑๐ **ศึกษาอิสระในศาสนศึกษา**

๓ (๓-๐-๖)

Independent Study in Religious Studies

นิสิตจัดทำโครงการโดยความเห็นชอบของอาจารย์ประจำวิชา ศึกษาเปรียบเทียบถึงความเป็นสากลแห่งคำสอน ศาสนสัมพันธ์เพื่อการเรียนรู้ข้ามวัฒนธรรมความเชื่อ การอยู่ร่วมกันอย่างสันติของมนุษยชาติ และการเกื้อกูลต่อสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน เป็นต้น ของศาสนาต่าง ๆ คือพระพุทธศาสนา ศาสนาฮินดู ศาสนาคริสต์ ศาสนาอิสลาม ศาสนาสิกข์ ลัทธิเต๋า ลัทธิขงจื้อและนำเสนอผลการศึกษาในชั้นเรียน หรือเผยแพร่สู่สาธารณะในรูปแบบต่าง ๆ

๘๐๑ ๓๑๕ จิตรักษากับการปรึกษาเชิงพุทธ

๓ (๓-๐-๖)

Buddhist Psychotherapy and Counseling

ศึกษาวิเคราะห์วิธีการรักษาจิตและการให้คำปรึกษาแก่บุคคลผู้ประสบปัญหาทางจิตใจตามแนวพระพุทธศาสนา เปรียบเทียบกับจิตวิทยาตะวันตก เน้นศึกษาธรรมชาติและกระบวนการทำงานของจิต วิธีการพัฒนา การเยียวยารักษาและการให้คำปรึกษาแก่บุคคลผู้ประสบปัญหาทางจิต เช่น ปัญหาเกี่ยวกับความเครียด ความรัก ความขัดแย้งทางสังคม เศรษฐกิจ ครอบครัว และสุขภาพ

๘๐๑ ๒๑๒ สัมมนาพระพุทธศาสนากับการพัฒนาที่ยั่งยืน

๓ (๓-๐-๖)

Seminar on Buddhism and Sustainable Development

สัมมนาแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการพัฒนาที่ยั่งยืน เน้นศึกษาวิเคราะห์สภาพปัญหาการพัฒนาในสังคมโลกปัจจุบัน ทั้งด้านเศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม และสังคม ภูมิหลังความคิดความเชื่อแบบตะวันตกที่กำหนดรูปแบบการพัฒนาในสังคมโลกปัจจุบัน วิเคราะห์หลักการแนวทางการพัฒนาที่ยั่งยืนตามหลักพระพุทธศาสนา รวมถึงการเรียนรู้ขบวนการพระพุทธศาสนาที่ดำเนินกิจกรรมการพัฒนาอย่างยั่งยืน

๘๐๑ ๓๒๔ พระพุทธศาสนากับสังคมผู้สูงอายุ

๓ (๓-๐-๖)

Buddhism and Aged Society

สัมมนาประเด็นพระพุทธศาสนากับสังคมผู้สูงอายุ สถานการณ์ แนวโน้มปัญหา และการตอบสนองต่อสังคมผู้สูงอายุในโลกและประเทศไทย การบูรณาการพุทธธรรมเพื่อสร้างกลไกและบริหารจัดการ เพื่อการยอมรับการเปลี่ยนแปลงสู่ผู้สูงอายุ การพึ่งตนเอง การดำรงตนอย่างมีคุณค่า การส่งเสริมสุขภาพ การดูแลผู้มีภาวะพึ่งพิง ตลอดจนการศึกษางานกิจกรรมการดูแลผู้สูงอายุของขบวนการพระพุทธศาสนา ทั้งในประเทศและต่างประเทศ

๘๐๑ ๓๑๓ สัมมนาพระสงฆ์กับการพัฒนาสุขภาพ

๓ (๓-๐-๖)

Seminar on Buddhist Monks and Development of Well-being

สัมมนาปัญหาสุขภาพ ทั้งทางกาย ทางจิต ทางสังคม และทางปัญญา สาเหตุสำคัญและพฤติกรรมที่เสี่ยงต่อการเกิดโรคในหมู่พระสงฆ์และพุทธศาสนิกชนในสังคมไทย วิธีการและกลไกในการสร้างเสริมสุขภาพและการดูแลรักษาโรคตามหลักพระธรรมวินัยและวิทยาการสมัยใหม่ บทบาทของพระสงฆ์และแนวทางการสร้างเสริมสุขภาพในชุมชน การดูแลผู้สูงอายุ การดูแลผู้ป่วยระยะท้าย เป็นต้น

๘๐๑ ๓๒๖ สัมมนาพุทธปรัชญา

๓ (๓-๐-๖)

Seminar on Buddhist Philosophy

สัมมนาประเด็นเกี่ยวกับแนวคิดทางอภิปรัชญา ญาณวิทยา จริยศาสตร์ และสุนทรียศาสตร์ ในพุทธปรัชญาสำนักต่าง ๆ คือ เถรวาท สรวาสติวาท เสตรานติกะ มายมิกะ โยคจาร สุขาวดี

อวตังสกะ และพุทธตันตระ พร้อมทั้งเปรียบเทียบแนวคิดหลักของสำนักพุทธปรัชญาเหล่านี้ เพื่อนำไปต่อยอดในงานดุขนิพนธ์ และบทความ และสารนิพนธ์ได้

๘๐๑ ๑๒๐   **สัมมนาพระพุทธศาสนาเถรวาท มหายาน และวัชรยาน**   ๓ (๓-๐-๖)

Seminar on Theravada Mahayana and Vajrayana Buddhism

สัมมนาพระพุทธศาสนาเถรวาท มหายาน และวัชรยาน ในประเด็นเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ พัฒนาการ นิกายสำคัญ คัมภีร์และหลักคำสอนสำคัญ การรักษาและถ่ายทอดคำสอน อิทธิพลที่มีต่อ สังคม เศรษฐกิจ และการเมือง ตลอดจนการเผชิญต่อความท้าทายใหม่ ๆ และการปรับตัวเพื่อให้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของโลกยุคปัจจุบัน

๘๐๑ ๓๑๗   **สัมมนาพระพุทธศาสนากับเศรษฐกิจพอเพียง**   ๓ (๓-๐-๖)

Seminar on Buddhism and Sufficiency Economy

สัมมนาประเด็นพระพุทธศาสนากับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และแนวคิดความสุขมวลรวมประชาชาติ (GNH) วิเคราะห์สภาพปัญหา สาเหตุ และผลกระทบทางเศรษฐกิจในระบบทุนนิยม ปัจจุบัน เสนอแนวทางแก้ไขปัญหาและพัฒนาเศรษฐกิจตามแนวพระพุทธศาสนาและหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ตลอดจนแนวคิดความสุขมวลรวมประชาชาติ ที่เป็นรูปธรรม

๘๐๑ ๓๑๘   **สัมมนาพระพุทธศาสนาเพื่อสังคม**   ๓ (๓-๐-๖)

Seminar on Socially Engaged Buddhism

สัมมนาแนวคิดทฤษฎีและขบวนการพระพุทธศาสนาเพื่อสังคมในโลกยุคใหม่ โดยเน้นวิเคราะห์แนวคิดทางพระพุทธศาสนาที่ส่งเสริมการแก้ปัญหาเชิงโครงสร้าง เช่น การจัดตั้งชุมชน ความสัมพันธ์ในชุมชน การมีส่วนร่วมหรือผูกพัน (Engage) กับการแก้ปัญหาและพัฒนาสังคม โดยเฉพาะขบวนการพระพุทธศาสนาเพื่อสังคมในโลกยุคใหม่ ตลอดจนการศึกษาดูงานกิจกรรมเพื่อสังคมของขบวนการพระพุทธศาสนา ทั้งในประเทศและต่างประเทศ

๘๐๑ ๓๑๙   **สัมมนาพระอภิธรรมปิฎก**   ๓ (๓-๐-๖)

Seminar on Abhidhamma Pitaka

สัมมนาประเด็นสำคัญในพระอภิธรรมปิฎกและอรรถกถา โดยเน้นกำเนิดและพัฒนาการของพระอภิธรรมปิฎกและอรรถกถา รูปแบบและโครงสร้างของคัมภีร์พระอภิธรรมปิฎก แนวคิดเรื่องสังขะ กรรมกับอนัตตา ปรมัตถธรรม ๔ เชื่อมโยงกับคัมภีร์อภิธรรมาวตาร คัมภีร์อภิธัมมัตถสังคหะ คัมภีร์วิสุทธิมรรค ตลอดจนวิเคราะห์การประยุกต์ใช้ในการพัฒนาชีวิตจิต และสังคมสมัยใหม่

๓๐๘ ๓๑๘   **สัมมนาพระพุทธศาสนากับวรรณกรรมท้องถิ่น**   ๓ (๓-๐-๖)

Seminar on Buddhism and Local Literatures

สัมมนาแนวคิด หรือหลักคำสอนสำคัญทางพระพุทธศาสนาที่อยู่ในวิถีชีวิตของชุมชนในท้องถิ่นผ่านมิติทางวัฒนธรรมต่างๆ เช่น คติธรรม, นิติธรรม, สหธรรม, และวัตรธรรม เพื่อนำไปสู่

การเรียนรู้ ทำความเข้าใจพระพุทธศาสนาในมิติของชาวบ้านสู่การเชื่อมโยงกับหลักการสำคัญแห่งคำสอนที่อยู่ในคัมภีร์พระไตรปิฎก หรืออรรถกถา อันจะช่วยส่งเสริมความเข้าใจบริบทชุมชน และการอยู่ร่วมกันอย่างเข้าอกเข้าใจ บนพื้นฐานของพหุวัฒนธรรม

๘๐๑ ๓๑๙   **สัมมนาพระพุทธศาสนากับวัฒนธรรมท้องถิ่น**   ๓ (๓-๐-๖)

Seminar on Buddhism and Local Cultures

สัมมนาแนวคิด หรือหลักคำสอนสำคัญทางพระพุทธศาสนาที่อยู่ในวิถีชีวิตของชุมชนในท้องถิ่นผ่านมิติทางวัฒนธรรมต่างๆ เช่น คติธรรม, นิติธรรม, สหธรรม, และวัตถุธรรม เพื่อนำไปสู่การเรียนรู้ ทำความเข้าใจพระพุทธศาสนาในมิติของชาวบ้านสู่การเชื่อมโยงกับหลักการสำคัญแห่งคำสอนที่อยู่ในคัมภีร์พระไตรปิฎก หรืออรรถกถา อันจะช่วยส่งเสริมความเข้าใจบริบทชุมชน และการอยู่ร่วมกันอย่างเข้าอกเข้าใจ บนพื้นฐานของพหุวัฒนธรรม

๘๐๑ ๒๑๔   **พระพุทธศาสนาในวรรณคดีไทย**   ๓ (๓-๐-๖)

Buddhism in Thai Literatures

สัมมนาแนวคิดและหลักคำสอนทางพระพุทธศาสนาที่ปรากฏในวรรณคดีไทย โดยเน้นวิเคราะห์ความเป็นมา รูปแบบและโวหารการประพันธ์ วัตถุประสงค์ โครงสร้างเนื้อหา สาระสำคัญ ตลอดจนอิทธิพลของวรรณคดีไทยที่มีต่อคติความเชื่อ ค่านิยม ประเพณี และวัฒนธรรมไทย เพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาวิจัยวรรณกรรมท้องถิ่นให้กว้างขวางและลุ่มลึกต่อไป

ดุขนิพนธ์

๘๐๐ ๔๐๐   ดุขนิพนธ์   แบบ ๒.๑   ๓๖   หน่วยกิต

Dissertation

เป็นโครงการศึกษาวิจัยเฉพาะบุคคลที่มีเนื้อหาตามลักษณะวิชาที่กำหนดไว้ในหลักสูตร

หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต (แผน ก แบบ ก ๒)

หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๕

*****

๑. รหัสและชื่อหลักสูตร

รหัสหลักสูตร	: 25621856001628
ชื่อหลักสูตรภาษาไทย	: หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต
ชื่อหลักสูตรภาษาอังกฤษ	: Master of Buddhism

๒. ชื่อปริญญาและสาขาวิชา

ชื่อเต็มภาษาไทย	: พุทธศาสตรมหาบัณฑิต
ชื่อเต็มภาษาอังกฤษ	: Master of Buddhism
ชื่อย่อภาษาไทย	: พธ.ม.
ชื่อย่อภาษาอังกฤษ	: M.B.

๓. หน่วยงานที่รับผิดชอบ

- บัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตพะเยา
- หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต

๔. ปรัชญา ความสำคัญ และวัตถุประสงค์ของหลักสูตร

๔.๑ ปรัชญาของหลักสูตร

รอบรู้พระพุทธานุสา นุรณการกับศาสตร์สมัยใหม่ ผลิตงานวิจัยและรับใช้สังคม

๔.๒ ความสำคัญของหลักสูตร

หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต เป็นอัตลักษณ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เป็นหลักสูตรที่เปิดสอนมาตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๓๑ มุ่งให้ผู้เรียนมีความรู้วิชาการและทักษะด้านพระพุทธานุสา เน้นการเรียนการสอนคัมภีร์พระพุทธานุสา การประยุกต์ศาสตร์สมัยใหม่เข้ากับพระพุทธานุสาและการเขียนงานวิจัยทางพระพุทธานุสา

หลักสูตรมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องในทุก ๕ ปีเพื่อพัฒนาโครงสร้างเนื้อหารายวิชาให้ทันสมัยสอดคล้องกับบริบทสังคมที่เปลี่ยนไป เหนือสิ่งอื่นใด พระราชบัญญัติการอุดมศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๒ มุ่งพัฒนาทรัพยากรบุคคลให้มีความเชี่ยวชาญตามสาขาวิชาการหรือวิชาชีพที่ตนถนัด สามารถตอบสนองต่อความต้องการของประเทศและขีดความสามารถในการแข่งขันในระดับโลกได้ พัฒนาบุคคลให้เป็นมนุษย์ที่มีความรู้และเป็นคนดี ภูมิใจในชาติ เข้าใจสังคมและวัฒนธรรมในการ

ดำรงชีวิต สามารถปรับเปลี่ยนตนเองเพื่อรองรับสังคมโลกที่จะเปลี่ยนแปลงในอนาคต มีความรับผิดชอบต่อครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ ร่วมกันแก้ปัญหาสังคม มีจิตอาสา มีคุณธรรมและจริยธรรม และสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

๔.๓ วัตถุประสงค์ของหลักสูตร

เพื่อให้บรรลุเป้าหมายในการผลิตพุทธศาสตรมหาบัณฑิตตามปรัชญาที่ตั้งไว้ จึงมีวัตถุประสงค์ ดังนี้

๔.๓.๑ เพื่อผลิตพุทธศาสตรมหาบัณฑิตให้มีความรู้ ความเข้าใจในหลักพระพุทธศาสนา ผ่านคัมภีร์พระไตรปิฎก และมีความสามารถในการบูรณาการกับศาสตร์สมัยใหม่

๔.๓.๒ เพื่อผลิตพุทธศาสตรมหาบัณฑิตให้มีทักษะการวิจัยเชิงบูรณาการ ในการพัฒนางานวิชาการทางพระพุทธศาสนาและพุทธนวัตกรรมเพื่อรับใช้สังคม ตลอดจนมีทักษะในการสื่อสารด้วยเทคโนโลยีได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๔.๓.๓ เพื่อผลิตพุทธศาสตรมหาบัณฑิตให้มีคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณ ในการพัฒนางานวิชาการและนวัตกรรมทางพระพุทธศาสนา มีความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม มีจิตสาธารณะและมุ่งมั่นในการสร้างสังคมสันติสุข

๕. หลักสูตร

๕.๑ จำนวนหน่วยกิต

๑) หลักสูตรแผน ก แบบ ก จำนวน ๓๙ หน่วยกิต ตลอดหลักสูตร

๕.๒ โครงสร้างหลักสูตร

๑) แผน ก แบบ ก ๒ ศึกษารายวิชาไม่น้อยกว่า ๒๗ หน่วยกิต และทำวิทยานิพนธ์ซึ่งมีค่าเทียบได้ ๑๒ หน่วยกิต

โครงสร้างหลักสูตร เป็นแบบ แผน ก แบบ ก ๒ โดยแบ่งหมวดวิชาตามที่กำหนดไว้ในประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๘ ดังนี้

หมวดวิชา	แผน ก แบบ ก ๒
๑. หมวดวิชาบังคับนับหน่วยกิต	๙
๒. หมวดวิชาบังคับไม่นับหน่วยกิต	(๑๕)
๓. หมวดวิชาเอก	๑๒
๔. หมวดวิชาเลือก	๖
๕. วิทยานิพนธ์	๑๒

๖. สารนิพนธ์	-
รวมทั้งสิ้น	๓๙

๕.๓ รายวิชาในหลักสูตร

(๑) แผน ก แบบ ก ๒

วิชาบังคับแบบนับหน่วยกิต จำนวน ๙ หน่วยกิต

๖๐๒ ๑๐๑	พระไตรปิฎกวิเคราะห์ Tipitaka Analysis	๓ (๓-๐-๖)
๖๐๒ ๑๐๒	อรรถกถาวิเคราะห์ Commentary Analysis	๓ (๓-๐-๖)
๖๐๒ ๒๐๓	ระเบียบวิธีวิจัยทางพระพุทธศาสนา Research Methodology in Buddhism	๓ (๓-๐-๖)

วิชาบังคับแบบไม่นับหน่วยกิต จำนวน ๑๕ หน่วยกิต

๖๐๒ ๑๐๔	ภาษาอังกฤษเพื่อการวิจัยทางพระพุทธศาสนา(๓) English for Buddhist Research	(๓) (๓-๐-๖)
๖๐๐ ๒๐๕	กรรมฐาน Buddhist Meditation	(๓) (๓-๐-๖)
๖๐๒ ๒๐๖	การใช้ภาษาบาลี Usage of Pali	(๓) (๓-๐-๖)
๖๐๒ ๓๐๗	ภาษาบาลีเพื่อการวิจัยทางพระพุทธศาสนา Pali for Buddhist Research	(๓) (๓-๐-๖)
๖๐๒ ๔๐๘	สัมมนาวิทยานิพนธ์ Seminar on Thesis	(๓) (๓-๐-๖)

วิชาเอก นิสิตต้องศึกษาวิชาเอกพระพุทธศาสนา จำนวน ๑๒ หน่วยกิต

๖๐๒ ๑๐๙	พระพุทธศาสนาเถรวาท Theravada Buddhism	๓ (๓-๐-๖)
๖๐๒ ๒๑๐	พระพุทธศาสนากับศาสตร์สมัยใหม่ Buddhism and Modern Sciences	๓ (๓-๐-๖)
๖๐๒ ๓๑๑	พระพุทธศาสนาฝ่ายมหายาน Mahayana Buddhism	๓ (๓-๐-๖)

๖๐๒ ๓๑๒ ศึกษางานสำคัญทางพระพุทธศาสนา ๓ (๓-๐-๖)

Selected Buddhist Works

วิชาเลือก นิสิตต้องเลือกศึกษาจากรายวิชาที่กำหนดให้ไม่น้อยกว่า จำนวน ๖ หน่วยกิต

๖๐๒ ๓๑๓ พุทธปรัชญา ๓ (๓-๐-๖)

Buddhist Philosophy

๖๐๒ ๓๑๔ สัมมนาพระพุทธศาสนา ๓ (๓-๐-๖)

Seminar on Buddhism

๖๐๒ ๓๑๕ พุทธจริยศาสตร์กับปัญหาสังคมร่วมสมัย ๓ (๓-๐-๖)

Buddhist Ethics and Contemporary Social Problems

๖๐๒ ๓๑๖ ขบวนการพุทธใหม่ในโลกปัจจุบัน ๓ (๓-๐-๖)

New-Buddhist Movements in Contemporary World

๖๐๒ ๓๑๗ พระพุทธศาสนากับภูมิปัญญาไทย ๓ (๓-๐-๖)

Buddhism and Thai Wisdom

๖๐๒ ๓๑๘ สานเสวนาทางศาสนา ๓ (๓-๐-๖)

Inter-Religious Dialogue

๖๐๒ ๓๑๙ พระพุทธศาสนากับวรรณกรรมท้องถิ่น ๓ (๓-๐-๖)

Buddhism and Local Literatures

๖๐๒ ๓๒๐ พระพุทธศาสนากับวัฒนธรรมท้องถิ่น ๓ (๓-๐-๖)

Buddhism and Local Cultures

๖๐๒ ๓๒๑ พุทธศิลป์พุทธธรรม ๓ (๓-๐-๖)

Buddhist Arts and Buddhaddhamma

๖๐๒ ๓๒๒ พระพุทธศาสนากับสันติศึกษา ๓ (๓-๐-๖)

Buddhism and Peace Education

๖๐๒ ๓๒๓ พระพุทธศาสนากับการสื่อสาร ๓ (๓-๐-๖)

Buddhism and Communication

๖๐๒ ๓๒๔ การศึกษาในพระพุทธศาสนา ๓ (๓-๐-๖)

Education in Buddhism

๖๐๒ ๓๒๕ พระพุทธศาสนาในประเทศจีน ๓ (๓-๐-๖)

Chinese Buddhism

๖๐๒ ๓๒๖ พระพุทธศาสนาในประเทศญี่ปุ่น ๓ (๓-๐-๖)

Japanese Buddhism

๖๐๒ ๓๒๗	พระพุทธศาสนาแบบทิเบต	๓ (๓-๐-๖)
	Tibetan Buddhism	
๖๐๒ ๓๒๘	การศึกษาภาคสนามและการเขียน	
	รายงานทางพระพุทธศาสนา	๓ (๓-๐-๖)
	Field Study & Report Writing on Buddhism	

วิทยานิพนธ์ จำนวน ๑๒ หน่วยกิต

๖๐๒ ๓๐๐	วิทยานิพนธ์	๑๒ หน่วยกิต
	Thesis	

๕.๔ แผนการศึกษา

(๒) แผนการศึกษา แผน ก แบบ ก ๒

ชั้นปีที่ ๑

ภาคเรียน	รหัสวิชา/รายวิชา	หน่วยกิต
๑	วิชาบังคับ	
	๖๐๒ ๑๐๑ พระไตรปิฎกวิเคราะห	๓
	๖๐๒ ๑๐๒ อรรถกถาวิเคราะห	๓
	๖๐๒ ๑๐๔ ภาษาอังกฤษเพื่อการวิจัยทางพระพุทธศาสนา	(๓)
	วิชาเอก	
	๖๐๒ ๑๐๙ พระพุทธศาสนาเถรวาท	๓
	รวม	๙
๒	วิชาบังคับ	
	๖๐๒ ๒๐๓ ระเบียบวิธีวิจัยทางพระพุทธศาสนา	๓
	๖๐๐ ๒๐๕ กรรณฐาน	(๓)
	๖๐๒ ๒๐๖ การใช้ภาษาบาลี	(๓)
	วิชาเอก	
	๖๐๒ ๒๑๐ พระพุทธศาสนากับศาสตร์สมัยใหม่	๓
	วิชาเลือก	
	xxx xxx xxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxx	๓
	รวม	๙

ชั้นปีที่ ๒

ภาคเรียน	รหัสวิชา/รายวิชา	หน่วยกิต
๑	วิชาบังคับ	
	๖๐๒ ๓๐๗ ภาษาบาลีเพื่อการวิจัยทางพระพุทธศาสนา	(๓)
	วิชาเอก	
	๖๐๒ ๓๑๑ พระพุทธศาสนามหายาน	๓
	๖๐๒ ๓๑๒ ศึกษางานสำคัญทางพระพุทธศาสนา	๓
	วิชาเลือก	
	xxx xxx xxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxx	๓
	รวม	๙
๒	วิชาบังคับ	
	๖๐๒ ๔๐๘ สัมมนาวิทยานิพนธ์	(๓)
	๖๐๒ ๓๐๐ วิทยานิพนธ์	๑๒
	รวม	๑๕

๕.๕ คำอธิบายรายวิชา

๖๐๐ ๑๐๑ พระไตรปิฎกวิเคราะห์

๓ (๓-๐-๖)

Tipitaka Analysis

ศึกษาวิเคราะห์ประวัติ พัฒนาการ โครงสร้าง สารสังเขป และสาระสำคัญในพระไตรปิฎก พุทธทัศน์เกี่ยวกับความจริง ความดี ความงาม ตลอดจนประยุกต์หลักการทางพระพุทธศาสนาไปใช้ในการดำเนินชีวิต และการพัฒนาสังคมสันติสุข

To study and analyze the Buddhist history, the development, structure and essence in brief of Tipitaka and also to explore the Buddhist perspectives on the truth, virtues and aesthetics including the application of such Buddhist principles into the ways of life and the development of peaceful society.

๖๐๒ ๑๐๒ อรรถกถาวิเคราะห์

๓ (๓-๐-๖)

Commentary Analysis

ศึกษาวิเคราะห์โครงสร้าง เนื้อหา สังเคราะห์แก่นธรรมและตีความเนื้อหาสาระในอรรถกถารวมถึงการประเมินคุณค่าของคัมภีร์อรรถกถา โดยการเชื่อมโยงกับพระไตรปิฎก เพื่อเป็นแนวทางในการเขียนบทความทางวิชาการและการทำวิจัย

The purpose of this course is to study, analyze and synthesize the structures, contents, the core of Dhamma and the interpretation of its essences in the Commentaries in the manner of performing critical appraisal of its value in connection with Tipitaka as the means for academic and research writing.

๖๐๒ ๒๐๓ระเบียบวิธีวิจัยทางพระพุทธศาสนา

๓ (๓-๐-๖)

Research Methodology in Buddhism

ศึกษาหลักการและกระบวนการของการวิจัยเชิงปริมาณ การวิจัยเชิงคุณภาพและการวิจัยรูปแบบอื่น ๆ ที่เหมาะสมกับการศึกษาวิจัยทางพระพุทธศาสนา ฝึกปฏิบัติการในการในการกำหนดชื่อเรื่อง ที่มาและความสำคัญของปัญหา วัตถุประสงค์ เครื่องมือการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล การสังเคราะห์ข้อมูลและการสรุปผลการวิจัย

To study principles and procedures of the quantitative and qualitative research including other forms of related research which are suitable to Buddhist research works and practise giving research titles, writing background and problems, research objectives, research methodology, data collection, data analysis and synthesis, and research conclusion respectively.

๖๐๐ ๑๐๔ ภาษาอังกฤษเพื่อการวิจัยทางพระพุทธศาสนา

(๓) (๓-๐-๖)

English for Buddhist Research

ศึกษาพระพุทธศาสนาผ่านภาษาอังกฤษทั้งการพูด การฟัง การอ่านและการเขียนโดยเน้นฝึกหัดการใช้ศัพท์เฉพาะวิชาการด้านพระพุทธศาสนา (technical term) การอ่านคัมภีร์หรือตำรางานวิจัยทางพระพุทธศาสนาในภาษาอังกฤษเพื่อประโยชน์ในการทำงานวิจัยและวิทยานิพนธ์

It is to study Buddhism through English which basically focuses on speaking, listening, reading and writing where the usage of technical terms and Buddhist scriptural and textual reading is emphasized in order to benefit thesis and research works.

๖๐๐ ๒๐๕ กรรมฐาน

(๓) (๓-๐-๖)

Buddhist Meditation

ศึกษาหลักสมถกรรมฐานและวิปัสสนากรรมฐานที่ปรากฏในคัมภีร์พระพุทธศาสนา รูปแบบการปฏิบัติกรรมฐานของสำนักต่าง ๆ ในสังคมไทย เน้นศึกษาอารมณ์ของกรรมฐาน ลำดับขั้นตอนของการเจริญกรรมฐานและผลที่เกิดจากการเจริญกรรมฐาน รวมทั้งฝึกการเจริญกรรมฐานตามเกณฑ์การศึกษาระดับปริญญาโท

This course is to study the principles of the tranquility and insight meditation as appeared in Buddhist scriptures. In doing these, it also delves into the formation of various schools of meditation practices in Thai society. While studying, it lays great emphasis on the subjects of meditation, the levels of development and its effects derived from such practices. In the given course, it becomes compulsory for students to attain the prescribed meditation practices.

๖๐๒ ๒๐๖ การใช้ภาษาบาลี

(๓)(๓-๐-๖)

Usage of Pali

ศึกษาประวัติและพัฒนาการภาษาบาลี การพูด อ่าน เขียน ภาษาบาลีในระดับพื้นฐาน และแปลบาลีเป็นภาษาไทยและภาษาไทยเป็นภาษาบาลี โดยใช้หนังสือชาดกัฎฐกถาและธรรมปทัฏฐกถาประกอบ

It is to study the Pāli's history and its development through speaking, reading, writing at the basic level and it is also focused on the translation of Pāli into Thai and Thai language into Pāli. In this course, the teaching materials are of *Jātakaññhakathā* and *Dhammapada ññhakathā*

๖๐๒ ๓๐๗ ภาษาบาลีเพื่อการวิจัยทางพระพุทธศาสนา

(๓) (๓-๐-๖)

Pali for Buddhist Research

ศึกษาประวัติและพัฒนาการภาษาบาลี การพูด อ่าน เขียนภาษาบาลีในระดับพื้นฐาน รูปแบบวรรณกรรม เน้นให้นิสิตศึกษาค้นคว้าเนื้อหาสาระในพระไตรปิฎกฉบับภาษาบาลีอักษรต่าง ๆ วรรณกรรมภาษาบาลีอื่น ๆ ที่สามารถนำไปใช้ในงานวิจัย วิทยานิพนธ์ และบทความวิจัย

To study the Pāli's history and its development focusing on speaking, reading and its writing basic Pāli including the forms of literature so as to encourage students to do intensive research in various alphabet forms of Pāli Tipitaka and other Pāli literature where students can utilize them in their research works, thesis and research articles.

๖๐๐ ๔๐๘ สัมมนาวิทยานิพนธ์

(๓) (๓-๓-๖)

Seminar on Thesis

สัมมนาเชิงปฏิบัติการ โดยนำงานวิจัย วิทยานิพนธ์ และบทความวิจัยที่มีคุณภาพมาวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ของชื่อเรื่อง วัตถุประสงค์ ขอบเขตการวิจัย คำนิยามศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย การทบทวนวรรณกรรม วิธีการดำเนินการวิจัย และโครงสร้างเนื้อหา และผลการวิจัย เพื่อตรวจสอบความสมบูรณ์ของงานวิทยานิพนธ์และบทความวิจัยของนิสิต

This thesis seminar course is aimed at training workshop on the studies of quality research works, thesis and research articles in order to find out and to examine coherence of titles, objectives, scopes of research, definitions, literature reviews, research methodology, the structures of contents and research findings in order to apply those in students' thesis and research articles to meet the fulfilled requirements.

๖๐๒ ๑๐๙ พระพุทธศาสนาเถรวาท

๓ (๓-๐-๖)

Theravada Buddhism

ศึกษาวิเคราะห์กำเนิดและพัฒนาการของพระพุทธศาสนาเถรวาท คัมภีร์พระพุทธศาสนาเถรวาทและหลักคำสอนสำคัญ ซึ่งสะท้อนอัตลักษณ์ความเป็นพุทธศาสนาเถรวาท การเผยแผ่พระพุทธศาสนาเถรวาทในประเทศต่าง ๆ ตลอดจนสิ่งท้าทายและการปรับตัวของพระพุทธศาสนาเถรวาทในโลกปัจจุบัน

This course is to study and analyze the origin, development and scriptures of Theravada Buddhism including the essential teachings which characteristically reflect on Theravada Buddhist identities. It is also to explore the spread of Theravada Buddhism in various countries where the great deal of challenges and its adjustment of Theravada Buddhism along the course of time until present.

๖๐๒ ๒๑๐ พระพุทธศาสนากับศาสตร์สมัยใหม่

๓ (๓-๐-๖)

Buddhism and Modern Sciences

ศึกษาวิเคราะห์พระพุทธศาสนากับศาสตร์สมัยใหม่ที่ครอบคลุมวิทยาศาสตร์ สังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ โดยวิเคราะห์ เปรียบเทียบ และการประยุกต์ เพื่ออธิบายคำสอนทางพระพุทธศาสนา และวิเคราะห์ประเด็นปัญหาที่ควรนำมาศึกษาวิจัยต่อยอด

It is purposely assigned to critically analyze Buddhism and modern sciences covering science, social science and humanities etc. wherein the analysis, comparison and application are made to explain the Buddhist teachings for further research.

๖๐๒ ๓๑๑ พระพุทธศาสนาพุทธมหายาน

๓ (๓-๐-๖)

Mahayana Buddhism

ศึกษาวิเคราะห์กำเนิดและพัฒนาการของพระพุทธศาสนาพุทธมหายาน คัมภีร์สำคัญ นิยายสำคัญทางพระพุทธศาสนาพุทธมหายานและคำสอนสำคัญ ซึ่งสะท้อนอัตลักษณ์ความเป็นพุทธศาสนา

มหายาน การเผยแผ่พระพุทธศาสนาในต่างประเทศต่าง ๆ ตลอดจนสิ่งท้าทายและการปรับตัวของพระพุทธศาสนาในโลกรปัจจุบัน

To study and analyse the origin and its development of Mahayana Buddhism including the significant scriptures, sects, and teachings which obviously shed the light on Mahayana Buddhist identities. It is also to explore the spread of Mahayana Buddhism in various countries including the new challenges put into Mahayana Buddhism and its adjustment in the current world.

๖๐๒ ๓๑๒ ศึกษางานสำคัญทางพระพุทธศาสนา

๓ (๓-๐-๖)

Selected Buddhist Works

ศึกษางานสำคัญทางพระพุทธศาสนาของนักปราชญ์คนสำคัญทางพระพุทธศาสนาทั้งฝ่ายเถรวาทและมหายาน ซึ่งสะท้อนอัตลักษณ์และการเผยแผ่พระพุทธศาสนา โดยการวิเคราะห์ประเด็นที่มาและความสำคัญของผลงาน วัตถุประสงค์ วิธีดำเนินการ โครงสร้าง เนื้อหา และประเด็นปัญหาที่ควรนำมาศึกษาวิจัยต่อยอด

This course is to study the significant Buddhist literary works contributed by the great Buddhist scholars both in Theravada and Mahayana Buddhism which shed light on the identities and the spread of Buddhism. In this respect, students are required to critically analyze the origin and important development of those works in terms of its objectives, procedures, structures, contents and related issues.

๖๐๒ ๓๑๓ พุทธปรัชญา

๓ (๓-๐-๖)

Buddhist Philosophy

ศึกษาวิเคราะห์แนวคิดทางอภิปรัชญา ญาณวิทยา จริยศาสตร์ และสุนทรียศาสตร์ ในพระพุทธศาสนายุคต้น เถรวาท สรวาสติวาท เสาตรานติกะ มายมิกะ โยคจาร สุขาวดีและพุทธตันตระ

To study and analyze the concepts on metaphysics, epistemology, ethics and aesthetics in the early Buddhism, Theravada, Saravāstivāda, Sautrāntika, Mādhyamika, Yogācāra, Sukhāvadī and Buddha-tantra.

๖๐๒ ๓๑๔ สัมมนาพระพุทธศาสนา

๓ (๓-๐-๖)

Seminar on Buddhism

สัมมนาพระพุทธศาสนากับประเด็นปัญหาสังคมร่วมสมัย โดยให้นิสิตมีส่วนร่วมในการกำหนดประเด็นการสัมมนา การวิเคราะห์ เสนอข้อคิดเห็น หาแนวทางประยุกต์พุทธธรรม และพัฒนาโจทย์วิจัยที่นำไปสู่การแก้ปัญหาสังคม

It is to provide students the seminar course on Buddhism and contemporary issues. In so doing, the clear-cut determination of problems must be made in order to analyze and provide the relevant solutions including their proposed viewpoints and thereby discovering the ways to possibly apply Buddhadhamma into the existing problems where the research questions can be set.

๖๐๒ ๓๑๕ พุทธจริยศาสตร์กับปัญหาสังคมร่วมสมัย

๓ (๓-๐-๖)

Buddhist Ethics and Contemporary Social Problems

ศึกษาแนวคิดทางพุทธจริยศาสตร์ที่เกี่ยวกับเกณฑ์ตัดสินความดี ความชั่ว ควร ไม่ควร โดยเฉพาะหลักอริยวินัย เพื่อเป็นฐานในการอธิบายและตอบปัญหาสังคมร่วมสมัยที่มีผลกระทบต่อสังคมและมนุษย์ มาจากความก้าวหน้าทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีปัจจุบัน

This course is to study Buddhist ethics concerning its criterion in the Noble Order to be able to make judgement on what is good, what is bad, what ought to be done, what ought not to be done, so to explain and to provide solutions to the contemporary social issues affecting on society and man caused by the current advancement of science and technology development.

๖๐๒ ๓๑๖ ขบวนการพุทธใหม่ในโลกปัจจุบัน

๓ (๓-๐-๖)

New-Buddhist Movements in Contemporary World

ศึกษาวิเคราะห์ขบวนการพระพุทธรศาสนาแนวใหม่ที่เกิดขึ้นในสังคมโลกปัจจุบัน ความสัมพันธ์ระหว่างบริบททางสังคมกับการเกิดขึ้นของขบวนการ โครงสร้าง/รูปแบบองค์กร ประชญา/วิสัยทัศน์/พันธกิจ การตีความคำสอน วิธีการเผยแผ่คำสอน รวมทั้งอิทธิพลที่มีต่อสังคมปัจจุบัน

To study and analyze neo-Buddhist movements in the contemporary world focusing on the social contexts and its development, structures/formations of organization, philosophy/vision /commitment, interpretation of teachings, methods of its spread including its influences which affect the current society.

๖๐๒ ๓๑๗ พระพุทธศาสนากับภูมิปัญญาไทย

๓ (๓-๐-๖)

Buddhism and Thai wisdom

ศึกษาวิเคราะห์หลักพระพุทธศาสนาที่เชื่อมโยงกับภูมิปัญญาไทย ในด้านการเกษตร ด้านเศรษฐกิจ ด้านการแพทย์ ด้านค่านิยมทางสังคม ด้านความเชื่อและประเพณี ด้านการจัดการทรัพยากร ด้านศิลปกรรม ด้านการจัดการสิ่งแวดล้อม ด้านภาษาและวรรณกรรม เป็นต้น

This course is assigned to study and analyze Buddhist principles in connection with Thai traditional knowledge in terms of agriculture, economics, medicine, social values, beliefs and tradition, management of natural resources, arts, environment, language and literary works etc.

๖๐๒ ๓๑๘ สานเสวนาทางศาสนา

๓ (๓-๐-๖)

Inter-Religious Dialogue

ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี วิธีการสานเสวนาทางศาสนา การสร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือทางศาสนา รวมถึงฝึกปฏิบัติการสานเสวนาโดยให้บัณฑิตมีส่วนร่วม เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างความสามัคคีและสันติภาพของโลก

This course is to study the ideas, theories, and methods of interfaith dialogue including the religious relationships and cooperation. In so doing, students are actively required to practise such dialogue so that the ways leading to the mutual harmony and peace of the world can be established.

๖๐๒ ๓๑๙ พระพุทธศาสนากับวรรณกรรมท้องถิ่น

๓ (๓-๐-๖)

Buddhism and Local Literatures

ศึกษาวิเคราะห์พระพุทธศาสนาในฐานะเป็นรากฐานของวรรณกรรมท้องถิ่นในประเทศไทย ทั้งประเภทมุขปาฐะและประเภทลายลักษณ์ วิเคราะห์ความเป็นมา รูปแบบหรือลักษณะทั่วไปของวรรณกรรม องค์ประกอบ แก่นของเรื่อง คุณค่าของวรรณกรรมท้องถิ่น และการเผยแพร่พระพุทธศาสนาผ่านวรรณกรรมท้องถิ่น เพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาค้นคว้าและการวิจัยวรรณกรรมในท้องถิ่น

It is to study and analyze Buddhism as the foundation of Thai regional literary works both in the oral and written characteristics by which it is to analyze to discover its formation or general characteristics, components, themes, values and the spread of Buddhism made through such literature in order to pave the way for further studies and research on topics related.

๖๐๒ ๓๒๐ พระพุทธศาสนากับวัฒนธรรมท้องถิ่น

๓ (๓-๐-๖)

Buddhism and Local Cultures

ศึกษาวิเคราะห์พระพุทธศาสนากับวัฒนธรรมท้องถิ่น โดยวิเคราะห์วัฒนธรรมในมิติต่าง ๆ ทั้งคตินิยม นิติธรรม สหธรรม และวัตถุธรรม ที่ปรากฏในวิถีชีวิตและสร้างอัตลักษณ์ของชุมชนท้องถิ่น ที่เชื่อมโยงกับหลักการสำคัญแห่งคำสอนในพระพุทธศาสนา เพื่อสร้างสำนึกการอนุรักษ์และสืบทอดต่อไป

This course is to study and analyze Buddhism and local cultures through the different dimensions in terms of moralities, legality and materialism appearing in people's ways of life and local identities which involve the Buddhist teachings in order to provide the inspiration for the further conservation and preservation.

๖๐๒ ๓๒๑ พุทธศิลป์พุทธธรรม

๓ (๓-๐-๖)

Buddhist Arts and Buddhadhamma

ศึกษาวิเคราะห์ประวัติความเป็นมาและพัฒนาการของงานพุทธศิลปกรรม ในด้านจิตรกรรม ประติมากรรม และสถาปัตยกรรม ทศนสัญลักษณ์ในงานพุทธศิลปกรรมทั้งในแบบโบราณและร่วมสมัย หลักพุทธธรรมที่แฝงอยู่ในผลงานการสร้างแนวความคิดทางศิลปะที่ลุ่มลึก รวมถึงมุมมองทางด้านสุนทรียศาสตร์ในพุทธปรัชญา

To study and analyze the history and its development of Buddhist arts in terms of painting, sculpture and architecture focusing on visual symbols in the Buddhist arts in both ancient and contemporary formation. In this, it is also to explore the Buddhist teachings underlying the creation of ideas on the spectacular art including the aesthetical perspectives in Buddhist philosophy.

๖๐๒ ๓๒๒ พระพุทธศาสนากับสันติศึกษา

๓ (๒-๒-๖)

Buddhism and Peace Education

ศึกษาวิเคราะห์แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความขัดแย้ง ความรุนแรง สันติภาพและปฏิบัติการจัดการความขัดแย้งโดยสันติวิธี หลักคำสอนสำคัญทางพระพุทธศาสนาที่เกี่ยวกับสันติภาพ หลักการและวิธีการป้องกันแก้ไขและเปลี่ยนผ่านความขัดแย้งและความรุนแรงแนวพุทธ อีกทั้งพัฒนาทักษะการเสริมสร้างความปรองดองให้เกิดขึ้นในสังคมพหุวัฒนธรรมและมีขันติธรรมในการฟังและอยู่ร่วมกับศาสนาและชาติพันธุ์ต่าง ๆ อย่างสันติสุข

This course is to study and analyze the ideas and theories relating to the conflicts, violence, peace and management of conflicts through peaceful means. It is also to study the Buddhist teachings in actively dealing with the conflicts and violence where correction and transformation of them are available. It also focuses

on the development of essential skills in enhancing the harmony to multicultural communities where the religious tolerance is cultivated to listen and live happily among religions and different races.

๖๐๒ ๓๒๓ พระพุทธศาสนากับการสื่อสาร

๓ (๒-๒-๖)

Buddhism and Communication

ศึกษาวิเคราะห์แนวคิดทฤษฎีการสื่อสาร องค์ประกอบสำคัญของการสื่อสาร สื่อและประเภทของสื่อ หลักคำสอนในพระพุทธศาสนาที่สัมพันธ์กับการสื่อสาร และจริยธรรมการสื่อสารในพระพุทธศาสนา รวมถึงการฝึกปฏิบัติการในการผลิตสื่อใหม่ เพื่อการสื่อสารผลงานวิจัย และองค์ความรู้ทางพระพุทธศาสนาอย่างมีประสิทธิภาพ

To study and analyze the ideas and theories of communication emphasizing on the important constituents of communication, media, types of media, Buddhist teachings concerning with the communication, Buddhist mass communication ethics including the practical training in producing new media in order to effectively communicate research works and bodies of Buddhist knowledge to general public.

๖๐๒ ๓๒๔ การศึกษาในพระพุทธศาสนา

๓ (๓-๐-๖)

Education in Buddhism

ศึกษาวิเคราะห์ประวัติศาสตร์การศึกษาในพระพุทธศาสนา ก่อนพุทธกาล วิธีการสอนของพระพุทธเจ้า การพัฒนาการศึกษาในพระพุทธศาสนา บทบาทของพระเจ้าอโศกมหาราชในการสนับสนุนการศึกษาพระพุทธศาสนา วัฒนธรรมการศึกษาสงฆ์ และมหาวิทยาลัยพุทธ

This course is to study and analyze the history of education in Buddhism prior to the Buddha's times, teaching methods of the Buddha, the development of education in Buddhism, roles of Ashoka, the Great, in supporting education in Buddhism, the Sangha's educational tradition, and Buddhist universities.

๖๐๒ ๓๒๕ พระพุทธศาสนาในประเทศจีน

๓ (๓-๐-๖)

Chinese Buddhism

ศึกษาวิเคราะห์เหตุการณ์และความคิดที่สำคัญในประวัติศาสตร์พุทธศาสนาของจีน การจัดตั้งนิกายพุทธศาสนาของจีน การยอมรับพุทธศาสนาและผสมผสานเข้ากับศาสนาท้องถิ่นของจีน คณาจารย์คนสำคัญผู้มีส่วนร่วมในการพัฒนาพระพุทธศาสนาของจีน

To study and analyze the significant historical events and ideas of Chinese Buddhism, the establishment of sects, the acceptance and assimilation of

Chinese regional land, prominent masters whose roles in the development of Chinese Buddhism are distinguished.

๖๐๒ ๓๒๖ พระพุทธศาสนาในประเทศญี่ปุ่น

๓ (๓-๐-๖)

Japanese Buddhism

ศึกษาวิเคราะห์ประวัติและพัฒนาการพระพุทธศาสนาในประเทศญี่ปุ่น จนถึงสิ้นสุดสงครามโลกครั้งที่สองผู้ก่อตั้งสำนักความคิดทางพุทธศาสนาต่าง ๆ เช่น Saicho, Kukai, Honen, Shinran, Eisai, Dogen, Nichiren และอื่น ๆ พร้อมทั้งคำสอนหลัก และผลกระทบของพุทธศาสนาที่มีต่อวัฒนธรรมญี่ปุ่น

This course is to analyze the history and development of Buddhism in Japan till the end of the second world war focusing on the famous masters who established various schools of thoughts, Saicho, Kukai, Honen, Shinran, Eisai, Dogen, Nichiren, and others. It is also to explore the significant teachings and its effects on Japanese culture.

๖๐๒ ๓๒๗ พระพุทธศาสนาแบบทิเบต

๓ (๓-๐-๖)

Tibetan Buddhism

ศึกษาวิเคราะห์ประวัติและพัฒนาการพระพุทธศาสนาแบบทิเบต เน้นศึกษาตัวแทนทางประวัติศาสตร์และเหตุการณ์ที่นำไปสู่การถ่ายทอดพระพุทธศาสนาไปยังทิเบต การก่อตัวและคำสอนของนิกายต่าง ๆ รวมทั้งความแตกต่างด้านหลักคำสอนและอิทธิพลทางสังคมและการเมือง ศิลปะ สัญลักษณ์ทางศาสนา ตันตระเทคนิค เวทย์มนต์ และประสบการณ์ทางศาสนา

To analyze the Tibetan history and development of Buddhism embracing the historical representatives and its important events leading to the landing of Buddhism in Tibet where the establishment and teachings of different sects are recorded. It is also to study the demarcation of essential principles of teaching and socio-politico-influences, art, religious symbols, Tantra, Mantra and religious experiences.

๖๐๒ ๓๒๘ การศึกษาภาคสนามและการเขียนรายงานทางพระพุทธศาสนา

๓ (๑-๔-๖)

Field Study & Writing Report on Buddhism

ปฏิบัติการศึกษาภาคสนาม เพื่อเรียนรู้ประเด็นทางพระพุทธศาสนาทั้งด้านประวัติศาสตร์ วรรณกรรม การประยุกต์พุทธธรรมในชีวิตและวิถีชุมชน และประเด็นอื่น ๆ ซึ่งนิสิตต้องจัดทำโครงการเสนอและใช้เวลาอย่างน้อยหนึ่งสัปดาห์ในภาคสนาม พร้อมเขียนรายงาน ตามที่อาจารย์ประจำวิชาเห็นชอบ

This course is aimed at the practicing research field works in order to learn various Buddhist issues in the history, literature, the application of Buddhadhamma into the individual and community's ways of life including other various related issues. Students are required to do project proposals for not-less-than-one-week on-site field work research including writing reports under the instructions' approvals of particular courses.

๖๐๒ ๓๐๐   วิทยานิพนธ์

๑๒ หน่วยกิต

Thesis

เป็นโครงการเฉพาะบุคคลที่มีเนื้อหาตามลักษณะวิชาที่กำหนดไว้ในหลักสูตร

This course is to provide the individual project where the thesis contents are prescribed as per the subject description in the given curriculum

หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์ (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๓)

๑. รหัสและชื่อหลักสูตร

รหัสหลักสูตร	: ๒๕๖๒๐๘๕๑๖๐๐๐๓๕
ภาษาไทย	: หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์
ภาษาอังกฤษ	: Master of Political Science Program in Political Science

๒. ชื่อปริญญาและสาขาวิชา

ชื่อเต็มภาษาไทย	: รัฐศาสตรมหาบัณฑิต (รัฐศาสตร์)
ชื่อเต็มภาษาอังกฤษ	: Master of Political Science (Political Science)
ชื่อย่อภาษาไทย	: ร.ม. (รัฐศาสตร์)
ชื่อย่อภาษาอังกฤษ	: M.Pol. Sc. (Political Science)

๓. หน่วยงานที่รับผิดชอบ

- บัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตพะเยา
- หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต

๔. ปรัชญา ความสำคัญ และวัตถุประสงค์ของหลักสูตร

๔.๑ ปรัชญาของหลักสูตร

“จัดการศึกษาพระพุทธศาสนาบูรณาการกับศาสตร์สมัยใหม่และสร้างพุทธนวัตกรรมเพื่อพัฒนาจิตใจและสังคม” และได้กำหนดให้มีการศึกษารัฐศาสตร์ประยุกต์เข้ากับวิชาการทางพระพุทธศาสนาในลักษณะที่มีทักษะการคิดและวิเคราะห์ปรากฏการณ์หรือสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน ประกอบด้วยองค์ความรู้ในที่กว้างไกล เพื่อสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาตนเอง สังคม ประเทศชาติ และสามารถบูรณาการหลักธรรมในพระพุทธศาสนาตามพระราชปราชญ์ของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาจุฬาลงกรณ์ พระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ผู้ทรงสถาปนามหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เพื่อเป็นสถานที่ศึกษาพระไตรปิฎกและวิชาชั้นสูงสำหรับพระภิกษุสามเณรและคฤหัสถ์ทั่วไป และปรัชญาของมหาวิทยาลัย

๔.๒ วัตถุประสงค์ของหลักสูตร

การกำหนดวัตถุประสงค์และผลลัพธ์การเรียนรู้ของหลักสูตรที่ดำเนินการมาตั้งแต่ต้น มีการรับฟังความคิดเห็นจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ประกอบด้วย คณาจารย์ ผู้ใช้บัณฑิต ชุมชน ศิษย์เก่า นิสิต ปัจจุบัน ตลอดจนจนถึงการพิจารณาจากวิสัยทัศน์มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยเชื่อมโยงกับนวัตลักษณ์บัณฑิต แผนยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี เป็นต้น จึงมากำหนดเป็นวัตถุประสงค์ของหลักสูตร ดังนี้

๑) เพื่อผลิตรัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์ ให้มีความรู้ความเข้าใจวิชาการทางรัฐศาสตร์

๒) เพื่อผลิตรัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์ ให้มีความรู้ความสามารถและทักษะในการประยุกต์ความรู้ทางรัฐศาสตร์เข้ากับหลักพระพุทธศาสนา

๓) เพื่อผลิตรัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์ ให้มีคุณธรรม จริยธรรม และพัฒนาตนเองเป็นนักรัฐศาสตร์ตามแนวพุทธสันติประชาธรรม

๕. ผลลัพธ์การเรียนรู้ที่คาดหวังของหลักสูตร (Program Learning Outcomes) PLOs

๕.๑ มีความรู้ในทางด้านรัฐศาสตร์และบูรณาการกับศาสตร์อื่นๆ อย่างลึกซึ้ง เพื่อสร้างองค์ความรู้ไปประยุกต์ใช้แก้ไขปัญหาทางการเมืองและการปกครอง

๕.๒ มีความสามารถประยุกต์องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัยทางรัฐศาสตร์เข้ากับหลักพุทธธรรมได้

๕.๓ มีความเชี่ยวชาญสามารถพัฒนาตนเองและผู้อื่นให้เป็นผู้นำสังคมได้

๑) ผู้เรียนสามารถ วิเคราะห์ สังเคราะห์หลักการทางด้านรัฐศาสตร์บูรณาการกับหลักพุทธศาสตร์อย่างมีคุณธรรมจริยธรรม

๒) ผู้เรียนสามารถวางแผน ออกแบบการวิจัย ด้านรัฐศาสตร์เพื่อแก้ปัญหาสังคม

๓) ผู้เรียนสามารถสร้างองค์ความรู้หรือแนวคิดใหม่ทางรัฐศาสตร์ประยุกต์

๔) ผู้เรียนสามารถถ่ายทอดองค์ความรู้และนวัตกรรมทางรัฐศาสตร์ประยุกต์ได้

๖. โครงสร้างหลักสูตร

๖.๑ จำนวนหน่วยกิต

๑) แผน ๑ แบบวิชาการ เป็นการศึกษาที่เน้นการวิจัย โดยการทำวิทยานิพนธ์ ดังนี้

แผน ๑.๑ ทำเฉพาะวิทยานิพนธ์ซึ่งมีค่าเทียบได้ ๓๖ หน่วยกิต และหลักสูตรจัดให้ศึกษารายวิชาเพิ่มเติม โดยไม่นับหน่วยกิต เพื่อคุณภาพการศึกษาของผู้ศึกษา จำแนกประเภทดังนี้

วิชาบังคับ	ไม่น้อยกว่า	(๖)	หน่วยกิต
วิชาเอก	ไม่น้อยกว่า	(๖)	หน่วยกิต
วิทยานิพนธ์		๓๖	หน่วยกิต
รวมทั้งสิ้น	ไม่น้อยกว่า	๓๖	หน่วยกิต

แผน ๑.๒ ศึกษาวิชาไม่น้อยกว่า ๒๔ หน่วยกิต และทำวิทยานิพนธ์ ซึ่งมีค่าเทียบได้ ๑๒ หน่วยกิต จำแนกประเภทดังนี้

วิชาบังคับ	ไม่น้อยกว่า	๙	หน่วยกิต
วิชาเอก	ไม่น้อยกว่า	๑๒	หน่วยกิต

วิชาเลือก	ไม่น้อยกว่า	๓	หน่วยกิต
วิทยานิพนธ์		๑๒	หน่วยกิต
รวมทั้งสิ้น	ไม่น้อยกว่า	๓๖	หน่วยกิต

๒) แผน ๒ เป็นศึกษารายวิชาและการค้นคว้าอิสระเชิงประยุกต์ใช้ความรู้ในวิชาชีพหรือปฏิบัติการ ศึกษารายวิชาไม่น้อยกว่า ๓๐ หน่วยกิต และทำการศึกษาอิสระ ซึ่งมีค่าเทียบได้ ๖ หน่วยกิต จำแนกประเภทดังนี้

วิชาบังคับ	ไม่น้อยกว่า	๙	หน่วยกิต
วิชาเอก	ไม่น้อยกว่า	๑๒	หน่วยกิต
วิชาเลือก	ไม่น้อยกว่า	๙	หน่วยกิต
วิทยานิพนธ์		๖	หน่วยกิต
สอบประมวลความรู้			สอบหลังจากเรียนรายวิชาครบ
รวมทั้งสิ้น	ไม่น้อยกว่า	๓๖	หน่วยกิต

โดยผู้ศึกษาแผน ๒ อาจต้องสอบผ่านการสอบประมวลความรู้ (Comprehensive Examination) ด้วยข้อเขียน และหรือสอบปากเปล่า

ตารางแสดงรายละเอียดในแต่ละแผนการศึกษา

หมวดวิชา	แผน ๑		แผน ๒
	จำนวนหน่วยกิต	จำนวนหน่วยกิต	จำนวนหน่วยกิต
	แผน ๑.๑	แผน ๑.๒	แผน ๒
๑. หมวดวิชาบังคับ	(๖)	๙	๙
๒. หมวดวิชาเอก	(๖)	๑๒	๑๒
๓. หมวดวิชาเลือก	-	๓	๙
๔. วิทยานิพนธ์	๓๖	๑๒	-
๕. สารนิพนธ์	-	-	๖
๖. สอบประมวลความรู้	-	-	สอบ
รวมทั้งสิ้น	๓๖	๓๖	๓๖

๑. รายวิชาสำหรับหลักสูตรแผน ๑.๑

หมวดวิชาบังคับ ไม่นับหน่วยกิต จำนวน (๖) หน่วยกิต

รหัส	รายวิชา	จำนวนหน่วยกิต
๖๒๖ ๑๐๑	หลักรัฐศาสตร์ในพระไตรปิฎก (๓) (๓-๐-๖) (Principles of Political Science in the Tipitaka)	
๖๐๐ ๒๐๕	กรรมฐาน (๓) (๓-๓-๖) (Buddhist Meditation)	

หมวดวิชาเอก ไม่นับหน่วยกิต จำนวน (๖) หน่วยกิต

รหัส	รายวิชา	จำนวนหน่วยกิต
๖๒๖ ๒๐๑	ปรัชญาและอุดมการณ์ทางการเมือง (๓) (๓-๐-๖) (Political Philosophy and Ideology)	
๖๒๖ ๒๐๒	วิธีวิทยาวิจัยทางรัฐศาสตร์ (๓) (๓-๐-๖) (Research Methodology in Political Science)	

วิทยานิพนธ์ ๓๖ หน่วยกิต

รหัส	รายวิชา	จำนวนหน่วยกิต
๖๒๖ ๔๐๐	วิทยานิพนธ์ ๓๖ (๐-๐-๑๐๘) (Thesis)	

๒. รายวิชาสำหรับหลักสูตรแผน ๑.๒

หมวดวิชาบังคับ นับหน่วยกิต จำนวน ๙ หน่วยกิต

รหัส	รายวิชา	จำนวนหน่วยกิต
๖๒๖ ๑๐๑	หลักรัฐศาสตร์ในพระไตรปิฎก ๓ (๓-๐-๖) (Principles of Political Science in the Tipitaka)	
๖๒๖ ๑๐๒	พุทธวิธีการสื่อสารทางการเมือง ๓ (๓-๐-๖) (Buddhist Political Communication)	
๖๐๐ ๒๐๕	กรรมฐาน ๓ (๓-๓-๖) (Buddhist Meditation)	

หมวดวิชาเอก นับหน่วยกิต จำนวน ๑๒ หน่วยกิต

รหัส	รายวิชา	จำนวนหน่วยกิต
๖๒๖ ๑๐๓	แนวทางการศึกษารัฐศาสตร์ ๓ (๓-๐-๖) (Approaches to Political Science)	
๖๒๖ ๒๐๑	ปรัชญาและอุดมการณ์ทางการเมือง ๓ (๓-๐-๖) (Political Philosophy and Ideology)	
๖๒๖ ๒๐๒	วิธีวิทยาวิจัยทางรัฐศาสตร์ ๓ (๓-๐-๖) (Research Methodology in Political Science)	
๖๒๖ ๒๐๓	การเมืองเปรียบเทียบ ๓ (๓-๐-๖) (Comparative Politics)	

หมวดวิชาเลือก นับหน่วยกิต จำนวน ๓ หน่วยกิต

รหัส	รายวิชา	จำนวนหน่วยกิต
๖๒๖ ๒๐๔	การพัฒนาการเมืองไทย ๓ (๓-๐-๖) (Thai Political Development)	
๖๒๖ ๒๐๕	พรรคการเมืองและการเลือกตั้ง ๓ (๓-๐-๖) (Political Party and Election)	
๖๒๖ ๒๐๖	ภาษาอังกฤษสำหรับรัฐศาสตร์ ๓ (๓-๐-๖) (English for Political Science)	
๖๒๖ ๒๐๗	กฎหมายมหาชนสำหรับรัฐศาสตร์ ๓ (๓-๐-๖) (Public Laws for Political Science)	
๖๒๖ ๒๐๘	การเมืองกับการพัฒนา ๓ (๓-๐-๖) (Political and Development)	
๖๒๖ ๒๐๙	สัมมนาเฉพาะเรื่องงานวิจัยทางรัฐศาสตร์ ๓ (๓-๐-๖) (Selected Seminar on Political Science Research Works)	

๖๒๖ ๒๑๐	สัมมนาการปกครองท้องถิ่นของไทย ๓ (๓-๐-๖)	
	(Seminar on Thai Local Government)	
๖๒๖ ๒๑๑	สัมมนาการเมืองในกลุ่มประเทศอาเซียน ๓ (๓-๐-๖)	
	(Seminar on ASEAN Countries Politics)	
วิทยานิพนธ์ ๑๒ หน่วยกิต		
รหัส	รายวิชา	จำนวนหน่วยกิต
๖๒๖ ๔๐๐	วิทยานิพนธ์	๑๒ (๐-๐-๓๖)
	(Thesis)	

๓. รายวิชาสำหรับหลักสูตรแผน ๒

หมวดวิชาบังคับ นับหน่วยกิต จำนวน ๙ หน่วยกิต

รหัส	รายวิชา	จำนวนหน่วยกิต
๖๒๖ ๑๐๑	หลักรัฐศาสตร์ในพระไตรปิฎก ๓ (๓-๐-๖)	
	(Principles of Political Science in the Tipitaka)	
๖๒๖ ๑๐๒	พุทธวิธีการสื่อสารทางการเมือง ๓ (๓-๐-๖)	
	(Buddhist Political Communication)	
๖๐๐ ๒๐๕	กรรมฐาน ๓ (๓-๓-๖)	
	(Buddhist Meditation)	

หมวดวิชาเอก นับหน่วยกิต จำนวน ๑๒ หน่วยกิต

รหัส	รายวิชา	จำนวนหน่วยกิต
๖๒๖ ๑๐๓	แนวทางการศึกษารัฐศาสตร์ ๓ (๓-๐-๖)	
	(Approaches to Political Science Study)	
๖๒๖ ๒๐๑	ปรัชญาและอุดมการณ์ทางการเมือง ๓ (๓-๐-๖)	
	(Political Philosophy and Ideology)	
๖๒๖ ๒๐๒	วิธีวิทยาวิจัยทางรัฐศาสตร์ ๓ (๓-๐-๖)	
	(Research Methodology in Political Science)	
๖๒๖ ๒๐๓	การเมืองเปรียบเทียบ ๓ (๓-๐-๖)	
	(Comparative Politics)	

หมวดวิชาเลือก นับหน่วยกิต จำนวน ๙ หน่วยกิต

รหัส	รายวิชา	จำนวนหน่วยกิต
๖๒๖ ๒๐๔	การพัฒนาการเมืองไทย ๓ (๓-๐-๖)	
	(Thai Political Development)	

๖๒๖ ๒๐๕	พรรคการเมืองและการเลือกตั้ง (Political Party and Election)	๓ (๓-๐-๖)
๖๒๖ ๒๐๖	ภาษาอังกฤษสำหรับรัฐศาสตร์ (English for Political Science)	๓ (๓-๐-๖)
๖๒๖ ๒๐๗	กฎหมายมหาชนสำหรับรัฐศาสตร์ (Public Laws for Political Science)	๓ (๓-๐-๖)
๖๒๖ ๒๐๘	การเมืองกับการพัฒนา (Political and Development)	๓ (๓-๐-๖)
๖๒๖ ๒๐๙	สัมมนาเฉพาะเรื่องงานวิจัยทางรัฐศาสตร์ (Selected Seminar on Political Science Research Works)	๓ (๓-๐-๖)
รหัส	รายวิชา	จำนวนหน่วยกิต
๖๒๖ ๒๑๐	สัมมนาการปกครองท้องถิ่นของไทย (Seminar on Thai Local Government)	๓ (๓-๐-๖)
๖๒๖ ๒๑๑	สัมมนาการเมืองในกลุ่มประเทศอาเซียน (Seminar on ASEAN Countries Politics)	๓ (๓-๐-๖)
สารนิพนธ์ ๖ หน่วยกิต		
รหัส	รายวิชา	จำนวนหน่วยกิต
๖๒๖ ๓๐๐	สารนิพนธ์ (Research Paper)	๖ (๐-๐-๑๘)

๓. แสดงแผนการศึกษา

๓.๑ แผนการศึกษา แผน ๑.๑

ปี ๑ ภาคการศึกษาที่ ๑

ภาค การศึกษา	รหัสวิชา / รายวิชา	แผน ๑.๑			
		หน่วยกิต	ทฤษฎี	ปฏิบัติ	ศึกษาด้วย ตนเอง
๑	วิชาบังคับ				
	๖๒๖ ๑๐๑ หลักรัฐศาสตร์ในพระไตรปิฎก	(๓)	๓	๐	๖
	๖๐๐ ๒๐๕ กรรณฐาน	(๓)	๓	๐	๖
	วิชาเอก				
	๖๒๖ ๒๐๑ ปรัชญาและอุดมการณ์ทางการเมือง	(๓)	๓	๐	๖
	๖๒๖ ๒๐๒ วิธีวิทยาวิจัยทางรัฐศาสตร์	(๓)	๓	๐	๖

คู่มือการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา วิทยาเขตพะเยา ๕๔

	ร่วมนับหน่วยกิต	-	-	-	-
	รวมไม่นับหน่วยกิต	(๑๒)	๑๒	๐	๒๔

ปี ๑ ภาคการศึกษาที่ ๒

ภาค การศึกษา	รหัสวิชา / รายวิชา	แผน ๑.๑			
		หน่วยกิต	ทฤษฎี	ปฏิบัติ	ศึกษาด้วย ตนเอง
๒	วิทยานิพนธ์ ๖๒๖ ๔๐๐ วิทยานิพนธ์	๑๒	๓	๐	๓๖
	ร่วมนับหน่วยกิต	(๓)	๓	๓	๖
	รวมไม่นับหน่วยกิต	๑๒	๓	๓	๓๖

ปี ๒ ภาคการศึกษาที่ ๑

ภาค การศึกษา	รหัสวิชา / รายวิชา	แผน ๑.๑			
		หน่วยกิต	ทฤษฎี	ปฏิบัติ	ศึกษาด้วย ตนเอง
๑	วิทยานิพนธ์ ๖๒๖ ๔๐๐ วิทยานิพนธ์	๑๒	๓	๐	๓๖
	ร่วมนับหน่วยกิต	-	-	-	-
	รวมไม่นับหน่วยกิต	๑๒	๓	๓	๓๖

ปี ๒ ภาคการศึกษาที่ ๒

ภาค การศึกษา	รหัสวิชา / รายวิชา	แผน ๑.๑			
		หน่วยกิต	ทฤษฎี	ปฏิบัติ	ศึกษาด้วย ตนเอง
๒	วิทยานิพนธ์ ๖๒๖ ๔๐๐ วิทยานิพนธ์	๑๒	๓	๐	๓๖
	ร่วมนับหน่วยกิต	-	-	-	-
	รวมไม่นับหน่วยกิต	๑๒	๓	๓	๓๖

๓.๒ แผนการศึกษา แผน ๑.๒

ปี ๑ ภาคการศึกษาที่ ๑

ภาคการศึกษา	รหัสวิชา / รายวิชา	แผน ๑.๒			
		หน่วยกิต	ทฤษฎี	ปฏิบัติ	ศึกษาด้วยตนเอง
๑	วิชาบังคับ				
	๖๒๖ ๑๐๑ หลักรัฐศาสตร์ในพระไตรปิฎก	๓	๓	๐	๖
	๖๒๖ ๑๐๒ พุทธวิธีการสื่อสารทางการเมือง	๓	๓	๐	๖
	วิชาเอก				
	๖๒๖ ๒๐๑ ปรัชญาและอุดมการณ์ทางการเมือง	๓	๓	๐	๖
	๖๒๖ ๒๐๒ วิธีวิทยาวิจัยทางรัฐศาสตร์	๓	๓	๐	๖
	รวมนับหน่วยกิต	๑๒	๑๒	-	๒๔
	รวมไม่นับหน่วยกิต	-	-	-	-

ปี ๑ ภาคการศึกษาที่ ๒

ภาคการศึกษา	รหัสวิชา / รายวิชา	แผน ๑.๑			
		หน่วยกิต	ทฤษฎี	ปฏิบัติ	ศึกษาด้วยตนเอง
๒	วิชาบังคับ				
	๖๐๐ ๒๐๕ grundan	๓	๓	๓	๖
	วิชาเอก				
	๖๒๖ ๑๐๓ แนวทางการศึกษารัฐศาสตร์	๓	๓	๐	๖
	๖๒๖ ๒๐๓ การเมืองเปรียบเทียบ	๓	๓	๐	๖
	วิชาเลือก				
	xxx xxx เลือกศึกษาจากหมวดวิชาเลือก๑ รายวิชา	๓	๓	๐	๖
	รวมนับหน่วยกิต	๑๒	๑๒	๓	๒๔
	รวมไม่นับหน่วยกิต	-	-	-	-

ปี ๒ ภาคการศึกษาที่ ๑

ภาค การศึกษา	รหัสวิชา / รายวิชา	แผน ๑.๑			
		หน่วยกิต	ทฤษฎี	ปฏิบัติ	ศึกษาด้วย ตนเอง
๑	วิทยานิพนธ์ ๖๒๖ ๔๐๐ วิทยานิพนธ์	๖	๓	๐	๑๘
	รวมนับหน่วยกิต	-	-	-	-
	รวมไม่นับหน่วยกิต	๖	๓	๐	๑๘

ปี ๒ ภาคการศึกษาที่ ๒

ภาค การศึกษา	รหัสวิชา / รายวิชา	แผน ๑.๑			
		หน่วยกิต	ทฤษฎี	ปฏิบัติ	ศึกษาด้วย ตนเอง
๒	วิทยานิพนธ์ ๖๒๖ ๔๐๐ วิทยานิพนธ์	๖	๓	๐	๑๘
	รวมนับหน่วยกิต	-	-	-	-
	รวมไม่นับหน่วยกิต	๖	๓	๐	๑๘

๓.๓ แผนการศึกษา แผน ๒

ปี ๑ ภาคการศึกษาที่ ๑

ภาค การศึกษา	รหัสวิชา / รายวิชา	แผน ๑.๒			
		หน่วยกิต	ทฤษฎี	ปฏิบัติ	ศึกษา ด้วย ตนเอง
๑	วิชาบังคับ ๖๒๖ ๑๐๑ หลักรัฐศาสตร์ในพระไตรปิฎก	๓	๓	๐	๖
	๖๒๖ ๑๐๒ พุทธวิธีการสื่อสารทางการเมือง	๓	๓	๐	๖
	วิชาเอก ๖๒๖ ๒๐๑ ปรัชญาและอุดมการณ์ทางการเมือง	๓	๓	๐	๖

คู่มือการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา วิทยาเขตพะเยา ๕๗

	๖๒๖ ๒๐๒ วิธีวิทยาวิจัยทางรัฐศาสตร์	๓	๓	๐	๖
	รมนับหน่วยกิต	๑๒	๑๒	-	๒๔
	รมนไม่นับหน่วยกิต	-	-	-	-

ปี ๑ ภาคการศึกษาที่ ๒

ภาค การศึกษา	รหัสวิชา / รายวิชา	แผน ๑.๑			
		หน่วยกิต	ทฤษฎี	ปฏิบัติ	ศึกษา ด้วย ตนเอง
๒	วิชาบังคับ				
	๖๐๐ ๒๐๕ ธรรมเนียม	๓	๓	๓	๖
	วิชาเอก				
	๖๒๖ ๑๐๓ แนวทางการศึกษารัฐศาสตร์	๓	๓	๐	๖
	๖๒๖ ๒๐๓ การเมืองเปรียบเทียบ	๓	๓	๐	๖
	วิชาเลือก				
	xxx xxx เลือกศึกษาจากหมวดวิชาเลือก ๑ รายวิชา	๓	๓	๐	๖
	รมนับหน่วยกิต	๑๒	๑๒	๓	๒๔
	รมนไม่นับหน่วยกิต	-	-	-	-

ปี ๒ ภาคการศึกษาที่ ๑

ภาค การศึกษา	รหัสวิชา / รายวิชา	แผน ๑.๑			
		หน่วยกิต	ทฤษฎี	ปฏิบัติ	ศึกษาด้วย ตนเอง
๑	วิชาเลือก				
	xxx xxx เลือกศึกษาจากหมวดวิชาเลือก ๑ รายวิชา	๓	๓	๐	๖
	xxx xxx เลือกศึกษาจากหมวดวิชาเลือก ๑ รายวิชา	๓	๓	๐	๖
	รมนับหน่วยกิต	๖	๖	๐	๑๒
	รมนไม่นับหน่วยกิต	-	-	-	-

ปี ๒ ภาคการศึกษาที่ ๒

ภาคการศึกษา	รหัสวิชา / รายวิชา	แผน ๑.๑			
		หน่วยกิต	ทฤษฎี	ปฏิบัติ	ศึกษาด้วยตนเอง
๒	สารนิพนธ์ ๖๒๖ ๓๐๐ สารนิพนธ์	๖	๓	๐	๑๘
	รมนับหน่วยกิต	-	-	-	-
	รวมไม่นับหน่วยกิต	๖	๓	๐	๑๘

๔. ผลลัพธ์การเรียนรู้รายปี

ปีที่	รายวิชาที่ศึกษา แผน ๑	รายวิชาที่ศึกษา แผน ๒	ความคาดหวังของผลลัพธ์การเรียนรู้เมื่อ สิ้นปีการศึกษา
ปีที่ ๑	๑.หลักรัฐศาสตร์ใน พระไตรปิฎก พุทธวิธีการสื่อสาร ทางการเมือง ๒. ปรัชญาและ อุดมการณ์ทาง การเมือง ๓. วิธีวิทยาวิจัยทาง รัฐศาสตร์ ๔. กรรณฐาน ๕. แนวทางการศึกษา รัฐศาสตร์ ๖. การเมือง เปรียบเทียบ ๗. วิชาเลือก ๑ วิชา	๑.หลักรัฐศาสตร์ใน พระไตรปิฎก พุทธวิธีการสื่อสาร ทางการเมือง ๒. ปรัชญาและ อุดมการณ์ทาง การเมือง ๓. วิธีวิทยาวิจัยทาง รัฐศาสตร์ ๔. กรรณฐาน ๕. แนวทางการศึกษา รัฐศาสตร์ ๖. การเมือง เปรียบเทียบ ๗. วิชาเลือก ๓ วิชา	นิสิตมีความรู้ในด้านรัฐศาสตร์และ พระพุทธศาสนา สามารถสร้างองค์ความรู้ ใหม่ในการแก้ไขปัญหาสังคมอย่างมี ประสิทธิภาพ สามารถวิเคราะห์ สังเคราะห์ และวิพากษ์ รวมถึงบูรณาการทฤษฎีทาง รัฐศาสตร์และหลักพระพุทธศาสนา เพื่อ กำหนดแนวทาง กระบวนการ และวิธีการ ในปกครอง
ปีที่ ๒	วิทยานิพนธ์	สารนิพนธ์	นิสิตมีความสามารถบูรณาการองค์ความรู้ ด้านการวิจัยเพื่อสร้างนวัตกรรมในการ แก้ปัญหาสังคมแบบองค์รวม สามารถสร้าง

ปีที่	รายวิชาที่ศึกษา แผน ๑	รายวิชาที่ศึกษา แผน ๒	ความคาดหวังของผลลัพธ์การเรียนรู้เมื่อ สิ้นปีการศึกษา
			องค์ความรู้ใหม่ด้านรัฐศาสตร์บูรณาการกับ พระพุทธศาสนาเพื่อแก้ไขปัญหาสังคมแบบ องค์รวม มีความเชี่ยวชาญในการออกแบบ กระบวนการวิจัยโดยการบูรณาการด้าน รัฐศาสตร์และพระพุทธศาสนา

๗. คำอธิบายรายวิชา

หมวดวิชาบังคับ นับหน่วยกิต จำนวน ๙ หน่วยกิต

๖๒๖ ๑๐๑ หลักรัฐศาสตร์ในพระไตรปิฎก ๓ (๓-๐-๖)

(Principles of Political Science in the Tipitaka)

ศึกษาความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับหลักรัฐศาสตร์และทฤษฎีทางรัฐศาสตร์ หลักรัฐศาสตร์ที่ปรากฏในพระไตรปิฎก โดยเน้นศึกษาเกี่ยวกับพุทธวิธีปกครอง หลักพุทธธรรมที่เนื่องด้วยการเมือง การปกครอง โดยเฉพาะเรื่องธรรมาธิปไตย สิทธิเสรีภาพ ความเสมอภาค ความรับผิดชอบ ความยุติธรรม ความเป็นพลเมืองของรัฐ ธรรมาภิบาล การมีส่วนร่วม หลักนิติธรรม ทั้งนี้ให้ศึกษาจากพระสูตรเป็นสำคัญ

๖๒๖ ๑๐๒ พุทธวิธีการสื่อสารทางการเมือง ๓ (๓-๐-๖)

(Buddhist Political Communication)

ศึกษาความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการสื่อสารทางการเมือง แนวคิดและทฤษฎีการสื่อสารทางการเมือง การสื่อสารทางการเมืองตามแนวพระพุทธศาสนา อันประกอบไปด้วยวิธีการสอนของพระพุทธเจ้าที่มีผู้ปกครอง หลักพุทธธรรมที่เกี่ยวเนื่องด้วยการสื่อสารทางการเมือง พุทธสาวกที่ใช้รูปแบบพุทธวิธีเพื่อสื่อสารทางการเมือง กรณีศึกษาพระสงฆ์ไทยและพระสงฆ์ชาวต่างประเทศที่มีการสื่อสาร

๖๐๐ ๒๐๕ กรรมฐาน ๓ (๓-๐-๖)

(Buddhist Meditation)

ศึกษาและปฏิบัติหลักสมถกรรมฐานและวิปัสสนากรรมฐานที่ปรากฏในคัมภีร์พระไตรปิฎก อรรถกถาฎีกา อนุฎีกา และปกรณ์วิเสส รวมทั้งรูปแบบการปฏิบัติกรรมฐานของสำนักต่างๆ ในสังคมไทย โดยเน้นศึกษาอารมณ์ของสมถกรรมฐานและวิปัสสนากรรมฐาน ลำดับขั้นตอนของการเจริญกรรมฐานและผลที่เกิดจากการเจริญกรรมฐาน ได้แก่ สมาบัติ ๘ และวิปัสสนาญาณ ๑๖ เป็นต้น

หมวดวิชาเอก หน่วยกิต จำนวน ๑๒ หน่วยกิต

๖๒๖ ๑๐๓ แนวทางการศึกษารัฐศาสตร์ ๓ (๓-๐-๖)

(Approaches to Political Science Study)

ศึกษาความหมายของ รัฐศาสตร์ แนวทางการศึกษารัฐศาสตร์ บทบาทของทฤษฎีในการศึกษาทางรัฐศาสตร์ ประเด็นปัญหาหลักทางด้านวิธีวิทยาของรัฐศาสตร์ และความสัมพันธ์ระหว่างทฤษฎีรัฐกับการศึกษารัฐศาสตร์

๖๒๖ ๒๐๑ ปรัชญาและอุดมการณ์ทางการเมือง ๓ (๓-๐-๖)

(Political Philosophy and Ideology)

ศึกษาปรัชญาและอุดมการณ์ทางการเมืองในสำนักต่างๆ เช่น เสรีนิยม สังคมนิยม หรือคอมมิวนิสต์สมัยใหม่ นิยมและหลังสมัยใหม่ นิยม โครงสร้างนิยมและหลังโครงสร้างนิยม แนวคิดสำคัญทางรัฐศาสตร์และปรากฏการณ์ทางการเมืองร่วมสมัย ได้แก่ แนวคิดเรื่องรัฐ ชาติ ความเป็นพลเมือง อำนาจอธิปไตย ประชาธิปไตย ความยุติธรรม สิทธิมนุษยชน เสรีภาพ ความเสมอภาค ความเป็นตัวแทนสตรีนิยม และแนวคิดเรื่องการปฏิวัติ รวมถึงปรัชญาและอุดมการณ์ทางการเมืองตามแนวพระพุทธศาสนา

๖๒๖ ๒๐๒ วิธีวิทยาวิจัยทางรัฐศาสตร์ ๓ (๓-๐-๖)

(Research Methodology in Political Science)

ศึกษากระบวนการวิจัยทางรัฐศาสตร์ทั้งเชิงคุณภาพ เชิงปริมาณและแบบผสมวิธีศึกษาขั้นตอนต่างๆ ในกระบวนการวิจัย ซึ่งครอบคลุมถึงการกำหนดประเด็นปัญหา การทบทวนวรรณกรรมเพื่อสร้างกรอบแนวคิดของการวิจัย สมมติฐานและการทดสอบสมมติฐาน การออกแบบการวิจัย การกำหนดประชากรและวิธีการสุ่มตัวอย่าง การสร้างมาตรวัดสำหรับเก็บรวบรวมข้อมูล วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล การประมวลผลและการวิเคราะห์เพื่อแปลความหมายข้อมูลทั้งในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ รวมทั้งการเขียนรายงานการวิจัย ทั้งนี้ผู้ศึกษาหรือผู้สอนต้องเสนอโครงร่างการวิจัยของตนเอง

๖๒๖ ๒๐๓ การเมืองเปรียบเทียบ ๓ (๓-๐-๖)

(Comparative Politics)

ศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับการเมืองเปรียบเทียบ ขอบข่ายและความเป็นมาของการศึกษาการเมืองเปรียบเทียบ ทฤษฎี และแนวทางที่ใช้ในการเปรียบเทียบ อาทิ แนวทางโครงสร้างหน้าที่ แนวทางวิเคราะห์ระบบ แนวทางวัฒนธรรมการเมือง แนวทางการพัฒนาทางการเมือง แนวทางกลุ่ม แนวทางชนชั้นนำ การเปรียบเทียบระบบการเมือง ความชอบธรรมและประสิทธิภาพ การประเมินระบบ ตลอดจนปัญหาอุปสรรคในการศึกษาการเมืองเปรียบเทียบ และแนวโน้มทางการเมืองเปรียบเทียบ

หมวดวิชาเลือก นับหน่วยกิต จำนวน ๙ หน่วยกิต

๖๒๖ ๒๐๔ การพัฒนาการเมืองไทย ๓ (๓-๐-๖)

(Political and Development)

ศึกษาประวัติการพัฒนาการเมืองของประเทศไทย แนวทางการพัฒนาการเมืองของประเทศไทย ความสำเร็จและความล้มเหลวในการเปลี่ยนประเทศไปเป็นประชาธิปไตย และบทบาทของภาคประชาสังคมและการมีส่วนร่วมทางการเมืองในประเทศไทย โดยมีกรณีศึกษาพลวัตเมืองพะเยากับการมีส่วนร่วมทางการเมือง และการสร้างสังคมสันติสุข

๖๒๖ ๒๐๕ พรรคการเมืองและการเลือกตั้ง ๓ (๓-๐-๖)

(Political Party and Election)

ศึกษาประวัติศาสตร์สาเหตุของการมีพรรคการเมือง ความสำคัญของพรรคการเมือง โครงสร้างพรรคการเมือง อุดมการณ์ ระบบพรรค แบบของพรรคการเมือง หน้าที่ของพรรคการเมือง บทบาทของพรรคการเมือง ทฤษฎีการกำเนิดของพรรคการเมือง และวิวัฒนาการของพรรคการเมืองในประเทศไทย รวมทั้งศึกษาการเลือกตั้งในระบอบประชาธิปไตย ความสำคัญของการเลือกตั้ง สิทธิเลือกตั้งกับความเป็นพลเมือง รูปแบบการเลือกตั้ง ระบบการเลือกตั้ง อำนาจและหน้าที่ของคณะกรรมการการเลือกตั้ง กลุ่มผลประโยชน์ต่างๆ ทั้งนี้ให้มีการศึกษาวิเคราะห์ในประเด็นและมีมิติต่างๆ และวิเคราะห์เปรียบเทียบในแต่ละหัวข้อที่สำคัญๆ ที่สามารถยกขึ้นมาเปรียบเทียบได้

๖๒๖ ๒๐๖ ภาษาอังกฤษสำหรับรัฐศาสตร์ ๓ (๓-๐-๖)

(English for Political Science)

ศึกษาพัฒนาทักษะและความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษ การฟัง พูด อ่าน และเขียน จากตำรา หนังสือ เอกสารวิชาการภาษาอังกฤษที่เป็นองค์ความรู้ต่าง ๆ ในสาขาวิชารัฐศาสตร์ โดยมุ่งเน้นการค้นคว้าเอกสารทางวิชาการ งานวิจัย วารสาร หนังสือพิมพ์ สื่อสมัยใหม่ต่างๆ เพื่อให้เกิดความเข้าใจ สามารถแปลความจับประเด็นสำคัญ และสรุปเรื่องราวทางรัฐศาสตร์ได้อย่างถูกต้อง

๖๒๖ ๒๐๗ กฎหมายมหาชนสำหรับรัฐศาสตร์ ๓ (๓-๐-๖)

(Public Laws for Political Science)

ศึกษาความหมายและการแบ่งประเภทกฎหมายมหาชน วิวัฒนาการของนิติปรัชญา แนวความคิดและทฤษฎีของกฎหมายมหาชนในยุคต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งกฎหมายมหาชนในยุคปัจจุบัน สถานะทางกฎหมายของรัฐ ความสัมพันธ์ระหว่างรัฐกับกฎหมาย ที่มาของกฎหมายมหาชน แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการจัดทำบริการสาธารณะ แนวคิดเกี่ยวกับขอบเขตและการควบคุมการใช้อำนาจรัฐ การใช้อำนาจอตุลพินิจและการใช้อำนาจในสถานการณ์ไม่ปกติ ความรับผิดชอบของรัฐและความรับผิดชอบของฝ่ายปกครอง นิติวิธีในกฎหมายมหาชน รวมทั้งศึกษาวิวัฒนาการสภาพปัญหา และกระบวนการดำเนินงานของกฎหมายมหาชนในประเทศไทย

๖๒๖ ๒๐๘ การเมืองกับการพัฒนา ๓ (๓-๐-๖)

(Political and Development)

ศึกษาความหมายและความสำคัญของการพัฒนากระบวนการและทางเลือกในการพัฒนา ทฤษฎีการพัฒนา การศึกษาการเมืองกับการพัฒนาในมิติของประวัติศาสตร์ มิติการเมือง มิติของเศรษฐศาสตร์การเมือง มิติวาทกรรมการพัฒนาและวาทกรรมการพัฒนาของไทย มิตินโยบาย การพัฒนาของสหประชาชาติ มิติและแนวโน้ม ของการศึกษาการเมืองกับการพัฒนาในระดับโลก มิติภูมิรัฐศาสตร์การพัฒนา และงานวิจัยการเมืองกับการพัฒนาที่สำคัญ รวมทั้งงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพลวัตเมืองพะเยากับการสร้างสังคมสันติสุข

๖๒๖ ๒๐๙ สัมมนาเฉพาะเรื่องงานวิจัยทางรัฐศาสตร์ ๓ (๓-๐-๖)

(Selected Seminar on Political Science Research Works)

สัมมนาเกี่ยวกับระเบียบวิธีวิจัยและเทคนิคการวิจัยทางสังคมศาสตร์ เพื่อสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการศึกษาและพัฒนาองค์ความรู้ทางรัฐศาสตร์และประเด็นอื่นๆ ตามที่อาจารย์รศ.สวีสมาอบหมาย ทั้งนี้ให้นำงานวิจัยทางรัฐศาสตร์ที่มีความหลากหลายของหัวข้อเรื่องมาสัมมนาเพื่อให้บัณฑิตได้เกิดความรู้และพัฒนาเป็นงานวิจัยของตนเอง

๖๒๖ ๒๑๐ สัมมนาการปกครองท้องถิ่นของไทย ๓ (๓-๐-๖)

(Seminar on Thai Local Government)

สัมมนาประเด็นและถกแถลงประเด็นสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการปกครองท้องถิ่นไทย เริ่มตั้งแต่วิวัฒนาการด้านการปกครอง สภาพปัญหาและลักษณะสำคัญของการปกครองท้องถิ่นไทย องค์ความรู้ในมุมมองทางวิชาการทางรัฐศาสตร์ทั้งไทยและต่างประเทศที่มีต่อการปกครองท้องถิ่นไทยเพื่ออธิบายสภาพปัญหา วิเคราะห์ สังเคราะห์ วิพากษ์วิจารณ์ ที่จะทำให้เข้าใจเรื่องการปกครองท้องถิ่นไทยและสภาพแวดล้อมอย่างเป็นระบบ เพื่อให้ครอบคลุมทุกระดับของปัญหาตั้งแต่ ระดับโครงสร้าง นโยบาย อุดมการณ์ วัฒนธรรม สถาบัน องค์กร และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการปกครองท้องถิ่นของไทย ทั้งภาครัฐและภาคเอกชน

๖๒๖ ๒๑๑ สัมมนาการเมืองในกลุ่มประเทศอาเซียน ๓ (๓-๐-๖)

(Seminar on ASEAN Countries Politics)

สัมมนาเกี่ยวกับการเมืองของประเทศสมาชิกอาเซียน ทั้ง ๑๐ ประเทศ ว่าด้วยเรื่องที่น่าสนใจทางการเมือง ประกอบด้วย ระบบการเมือง การเลือกตั้ง การมีส่วนร่วมทางการเมือง สิทธิเสรีภาพทางการเมือง วัฒนธรรมทางการเมือง เป็นต้น ทั้งนี้ให้อาจารย์ประจำรายวิชากำหนดหัวข้อย่อยร่วมกับบัณฑิตในชั้นเรียน

วิทยานิพนธ์ ๓๖ หน่วยกิต

๖๒๖ ๔๐๐ วิทยานิพนธ์ ๓๖ (๐-๐-๑๐๘)

(Thesis)

ศึกษาวิจัยและนำเสนอผลการวิจัยตามวิธีวิทยาวิจัยซึ่งมีเนื้อหาสาระเข้มข้น ในองค์ความรู้ทางด้านรัฐศาสตร์ที่ประยุกต์หรือบูรณาการหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาภายใต้การดูแลและแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา โดยปฏิบัติตามระเบียบของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ว่าด้วยขั้นตอนและรูปแบบการนำเสนอวิทยานิพนธ์

วิทยานิพนธ์ ๑๒ หน่วยกิต

๖๒๖ ๔๐๐ วิทยานิพนธ์ ๑๒ (๐-๐-๓๖)

(Thesis)

ศึกษาวิจัยและนำเสนอผลการวิจัยตามวิธีวิทยาวิจัยซึ่งมีเนื้อหาสาระเข้มข้น ในองค์ความรู้ทางด้านรัฐศาสตร์ที่ประยุกต์หรือบูรณาการหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาภายใต้การดูแลและแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา โดยปฏิบัติตามระเบียบของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ว่าด้วยขั้นตอนและรูปแบบการนำเสนอวิทยานิพนธ์

สารนิพนธ์ ๖ หน่วยกิต

๖๒๖ ๓๐๐ สารนิพนธ์ ๖ (๐-๐-๑๘)

(Research Paper)

ศึกษาวิจัยและนำเสนอผลการวิจัย ตามวิธีวิทยาการวิจัย ให้ได้องค์ความรู้ตามขอบข่ายสาขาวิชารัฐศาสตร์ ที่ประยุกต์หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา ภายใต้การดูแลและแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา โดยปฏิบัติตามระเบียบของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ว่าด้วยขั้นตอนและรูปแบบของการนำเสนอสารนิพนธ์

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

ระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศบัณฑิตวิทยาลัย

ข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ว่าด้วยการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๖

เพื่อให้การบริหารจัดการเกี่ยวกับการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย มีประสิทธิภาพ และบรรลุวัตถุประสงค์ตามนโยบายของมหาวิทยาลัย

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๙ (๒) แห่งพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พ.ศ. ๒๕๔๐ และสภามหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในคราวประชุมครั้งที่ ๕/๒๕๖๖ เมื่อวันที่ ๒๔ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๖๖ จึงมีมติให้ออกข้อบังคับของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ข้อบังคับนี้เรียกว่า “ข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ว่าด้วยการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๖”

ข้อ ๒ ให้ใช้ข้อบังคับนี้ตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศเป็นต้นไป

ข้อ ๓ ให้ยกเลิก

(๑) ข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ว่าด้วยการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๑

(๒) ข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ว่าด้วยการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๑ แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. ๒๕๔๘

(๓) ข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ว่าด้วยการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๑ (ฉบับที่ ๓) แก้ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช ๒๕๔๙

(๔) ข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ว่าด้วยการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๑ (ฉบับที่ ๔) แก้ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช ๒๕๕๓

(๕) ข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ว่าด้วยการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๑ (ฉบับที่ ๕) พุทธศักราช ๒๕๕๓

(๖) ข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ว่าด้วยการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๑ (ฉบับที่ ๖) แก้ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช ๒๕๕๘

ข้อ ๔ บรรดากฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ข้อกำหนด คำสั่ง หรือประกาศอื่นใดซึ่งขัดหรือแย้งกับข้อบังคับนี้ ให้ใช้ข้อบังคับนี้แทน

ข้อ ๕ ในข้อบังคับนี้

“นิสิต” หมายถึง ผู้ที่ได้ขึ้นทะเบียนเป็นนิสิตระดับบัณฑิตศึกษาเรียบร้อยแล้ว

“หลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา” หมายถึง หลักสูตรระดับประกาศนียบัตรบัณฑิต หลักสูตรระดับปริญญาโท หลักสูตรระดับปริญญาตรี หลักสูตรระดับปริญญาเอก

ข้อ ๖ ให้อธิการบดีรักษาการให้เป็นไปตามข้อบังคับนี้

หมวด ๑

คุณสมบัติของผู้เข้าศึกษา

ข้อ ๗ คุณสมบัติของผู้เข้าศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา

๗.๑ ระดับประกาศนียบัตรบัณฑิต

๗.๑.๑ ต้องเป็นผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่าจากมหาวิทยาลัยหรือสถาบันการศึกษาที่สภามหาวิทยาลัยรับรอง และ

๗.๑.๒ ไม่เคยถูกลงโทษให้พ้นสภาพการเป็นนิสิต

๗.๒ ระดับประกาศนียบัตรบัณฑิตชั้นสูง

๗.๒.๑ ต้องเป็นผู้สำเร็จการศึกษาระดับประกาศนียบัตรบัณฑิตหรือปริญญาโทหรือเทียบเท่าจากมหาวิทยาลัยหรือสถาบันการศึกษาที่สภามหาวิทยาลัยรับรอง และ

๗.๒.๒ ไม่เคยถูกลงโทษให้พ้นสภาพการเป็นนิสิต

๗.๓ ระดับมหาบัณฑิต

๗.๓.๑ ต้องเป็นผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่าจากมหาวิทยาลัยหรือสถาบันการศึกษาที่สภามหาวิทยาลัยรับรอง

๗.๓.๒ ต้องได้ระดับคะแนนเฉลี่ยสะสมในระดับปริญญาตรีไม่ต่ำกว่า ๒.๕๐ จากระบบ ๔ แต้ม ยกเว้นผู้มีประสบการณ์การทำงานติดต่อกันเป็นเวลานานไม่น้อยกว่า ๒ ปี นับแต่สำเร็จการศึกษาหรือผู้จบเปรียญธรรมเก้าประโยค และ

๗.๓.๓ ไม่เคยถูกลงโทษให้พ้นสภาพการเป็นนิสิต

๗.๔ ระดับดุษฎีบัณฑิต

๗.๔.๑ ระดับดุษฎีบัณฑิต แผน ๑.๑ และแผน ๒.๑

๑) ต้องเป็นผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโทหรือเทียบเท่าจากมหาวิทยาลัยหรือสถาบันการศึกษาที่สภามหาวิทยาลัยรับรอง

๒) ต้องได้ระดับคะแนนเฉลี่ยสะสมในระดับปริญญาโทไม่ต่ำกว่า ๓.๕๐ จากระบบ ๔ แต้ม ยกเว้นผู้มีประสบการณ์การทำงานติดต่อกันเป็นเวลานานไม่น้อยกว่า ๒ ปี นับแต่วันสำเร็จการศึกษา หรือมีผลงานทางวิชาการที่คณะกรรมการประจำบัณฑิตวิทยาลัยเห็นชอบ

๓) มีผลการสอบภาษาอังกฤษตามเกณฑ์ที่มหาวิทยาลัยกำหนด และ

๔) ไม่เคยถูกลงโทษให้พ้นสภาพการเป็นนิสิต

๗.๔.๒ ระดับดุษฎีบัณฑิต แผน ๑.๒ และแผน ๒.๒

๑) ต้องเป็นผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่าจากมหาวิทยาลัย หรือสถาบันการศึกษาที่สภามหาวิทยาลัยรับรองหรือเปรียญธรรมเก้าประโยค ซึ่งบัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้เข้าศึกษาเป็นกรณีพิเศษ

๒) ต้องได้ระดับคะแนนเฉลี่ยสะสมในระดับปริญญาตรีไม่ต่ำกว่า ๓.๒๕ จากระบบ ๔ แต้ม ยกเว้นผู้มีประสบการณ์การทำงานติดต่อกันเป็นเวลานานไม่น้อยกว่า ๒ ปี นับแต่สำเร็จการศึกษาและผู้จบเปรียญธรรมเก้าประโยค

๓) มีผลการสอบภาษาอังกฤษตามเกณฑ์ที่มหาวิทยาลัยกำหนด และ

๔) ไม่เคยถูกลงโทษให้พ้นสภาพการเป็นนิสิต

ข้อ ๘ บัณฑิตวิทยาลัยจะดำเนินการเกี่ยวกับการรับสมัครนิสิตใหม่ โดยพิจารณาแต่งตั้งคณะกรรมการ สอดคัดเลือกว่าผู้สมัครเข้าศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษาในแต่ละปีการศึกษา

หมวด ๒ การจัดและวิธีการศึกษา

ข้อ ๙ ระบบการจัดการศึกษา ใช้ระบบทวิภาคตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตรแต่ละสาขาวิชา

ระบบทวิภาค ๑ ปี การศึกษาแบ่งออกเป็น ๒ ภาคการศึกษาปกติ ๑ ภาคการศึกษาปกติ มีระยะเวลา ศึกษาไม่น้อยกว่า ๑๕ สัปดาห์ และอาจจัดการศึกษาภาคฤดูร้อนได้อีก ๑ ภาค มีระยะเวลาศึกษาไม่น้อยกว่า ๖ สัปดาห์ และจะกำหนดการศึกษาภาคฤดูร้อนที่ไม่ขัดกับข้อบังคับนี้ โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการ ประจำบัณฑิตวิทยาลัยก็ได้

ข้อ ๑๐ หลักสูตร

๑๐.๑ หลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตและประกาศนียบัตรบัณฑิตชั้นสูง

๑๐.๒ หลักสูตรระดับมหาบัณฑิต

๑๐.๓ หลักสูตรระดับดุษฎีบัณฑิต

โครงสร้างของแต่ละหลักสูตรให้เป็นไปตามประกาศของมหาวิทยาลัยว่าด้วยโครงสร้างหลักสูตรระดับ บัณฑิตศึกษา ตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา

ข้อ ๑๑ ระยะเวลาการศึกษาตามหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา มีดังนี้

๑๑.๑ หลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต และประกาศนียบัตรบัณฑิตชั้นสูง ให้มีหน่วยกิตรวม ไม่น้อยกว่า ๒๔ หน่วยกิต ใช้ระบบทวิภาค โดย ๑ ปีการศึกษาแบ่งออกเป็น ๒ ภาคการศึกษาปกติมี ระยะเวลาศึกษาไม่น้อยกว่า ๑๕ สัปดาห์ หรือเทียบเคียงได้ไม่น้อยกว่า ๑๕ สัปดาห์

๑๑.๒ หลักสูตรระดับมหาบัณฑิต แผน ๑ และแผน ๒ ให้มีระยะเวลาการศึกษาไม่น้อยกว่า ๔ ภาคการศึกษาปกติ และไม่เกิน ๑๐ ภาคการศึกษาปกติ

๑๑.๓ หลักสูตรระดับดุษฎีบัณฑิต

แผน ๑.๑ และแผน ๒.๑ ผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโทแล้วเข้าศึกษาต่อระดับหลักสูตร ดุษฎีบัณฑิตให้มีระยะเวลาศึกษาไม่น้อยกว่า ๔ ภาคการศึกษาปกติ และไม่เกิน ๑๒ ภาคการศึกษาปกติ

แผน ๑.๒ และแผน ๒.๒ ผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีและเข้าศึกษาต่อระดับดุษฎีบัณฑิต ให้มีระยะเวลาศึกษาไม่น้อยกว่า ๔ ภาคการศึกษาปกติ และไม่เกิน ๑๖ ภาคการศึกษาปกติ

๑๑.๔ การนับเวลาใน ข้อ ๑๑ ให้นับเวลาที่นิสิตได้รับอนุมัติให้ลาพักการศึกษาด้วย ยกเว้นนิสิต ที่ได้รับอนุมัติให้ลาพักการศึกษาตามข้อ ๑๓.๑.๑

ข้อ ๑๒ นิสิตผู้ขอเปลี่ยนสาขาวิชาต้องเรียนในสาขาวิชาเดิมมาแล้วไม่น้อยกว่า ๑ ภาคการศึกษา โดย ได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการบริหารหลักสูตรเดิมและหลักสูตรใหม่ และคณะกรรมการประจำ บัณฑิตวิทยาลัย

เมื่อได้รับอนุมัติ ให้นิสิตที่ขอเปลี่ยนสาขาวิชายื่นขอโอนหน่วยกิตของรายวิชาในระดับบัณฑิตศึกษาที่ได้ ศึกษาไว้แล้วต่อคณะกรรมการบริหารหลักสูตรและคณะกรรมการประจำบัณฑิตวิทยาลัยพิจารณาตามเกณฑ์ ที่มหาวิทยาลัยกำหนด ทั้งนี้ รายวิชานั้นต้องได้ผลการศึกษาไม่ต่ำกว่า B (๓.๐๐) หรือ S

การเปลี่ยนสาขาวิชาและการขอโอนหน่วยกิตให้เป็นไปตามที่มหาวิทยาลัยกำหนด

เมื่ออนุมัติแล้วให้บัณฑิตวิทยาลัยแจ้งสำนักทะเบียนและวัดผลทราบ

ข้อ ๑๓ การลาพักและการกลับเข้าศึกษาใหม่

๑๓.๑ นิสิตที่มีเหตุจำเป็น อาจลาพักการศึกษาภาคใดภาคหนึ่งเมื่อได้ศึกษาในหลักสูตรไม่น้อยกว่า ๑ ภาคการศึกษาปกติ โดยความเห็นชอบของผู้อำนวยการหลักสูตรหรือประธานหลักสูตร

นิสิตต้องยื่นคำร้องต่อบัณฑิตวิทยาลัยภายใน ๓๐ วัน นับจากวันเปิดภาคการศึกษาใหม่ หากพ้นจากกำหนดการลาพักการศึกษาดังกล่าวนิสิตอาจขอลาพักการศึกษาเป็นกรณีพิเศษในกรณีใดกรณีหนึ่งดังต่อไปนี้

๑๓.๑.๑ ถูกเกณฑ์หรือระดมเข้ารับราชการทหารกองประจำการ

๑๓.๑.๒ มีความจำเป็นต้องเดินทางไปต่างประเทศ

๑๓.๑.๓ เจ็บป่วยต้องพักรักษาตัวเป็นเวลานานตามคำสั่งแพทย์ โดยมีใบรับรองแพทย์มาแสดงต่อบัณฑิตวิทยาลัย

๑๓.๑.๔ มีเหตุจำเป็นสุดวิสัยอื่นที่สำคัญ

ในกรณีที่นิสิตได้รับอนุมัติจากคณบดีบัณฑิตวิทยาลัยให้ลาพักการศึกษาให้นับระยะเวลาที่ลาพักการศึกษารวมอยู่ในระยะเวลาศึกษาด้วย ยกเว้นนิสิตที่ได้รับอนุมัติให้ลาพักการศึกษาตามข้อ ๑๓.๑.๑

นิสิตที่ได้รับอนุมัติให้ลาพักการศึกษา ต้องชำระค่าธรรมเนียมเพื่อรักษาสภาพการเป็นนิสิตทุกภาคการศึกษา ยกเว้นนิสิตที่ได้รับอนุมัติให้ลาพักการศึกษาหลังจากที่ได้ลงทะเบียนรายวิชาแล้ว ในกรณีนี้ ให้นิสิตได้ W ในทุกรายวิชาที่ได้ลงทะเบียนไว้ในภาคการศึกษาที่ได้รับอนุมัติให้ลาพักการศึกษา

เมื่ออนุมัติแล้วให้บัณฑิตวิทยาลัยแจ้งสำนักทะเบียนและวัดผลทราบ

ข้อ ๑๔ การฟื้นฟูสภาพการเป็นนิสิต

นิสิตฟื้นฟูสภาพการเป็นนิสิตในกรณีใดกรณีหนึ่ง ดังต่อไปนี้

๑๔.๑ ได้รับอนุมัติให้สำเร็จการศึกษาจากสภามหาวิทยาลัย

๑๔.๒ สอบได้ค่าระดับเฉลี่ยประจำภาคการศึกษาที่ ๑ ต่ำกว่า ๒.๕๐

๑๔.๓ สอบได้ค่าระดับเฉลี่ยสะสมต่ำกว่า ๓.๐๐

๑๔.๔ ไม่สามารถสำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรภายในกำหนดเวลาตามข้อ ๑๑.๑ หรือข้อ

๑๑.๒ หรือข้อ ๑๑.๓ แล้วแต่กรณี

๑๔.๕ มหาวิทยาลัยลงโทษให้ฟื้นฟูสภาพการเป็นนิสิตตามข้อ ๓๒.๕

๑๔.๖ ไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขการลาพักตามข้อ ๑๓ หรือไม่ลงทะเบียนรายวิชาในภาคการศึกษาปกติตามข้อ ๑๗.๕

๑๔.๗ ได้รับอนุมัติให้ลาออกจากการเป็นนิสิต

๑๔.๘ มรณภาพหรือตาย

ข้อ ๑๕ นิสิตที่ฟื้นฟูสภาพตามข้อ ๑๔.๖ และ ๑๔.๗ อาจขอกลับเข้าเป็นนิสิตใหม่ได้ภายในกำหนดระยะเวลา ๒ ปี นับจากวันที่นิสิตฟื้นฟูสภาพการเป็นนิสิต และถ้าคณบดีบัณฑิตวิทยาลัยโดยคำแนะนำของคณะกรรมการประจำบัณฑิตวิทยาลัยเห็นสมควรอนุมัติ ให้คิดระยะเวลาที่ฟื้นฟูสภาพการเป็นนิสิตนั้นรวมอยู่ในระยะเวลาการศึกษาทั้งหมด ในกรณีเช่นนี้นิสิตต้องเสียค่าธรรมเนียมต่าง ๆ เหมือนกับ ผู้ลาพักการศึกษาทั่วไป

หมวด ๓

การขึ้นทะเบียนเป็นนิสิตและการลงทะเบียนรายวิชา

ข้อ ๑๖ การขึ้นทะเบียนเป็นนิสิต

๑๖.๑ ผู้ขึ้นทะเบียนเป็นนิสิตต้องนำหลักฐานตามที่มหาวิทยาลัยกำหนดมายื่นต่อสำนักทะเบียนและวัดผลตามวันเวลา สถานที่ และช่องทางที่กำหนดเพื่อขึ้นทะเบียนเป็นนิสิต พร้อมทั้งชำระค่าธรรมเนียมต่าง ๆ ตามที่มหาวิทยาลัยกำหนด สำหรับภาคการศึกษาแรกที่เข้าศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษานิสิตต้องลงทะเบียนรายวิชาที่ต้องศึกษาในภาคเรียนทั้งหมด

๑๖.๒ ผู้ไม่สามารถมายื่นคำร้องขอขึ้นทะเบียนเป็นนิสิตตามวันที่กำหนดต้องแจ้งเหตุขัดข้องให้สำนักทะเบียนและวัดผลทราบ เป็นลายลักษณ์อักษรภายใน ๗ วัน หลังจากที่กำหนดไว้ มิฉะนั้น จะถือว่าสละสิทธิ์

ในกรณีที่ได้แจ้งให้สำนักทะเบียนและวัดผลทราบ ตามความในวรรคแรกแล้วต้องมาขึ้นทะเบียนเป็นนิสิตให้เรียบร้อยภายในระยะเวลาที่กำหนด แต่ไม่เกิน ๑๔ วัน นับตั้งแต่วันเปิดภาคการศึกษา

๑๖.๓ ผู้ที่ได้รับอนุมัติให้เข้าศึกษาในหลักสูตรใดต้องขึ้นทะเบียนเป็นนิสิตในหลักสูตรนั้น และจะศึกษาเกินกว่า ๑ หลักสูตรในเวลาเดียวกันไม่ได้

สำหรับหลักสูตรพหุวิทยาการหรือสหวิทยาการ หรือหลักสูตรควบปริญญาตรีและปริญญาโท หรือหลักสูตรควบปริญญาโท ๒ ปริญญา หรือหลักสูตรระดับปริญญาโทควบปริญญาเอกในสาขาเดียวกัน ให้ศึกษาเกินกว่า ๑ หลักสูตรในเวลาเดียวกันได้ ทั้งนี้ต้องได้รับอนุมัติจากคณะกรรมการประจำบัณฑิตวิทยาลัย

ข้อ ๑๗ การลงทะเบียนรายวิชา

๑๗.๑ นิสิตต้องลงทะเบียนรายวิชาทุกภาคการศึกษาตามกำหนดเวลาในปฏิทินการศึกษา โดยความเห็นชอบจากอาจารย์ที่ปรึกษาทั่วไป

๑๗.๒ นิสิตที่ไม่มาลงทะเบียนรายวิชาภายใน ๑๔ วันแรกของภาคการศึกษาปกติ นับจากวันเปิดภาคการศึกษา ไม่มีสิทธิ์ลงทะเบียนในภาคการศึกษานั้น เว้นแต่จะได้รับอนุมัติจากคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย หรือคณะกรรมการประจำหลักสูตร

๑๗.๓ จำนวนหน่วยกิตที่กำหนดให้นิสิตลงทะเบียนแต่ละภาคการศึกษาต้องไม่น้อยกว่า ๖ หน่วยกิตและไม่เกิน ๑๕ หน่วยกิต

๑๗.๔ นิสิตที่ลงทะเบียนล่าช้ากว่าที่กำหนด ต้องชำระค่าธรรมเนียมการศึกษาตามที่มหาวิทยาลัยกำหนด

๑๗.๕ นิสิตที่ไม่ลงทะเบียนวิชาในภาคการศึกษาใด ต้องลาพักการศึกษาตามเงื่อนไข ที่ระบุไว้ในข้อ ๑๓ หากไม่ปฏิบัติตามต้องพ้นสภาพการเป็นนิสิต

๑๗.๖ นิสิตที่ได้ศึกษารายวิชาครบตามหลักสูตรแล้ว แต่ยังไม่สำเร็จการศึกษาต้องลงทะเบียนรักษาสภาพการเป็นนิสิตทุกภาคการศึกษา

ข้อ ๑๘ อาจารย์ที่ปรึกษาทั่วไป

นิสิตต้องมีอาจารย์ที่ปรึกษาทั่วไปหนึ่งรูปหรือคนเป็นผู้แนะนำและช่วยวางแผนการศึกษา โดยคณบดีบัณฑิตวิทยาลัยหรือผู้อำนวยการหลักสูตรเป็นผู้แต่งตั้งจากอาจารย์ประจำหลักสูตร

ข้อ ๑๙ การถอน เพิ่ม และเปลี่ยนรายวิชา

๑๙.๑ การถอนรายวิชาจะกระทำได้ภายใต้เงื่อนไขและมีผลสืบเนื่องดังต่อไปนี้

๑๙.๑.๑ ในกรณีที่ขอถอนภายใน ๑๔ วันแรกของภาคการศึกษาปกติ โดยได้รับความเห็นชอบจากอาจารย์ที่ปรึกษาทั่วไป รายวิชาที่ถอนนั้นจะไม่ปรากฏในระเบียน

๑๙.๑.๒ ในกรณีที่ขอถอนหลังจาก ๑๔ วัน ของภาคการศึกษาปกติ แต่ไม่เกิน ๓๐ วันแรกของภาคการศึกษาปกติ โดยได้รับความเห็นชอบจากอาจารย์ที่ปรึกษาทั่วไป นิสิตจะได้รับ W ในรายวิชาที่ถอน

๑๙.๑.๓ ถ้านิสิตขอถอนรายวิชาใด เมื่อพ้นกำหนดตามข้อ ๑๙.๑.๒ นิสิตจะได้ F ในรายวิชานั้น เว้นแต่กรณีที่มิเหตุผลพิเศษซึ่งคณะกรรมการประจำบัณฑิตวิทยาลัยเห็นสมควรอนุมัติให้ถอนได้ ในกรณีเช่นนั้นนิสิตจะได้ W ในรายวิชานั้น

๑๙.๒ การเพิ่มหรือเปลี่ยนรายวิชาให้กระทำได้ภายใน ๑๔ วันแรก ของภาคการศึกษาปกติ โดยได้รับความเห็นชอบจากอาจารย์ที่ปรึกษาทั่วไปและหากพ้นกำหนดนี้ต้องได้รับอนุมัติจากคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย ทั้งนี้ นิสิตผู้นั้นจะต้องมีเวลาศึกษาต่อไปไม่น้อยกว่าร้อยละ ๘๐ ของเวลาการศึกษาทั้งหมดในภาคการศึกษานั้น

หมวด ๔

การวัดผลและประเมินผลการศึกษา

ข้อ ๒๐ การวัดผลการศึกษา

๒๐.๑ ให้มีการวัดผลการศึกษาทุกรายวิชาที่นิสิตลงทะเบียนในแต่ละภาคการศึกษา โดยทำการวัดผลระหว่างภาคด้วยวิธีการทดสอบ การเขียนรายงาน การมอบหมายงานให้ทำ หรือวิธีอื่นใดที่เหมาะสมกับรายวิชานั้น

เมื่อสิ้นภาคการศึกษา ให้มีการสอบไล่สำหรับแต่ละรายวิชาที่ศึกษาในภาคการศึกษานั้น หรือจะใช้วิธีการวัดผลอย่างอื่นที่เหมาะสมกับลักษณะของวิชานั้น ๆ ก็ได้

บัณฑิตวิทยาลัยอาจกำหนดวิธีการที่ไม่ขัดกับข้อบังคับนี้ เพื่อใช้ในการวัดผลตามความเหมาะสมของแต่ละสาขาวิชา หรือรายวิชาก็ได้

๒๐.๒ เมื่อสิ้นภาคการศึกษาแต่ละภาค นิสิตจะมีสิทธิเข้าสอบไล่หรือได้รับการวัดผลในรายวิชาใดก็ตามเมื่อมีเวลาศึกษาในรายวิชานั้นมาแล้วไม่น้อยกว่าร้อยละ ๘๐ ของเวลาการศึกษาทั้งหมดในภาคการศึกษานั้น และหรือมีผลการทดสอบระหว่างภาคการศึกษาหรืองานที่ได้รับมอบหมายเป็นที่พอใจของอาจารย์ประจำวิชา

ข้อ ๒๑ การประเมินผลการศึกษา

๒๑.๑ ระบบการประเมินผลการศึกษาวิชา แบ่งเป็น ๗ ระดับและค่าระดับ ดังนี้

ระดับ	A	A-	B+	B	C+	C	F
ค่าระดับ	๔.๐๐	๓.๖๗	๓.๓๓	๓.๐๐	๒.๕๐	๒.๐๐	๐

๒๑.๒ ในรายวิชาใดที่หลักสูตรกำหนดให้เป็นรายวิชาที่ไม่นับหน่วยกิตให้แสดงผลการศึกษาในรายวิชานั้นด้วยสัญลักษณ์ ดังนี้

สัญลักษณ์	ผลการศึกษา
S (Satisfactory)	เป็นที่พอใจ
U (Unsatisfactory)	ไม่เป็นที่น่าพอใจ

๒๑.๓ ในรายวิชาใดยังไม่ได้ทำการวัดผล หรือไม่มีการวัดผล ให้รายงานการศึกษารายวิชานั้นด้วยสัญลักษณ์อย่างใดอย่างหนึ่ง ดังต่อไปนี้

สัญลักษณ์	สภาพการศึกษา
I (Incomplete)	ไม่สมบูรณ์
SP (Satisfactory Progress)	ก้าวหน้าเป็นที่น่าพอใจ
UP (Unsatisfactory Progress)	ไม่ก้าวหน้าเป็นที่น่าพอใจ
W (Withdrawn)	ถอนรายชื่อนักศึกษา
Au (Audit)	ศึกษาโดยไม่รับหน่วยกิต

๒๑.๔ การประเมินผลวิทยานิพนธ์

๒๑.๔.๑ ให้ใช้ IP (In Progress) สำหรับวิทยานิพนธ์ที่อยู่ระหว่างการเรียบเรียง

๒๑.๔.๒ การประเมินผลดุษฎีนิพนธ์ วิทยานิพนธ์ และสารนิพนธ์หรือการค้นคว้าอิสระ ให้กำหนดเป็น ๔ ระดับ ดังนี้

ผลการศึกษา	ระดับ	ค่าระดับ
ดีเยี่ยม (Excellent)	A	๔.๐๐
ดีมาก (Very Good)	B+	๓.๕๐
ผ่าน (Passed)	B	๓.๐๐
ตก (Failed)	F	๐

๒๑.๕ การให้ F ให้กระทำในกรณีใดกรณีหนึ่งดังต่อไปนี้

๒๑.๕.๑ นิสิตถอนรายวิชา เมื่อพ้นกำหนดตามข้อ ๑๙.๑.๓

๒๑.๕.๒ นิสิตเข้าสอบและสอบตกตามข้อ ๒๐.๑

๒๑.๕.๓ นิสิตไม่มีสิทธิ์เข้าสอบตามข้อ ๒๐.๒

๒๑.๕.๔ นิสิตไม่แก้ค่า I ตามข้อ ๒๑.๖.๒ วรรคสุดท้าย

๒๑.๕.๕ นิสิตทำผิดระเบียบการสอบไล่และได้รับการตัดสินให้สอบตก

๒๑.๖ การให้ I จะกระทำได้ในกรณีใดกรณีหนึ่ง ดังต่อไปนี้

๒๑.๖.๑ นิสิตมีเวลาเรียนในรายวิชาไม่น้อยกว่าร้อยละ ๘๐ แต่ไม่ได้สอบ เพราะป่วย หรือเหตุสุดวิสัย และได้รับอนุมัติจากคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

๒๑.๖.๒ อาจารย์ประจำวิชาและคณบดีบัณฑิตวิทยาลัยเห็นสมควรให้รอผลการศึกษา เพราะนิสิตยังปฏิบัติงานซึ่งเป็นส่วนประกอบการศึกษาวิชานั้นยังไม่สมบูรณ์ การแก้ค่า I นิสิตจะต้องสอบ และหรือปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายจากอาจารย์ประจำวิชาให้ครบถ้วน เพื่อให้อาจารย์ประจำวิชาวัดผลและส่งผลการศึกษานิสิตผู้นั้นแก่บัณฑิตวิทยาลัยภายในภาคการศึกษาถัดไป

๒๑.๗ การให้ S จะกระทำได้ในกรณีใดกรณีหนึ่งดังต่อไปนี้

๒๑.๗.๑ รายวิชาซึ่งมีผลการศึกษาเป็นที่พอใจและหลักสูตรกำหนดให้วัดผลการศึกษา โดยไม่มีค่าระดับ

๒๑.๗.๒ รายวิชาซึ่งนิสิตได้ลงทะเบียนศึกษาในระดับบัณฑิตวิทยาลัยและได้รับอนุมัติให้โอนหน่วยกิตตามข้อ ๑๒

๒๑.๘ การให้ U จะกระทำเฉพาะในรายวิชาที่หลักสูตรกำหนดให้วัดผลโดยไม่มีค่าระดับ และมีผลการศึกษาไม่เป็นที่พอใจ

๒๑.๙ การให้ IP จะกระทำเพื่อแสดงฐานะของวิทยานิพนธ์ที่อยู่ในระหว่างการเรียบเรียงเมื่อสิ้นภาคการศึกษาปกติทุกภาค นับแต่ภาคที่นิสิตลงทะเบียนเพื่อทำวิทยานิพนธ์

๒๑.๑๐ การให้ W จะกระทำเฉพาะในกรณีที่ได้รับไว้ใน ข้อ ๑๓ ข้อ ๑๙.๑.๒ และข้อ ๑๙.๑.๓

๒๑.๑๑ การให้ Au ในรายวิชาใดจะกระทำได้ในกรณีที่นิสิตได้รับอนุมัติให้ลงทะเบียนเรียนเป็นพิเศษโดยไม่นับหน่วยกิต

๒๑.๑๒ การให้ SP จะให้เฉพาะกรณีที่ป็นรายวิชาต่อเนื่องกับรายวิชาในภาคการศึกษาถัดไป และผลการศึกษาเมื่อสิ้นภาคการศึกษาก้าวหน้าเป็นที่น่าสนใจแต่ยังมิได้วัดผล

การวัดผลให้กระทำเมื่อ นิสิตได้ศึกษารายวิชาต่อเนื่องในภาคการศึกษาถัดไป ตามหลักสูตรแล้วแต่ถ้า นิสิตไม่ศึกษารายวิชาต่อเนื่องในภาคการศึกษาถัดไปด้วยเหตุใดก็ตาม ให้ทำการวัดผลรายวิชาที่ได้ SP เป็นระดับและใช้ผลนั้นแทน

๒๑.๑๓ การให้ UP จะให้เฉพาะกรณีที่ป็นรายวิชาต่อเนื่องกับรายวิชาในภาคการศึกษาถัดไป และผลการศึกษาไม่ก้าวหน้าเป็นที่น่าสนใจแต่ยังมิได้วัดผล

การวัดผลให้กระทำเมื่อนิสิตได้ศึกษารายวิชาต่อเนื่องในภาคการศึกษาถัดไปตามหลักสูตรแล้วแต่ถ้า นิสิตไม่ศึกษารายวิชาต่อเนื่อง ในภาคการศึกษาถัดไปด้วยเหตุใดก็ตาม ให้ทำการวัดผลรายวิชาที่ได้ UP นั้น เป็นระดับและใช้ผลนั้นแทน

ข้อ ๒๒ การนับหน่วยกิตและการลงทะเบียนรายวิชาซ้ำ

๒๒.๑ การนับหน่วยกิตให้ครบหลักสูตร ให้นับหน่วยกิตเฉพาะรายวิชาที่นิสิตสอบได้ระดับ A, B, C หรือ S เท่านั้น เว้นแต่รายวิชาที่หลักสูตรกำหนดไว้เป็นวิชาบังคับหรือวิชาเอก ซึ่งนิสิตต้องได้ไม่ต่ำกว่า B หรือ S

๒๒.๒ นิสิตที่ได้ต่ำกว่า B หรือได้ U ในรายวิชาบังคับหรือวิชาเอก ต้องลงทะเบียนศึกษา รายวิชานั้นอีกและสอบให้ได้ระดับไม่ต่ำกว่า B หรือ S แล้วแต่กรณี

๒๒.๓ ในกรณีที่นิสิตได้ต่ำกว่า B หรือได้ U ในวิชาเลือก นิสิตมีสิทธิลงทะเบียนรายวิชาเดิม หรืออาจลงทะเบียนรายวิชาอื่นในกลุ่มเดียวกันได้

๒๒.๔ ในกรณีที่นิสิตลงทะเบียนรายวิชาซ้ำหรือแทนตามที่หลักสูตรกำหนดการนับหน่วย กิตตามข้อ ๒๒.๑ นับจำนวนหน่วยกิตได้เพียงครั้งเดียว

ข้อ ๒๓ ให้มีการประเมินผลการศึกษาเมื่อสิ้นภาคการศึกษาปกติทุกภาค โดยคำนวณหาค่าระดับเฉลี่ย ประจำภาคของรายวิชาที่นิสิตได้ลงทะเบียนไว้ในภาคการศึกษานั้น และคำนวณหาค่าเฉลี่ยสะสมสำหรับ รายวิชาทั้งหมดทุกภาคการศึกษา ตั้งแต่เริ่มเข้าศึกษาจนถึงภาคการศึกษาปัจจุบัน

ข้อ ๒๔ การคิดค่าระดับเฉลี่ยประจำภาคให้คำนวณโดยคูณค่าระดับของแต่ละรายวิชาด้วยหน่วยกิต ของรายวิชานั้นแล้วรวมผลคูณของแต่ละรายวิชาเข้าด้วยกันและหารผลรวมนั้นด้วยจำนวนหน่วยกิตทั้งหมดที่ ลงทะเบียนไว้ในภาคการศึกษานั้น โดยคิดทศนิยมสองตำแหน่งไม่ปัดเศษ

ข้อ ๒๕ รายวิชาใดที่มีรายงานผลการศึกษาเป็นสัญลักษณ์ I, S, U, W และ Au ไม่ให้นำรายวิชานั้นมา คำนวณหาค่าระดับเฉลี่ยตามข้อ ๒๔

หมวด ๕

การทำสารนิพนธ์ วิทยานิพนธ์ และดุษฎีนิพนธ์

ข้อ ๒๖ ให้บัณฑิตวิทยาลัยออกประกาศว่าด้วยการทำและการสอบสารนิพนธ์ วิทยานิพนธ์ และดุษฎีนิพนธ์

ข้อ ๒๗ การเสนอโครงร่างและลงทะเบียนสารนิพนธ์ วิทยานิพนธ์ และดุษฎีนิพนธ์ มีหลักปฏิบัติดังนี้

๒๗.๑ นิสิตหลักสูตรระดับมหาบัณฑิต ที่ศึกษารายวิชามาแล้ว ไม่น้อยกว่า ๑ ภาคการศึกษา และมีหน่วยกิตสะสมไม่น้อยกว่า ๙ หน่วยกิต

๒๗.๒ นิสิตหลักสูตรระดับดุษฎีบัณฑิต แผน ๑ มีสิทธิ์เสนอโครงร่างดุษฎีนิพนธ์ เพื่อขอเสนอ อนุมัติลงทะเบียนทำดุษฎีนิพนธ์ เมื่อได้สอบผ่านรายวิชาที่ไม่นับหน่วยกิตและสอบผ่านการสอบวัด คุณสมบัติ

๒๗.๓ นิสิตหลักสูตรระดับดุษฎีบัณฑิต แผน ๒ มีสิทธิ์เสนอโครงร่างดุษฎีนิพนธ์ เพื่อขอเสนอ อนุมัติลงทะเบียนทำดุษฎีนิพนธ์ เมื่อศึกษารายวิชาครบถ้วนตามที่กำหนดในหลักสูตร และสอบผ่านการสอบวัด คุณสมบัติ

๒๗.๔ นิสิตสามารถลงทะเบียนสารนิพนธ์ วิทยานิพนธ์ และดุษฎีนิพนธ์ได้ หลังจากได้รับอนุมัติ หัวข้อและโครงร่างแล้ว

ข้อ ๒๘ รูปแบบของสารนิพนธ์ วิทยานิพนธ์ และดุษฎีนิพนธ์ให้เป็นไปตามที่บัณฑิตวิทยาลัยกำหนด

ข้อ ๒๙ สารนิพนธ์ วิทยานิพนธ์ และดุษฎีนิพนธ์ ซึ่งสอบผ่านการประเมินแล้วให้นับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาเพื่อรับปริญญาในระดับมหาบัณฑิตหรือรับปริญญาในระดับดุษฎีบัณฑิต

การนำสารนิพนธ์ วิทยานิพนธ์ และดุษฎีนิพนธ์ ตามวรรคหนึ่ง ออกเผยแพร่สู่สาธารณะ ต้องได้รับ อนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยก่อน

หมวด ๖

การสำเร็จการศึกษา

ข้อ ๓๐ คุณสมบัติของผู้สำเร็จการศึกษา

๓๐.๑ มีเวลาศึกษาไม่น้อยกว่าและไม่เกินกว่าที่กำหนดไว้ใน ข้อ ๑๑

๓๐.๒ ได้ศึกษารายวิชาต่าง ๆ ครบถ้วนและถูกต้องตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในหลักสูตร

๓๐.๓ ได้หน่วยกิตสะสมไม่น้อยกว่าที่กำหนดไว้ในหลักสูตร

๓๐.๔ ได้ค่าเฉลี่ยสะสมไม่ต่ำกว่า ๓.๐๐ จากระดับ ๔ แต้ม

๓๐.๕ ได้ค่าเฉลี่ยไม่ต่ำกว่า B ในวิชาบังคับและรายวิชาเอกทุกรายวิชา และได้ระดับ S ในกรณี ที่หลักสูตรกำหนดให้วัดผลเป็น S หรือ U

๓๐.๖ นิสิตหลักสูตรระดับมหาบัณฑิต แผน ๑ สอบผ่านการประเมินผลวิทยานิพนธ์ และส่ง วิทยานิพนธ์ฉบับสมบูรณ์ ตามที่มหาวิทยาลัยกำหนด

๓๐.๗ นิสิตหลักสูตรระดับมหาบัณฑิต แผน ๒ สอบผ่านการประเมินผลความรู้ สอบผ่านการ ประเมินผลสารนิพนธ์ และส่งสารนิพนธ์ฉบับสมบูรณ์ ตามที่มหาวิทยาลัยกำหนด

๓๐.๘ สารนิพนธ์และวิทยานิพนธ์หลักสูตรระดับมหาบัณฑิต จะต้องได้รับการตีพิมพ์ หรือ อย่างน้อยดำเนินการให้ทั้งหมด หรือส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์ได้รับการยอมรับให้ตีพิมพ์ในวารสารหรือ สิ่งพิมพ์ทางวิชาการ หรือเสนอต่อที่ประชุมวิชาการที่มีรายงานการประชุม (Proceedings)

๓๐.๙ ดุษฎีนิพนธ์ในหลักสูตรระดับดุษฎีบัณฑิต ให้ดำเนินการดังนี้

แผน ๑.๑ และแผน ๑.๒ ผลงานดุษฎีนิพนธ์หรือส่วนหนึ่งของดุษฎีนิพนธ์ต้องได้รับการ ตีพิมพ์เผยแพร่หรืออย่างน้อยได้รับการยอมรับให้ตีพิมพ์ในวารสารระดับนานาชาติที่มีคุณภาพตามประกาศ ที่คณะกรรมการมาตรฐานการอุดมศึกษากำหนด อย่างน้อย ๒ เรื่อง หรือ

ผลงานดุษฎีนิพนธ์หรือส่วนหนึ่งของดุษฎีนิพนธ์ต้องได้รับการตีพิมพ์เผยแพร่หรืออย่างน้อย ได้รับการยอมรับให้ตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสารระดับนานาชาติที่มีคุณภาพตามประกาศที่คณะกรรมการ มาตรฐานการอุดมศึกษากำหนด อย่างน้อย ๑ เรื่อง และเป็นผลงานนวัตกรรม หรือผลงานสร้างสรรค์ที่ สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในเชิงพาณิชย์ เชิงสังคมและเศรษฐกิจ อย่างน้อย ๑ เรื่อง หรือได้รับสิทธิบัตร อย่าง น้อย ๑ สิทธิบัตร

กรณีผลงานนวัตกรรม หรือผลงานสร้างสรรค์ ดุษฎีนิพนธ์ต้องได้รับการประเมินจาก คณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกในสาขาเดียวกันหรือเกี่ยวข้องอย่างน้อย ๓ คน ที่เป็นผู้มีความรู้ความ เชี่ยวชาญและประสบการณ์สูงเป็นที่ยอมรับ โดยได้รับความเห็นชอบจากสภามหาวิทยาลัย

สำหรับนิสิตระดับปริญญาเอกกลุ่มสาขาวิชาสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ อาจเผยแพร่ในวารสารระดับชาติที่มีคุณภาพตามที่คณะกรรมการมาตรฐานการอุดมศึกษากำหนด

แผน ๒.๑ และแผน ๒.๒ ผลงานดุษฎีนิพนธ์หรือส่วนหนึ่งของดุษฎีนิพนธ์ต้องได้รับการ ตีพิมพ์เผยแพร่ หรืออย่างน้อยได้รับการยอมรับให้ตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสารระดับนานาชาติที่มีคุณภาพตาม ประกาศที่คณะกรรมการมาตรฐานการอุดมศึกษากำหนด หรือได้รับสิทธิบัตร หรือเป็นผลงานนวัตกรรม หรือผลงานสร้างสรรค์ที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในเชิงพาณิชย์ เชิงสังคมและเศรษฐกิจ

กรณีผลงานนวัตกรรม หรือผลงานสร้างสรรค์ ดุษฎีนิพนธ์ต้องได้รับการประเมินจาก คณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกในสาขาเดียวกันหรือเกี่ยวข้องอย่างน้อย ๓ คน ที่เป็นผู้มีความรู้ความ เชี่ยวชาญและประสบการณ์สูงเป็นที่ยอมรับ โดยได้รับความเห็นชอบจากสภามหาวิทยาลัย

สำหรับนิสิตระดับปริญญาเอกกลุ่มสาขาวิชาสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์อาจ เผยแพร่ในวารสารระดับชาติที่มีคุณภาพตามที่คณะกรรมการมาตรฐานการอุดมศึกษากำหนด

ข้อ ๓๑ คุณสมบัติของผู้มีสิทธิรับปริญญาและประกาศนียบัตร

๓๑.๑ มีคุณสมบัติตามข้อ ๓๐

๓๑.๒ ไม่ติดค้างค่าธรรมเนียมใด ๆ

๓๑.๓ ไม่อยู่ระหว่างการถูกลงโทษใด ๆ

หมวด ๗

ความประพฤติและวินัยนิสิต

ข้อ ๓๒ ในกรณีทีนนิสิตกระทำความผิดเกี่ยวกับการสอบและความผิดอื่น ๆ ต้องได้รับโทษสถานใดสถานหนึ่ง ตามสมควรแก่ความผิด ดังนี้

๓๒.๑ ภาคทัณฑ์

๓๒.๒ ให้สอบตกรายวิชาใดวิชาหนึ่ง หรือหลายรายวิชา

๓๒.๓ ให้สอบตกหมดทุกรายวิชาในภาคการศึกษานั้น

๓๒.๔ ให้พักการศึกษาตั้งแต่ ๑ ภาคการศึกษาถึง ๓ ภาคการศึกษาแล้วแต่กรณี

๓๒.๕ ให้พ้นสภาพการเป็นนิสิต

ข้อ ๓๓ นิสิตต้องมีความประพฤติเรียบร้อยดีงาม ในกรณีที่นิสิตกระทำผิดข้อบังคับ ระเบียบ คำสั่ง หรือประกาศของบัณฑิตวิทยาลัยหรือมหาวิทยาลัยและได้รับโทษนอกจากที่ระบุไว้แล้วในข้อ ๓๒ นิสิตต้องได้รับโทษสถานใดสถานหนึ่งตามสมควรแก่ความผิดดังนี้

๓๓.๑ ชดใช้ค่าเสียหาย

๓๓.๒ ระวังการให้ปริญญาหรือประกาศนียบัตรมีกำหนดไม่เกิน ๓ ปีการศึกษา

๓๓.๓ ระวังการออกใบแสดงผลการศึกษามีกำหนดไม่เกิน ๓ ปีการศึกษา

ข้อ ๓๔ ให้คณะกรรมการประจำบัณฑิตวิทยาลัยเป็นผู้พิจารณาลงโทษนิสิตที่มีความประพฤติเสียหาย หรือกระทำผิดต่าง ๆ ตามเกณฑ์ที่ระบุไว้ในข้อ ๓๒ และข้อ ๓๓ ตามสมควรแก่กรณี

เฉพาะกรณีที่นิสิตกระทำผิดระเบียบการสอบทุกประเภทของบัณฑิตวิทยาลัยให้คณะกรรมการประจำบัณฑิตวิทยาลัยร่วมกับกรรมการควบคุมการสอบเป็นผู้พิจารณาลงโทษตามสมควรแก่กรณี ตามเกณฑ์ที่ระบุไว้ในข้อ ๓๒

บทเฉพาะกาล

ข้อ ๓๕ การดำเนินการใด ๆ ที่เกิดขึ้นก่อนวันที่ข้อบังคับนี้มีผลใช้บังคับ และยังดำเนินการไม่แล้วเสร็จ ในขณะที่ข้อบังคับนี้มีผลบังคับใช้บังคับ ให้ดำเนินการหรือปฏิบัติการต่อไปตามข้อบังคับที่ใช้บังคับอยู่ก่อนวันที่ข้อบังคับนี้มีผลใช้บังคับจนกว่าจะดำเนินการแล้วเสร็จ

สำหรับนิสิตหลักสูตรที่ต้องดำเนินการตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๘ ให้คงดำเนินการตามข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ว่าด้วยการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๑ และที่แก้ไขเพิ่มเติม

ประกาศ ณ วันที่ ๒๔ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๖๖

(พระพรหมวชิรธิตี)

นายกสภามหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

**ระเบียบบัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ว่าด้วยวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับคุณิพนธ์ วิทยานิพนธ์ สารนิพนธ์ พ.ศ. ๒๕๖๖**

อนุญาตให้เป็นไปตามความในข้อ ๒๖ แห่งข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ว่าด้วยการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๖ จึงเห็นสมควรออกระเบียบบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ว่าด้วยวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับ คุณิพนธ์ วิทยานิพนธ์ สารนิพนธ์ ของบัณฑิตวิทยาลัย

อาศัยอำนาจตามความในข้อ ๒๖ แห่งข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ว่าด้วยการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๖ คณะกรรมการประจำบัณฑิตวิทยาลัย ในคราวประชุม ครั้งที่ ๔/๒๕๖๖ เมื่อวันที่ ๒๐ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๖๖ จึงมีมติให้วางระเบียบไว้ดังต่อไปนี้

**หมวดที่ ๑
บททั่วไป**

ข้อ ๑ ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ว่าด้วยวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับคุณิพนธ์ วิทยานิพนธ์ สารนิพนธ์ พ.ศ. ๒๕๖๖”

ข้อ ๒ บรรดา กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ คำสั่ง หรือประกาศอื่นใดซึ่งขัดหรือแย้งกับระเบียบนี้ ให้ใช้ระเบียบนี้แทน

ข้อ ๓ ให้ยกเลิกระเบียบบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ว่าด้วยวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับวิทยานิพนธ์ พ.ศ. ๒๕๕๐ และประกาศบัณฑิตวิทยาลัย เรื่องการสอบหัวข้อและโครงร่างระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๐

ข้อ ๔ ระเบียบนี้

“หัวข้อโครงร่าง” หมายความว่า หัวข้อและโครงร่างคุณิพนธ์ วิทยานิพนธ์ และหรือสารนิพนธ์

“คณะกรรมการ” หมายความว่า กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิที่มีคุณสมบัติตามเกณฑ์ มาตรฐานที่กำหนด ที่คณบดีแต่งตั้งให้เป็นผู้ดำเนินการสอบ

-๒-

“ดุขณินพนธ์” หมายความว่า งานวิจัยของนิสิตระดับหลักสูตรดุขณินพนธ์

“วิทยานิพนธ์” หมายความว่า งานวิจัยของนิสิตระดับหลักสูตรมหาบัณฑิตแผน ๑

“สารนิพนธ์” หมายความว่า งานวิจัยของนิสิตระดับหลักสูตรมหาบัณฑิตแผน ๒

“การสอบป้องกัน” หมายความว่า การที่นิสิตนำเสนองานวิจัยของตนที่ได้ศึกษาค้นคว้าตามระเบียบวิธีวิจัยต่อคณะกรรมการ อีกทั้งนิสิตได้ตอบข้อสงสัยและประเด็นคำถามตามแนวคิด ทฤษฎี หลักการและเหตุผลจนเป็นที่พอใจของคณะกรรมการอย่างครบถ้วน ผ่านระบบปากเปล่าหรือออนไลน์

ข้อ ๕ ให้ใช้ระเบียบนี้ตั้งแต่วันถัดจากประกาศ เป็นต้นไป

ข้อ ๖ ให้คณบดีบัณฑิตวิทยาลัยรักษาการให้เป็นไปตามระเบียบนี้

หมวดที่ ๒

การขอสอบและอนุมัติโครงร่างและการลงทะเบียน

ข้อ ๗ การขอสอบและอนุมัติโครงร่าง

๗.๑ ให้นิสิตเสนอโครงร่างตามคู่มือที่บัณฑิตวิทยาลัยกำหนด โดยความเห็นชอบของอาจารย์ประจำหลักสูตรเพื่อเสนอคณบดีบัณฑิตวิทยาลัยพิจารณาแต่งตั้งคณะกรรมการสอบโครงร่าง

๗.๒ ให้นิสิตยื่นแบบคำร้องพร้อม หัวข้อโครงร่างที่ผ่านความเห็นชอบจากคณะกรรมการสอบโครงร่าง จำนวน ๑ ฉบับ และจะต้องมีลายเซ็นรับรองของประธานกรรมการหรือกรรมการควบคุมโครงร่าง พร้อมลายเซ็นของกรรมการและเลขานุการสอบโครงร่าง เพื่อเสนอคณบดีบัณฑิตวิทยาลัยพิจารณาอนุมัติโครงร่าง

๗.๓ นิสิตที่มีสิทธิลงทะเบียนดุขณินพนธ์ วิทยานิพนธ์ หรือสารนิพนธ์ ต้องศึกษาในรายวิชาและมีคุณสมบัติตามเกณฑ์มาตรฐานของหลักสูตร

๗.๔ การลงทะเบียนดุขณินพนธ์ วิทยานิพนธ์ หรือสารนิพนธ์ ต้องยื่นคำร้องขอลงทะเบียนและชำระค่าธรรมเนียมลงทะเบียน ภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันที่ได้รับอนุมัติหัวข้อและโครงร่าง กรณีที่นิสิตชำระค่าธรรมเนียมลงทะเบียนล่าช้า ต้องชำระค่าปรับตามที่มหาวิทยาลัยกำหนด

๗.๕ กรณีนิสิตดำเนินการทำวิจัยที่เกี่ยวกับการวิจัยในมนุษย์ ให้ทำหนังสือขอใบรับรองจริยธรรมการวิจัยเอกสารข้อมูลคำอธิบายสำหรับผู้เข้าร่วมการวิจัยและยินยอมตามเอกสารสถาบันวิจัยพุทธศาสตร์กำหนด

ข้อ ๘ การเปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับโครงร่าง

๘.๑ การเปลี่ยนแปลงโครงร่างใหม่ทั้งหมดนิสิตต้องปฏิบัติตามข้อ ๗ (๗.๑) และ (๗.๒)

๘.๒ การขอเปลี่ยนแปลงโครงร่างใด ๆ เกี่ยวกับดุขฎิณิพนธ์ วิทยานิพนธ์ หรือสารนิพนธ์ที่ไม่ใช่สาระสำคัญให้นิสิตยื่นแบบคำร้องตามที่บัณฑิตวิทยาลัยกำหนด พร้อมทั้งชี้แจงเหตุผลที่ขอเปลี่ยนแปลงต่อคณบดีบัณฑิตวิทยาลัยเพื่อขออนุมัติโดยผ่านคณะกรรมการควบคุม เมื่อได้รับการอนุมัติให้เปลี่ยนแปลงให้นำส่งโครงร่างที่เปลี่ยนแปลงใหม่ต่อบัณฑิตวิทยาลัย

หมวดที่ ๓

คณะกรรมการควบคุม

ข้อ ๙ คณะกรรมการควบคุม

๙.๑ วิทยานิพนธ์ ดุขฎิณิพนธ์ ในระดับปริญญาโท และปริญญาเอก คณะกรรมการควบคุมเป็นบรรพชิตหรือคฤหัสถ์จำนวนไม่น้อยกว่า ๒ รูป/คน แต่ไม่เกิน ๓ รูป/คน ประธานควบคุมต้องเป็นอาจารย์ประจำหลักสูตร สำหรับอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม และคุณสมบัติของอาจารย์ที่ปรึกษาหลัก และอาจารย์ที่ปรึกษาร่วม วิทยานิพนธ์ และดุขฎิณิพนธ์ ให้เป็นไปตามประกาศคณะกรรมการมาตรฐานการอุดมศึกษา เรื่องเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา

๙.๒ สารนิพนธ์ ในระดับปริญญาเอก ให้เป็นไปตามข้อ ๙.๑ สารนิพนธ์ หรือ การค้นคว้าอิสระ ในระดับปริญญาโท ให้อาจารย์ประจำหลักสูตร เป็นที่อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ๑ ท่าน โดยคุณสมบัติอาจารย์ที่ปรึกษาให้เป็นไปตามประกาศคณะกรรมการมาตรฐานการอุดมศึกษา เรื่องเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา

๙.๓ คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ดุขฎิณิพนธ์ อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ มีหน้าที่ดังต่อไปนี้

(๑) ให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการทำดุขฎิณิพนธ์ วิทยานิพนธ์ หรือสารนิพนธ์

(๒) พิจารณาให้ความเห็นชอบในการขอสอบของนิสิต

ข้อ ๑๐ กรณีมีการเปลี่ยนแปลงกรรมการควบคุมให้นิสิตยื่นคำร้องโดยได้รับความเห็นชอบจากกรรมการควบคุมเดิมเพื่อเสนอคณบดีบัณฑิตวิทยาลัยพิจารณาลงนามแต่งตั้ง

ข้อ ๑๑ รูปแบบการเขียนดุขฎิณิพนธ์ วิทยานิพนธ์ และสารนิพนธ์ ให้เป็นไปตามคู่มือทำดุขฎิณิพนธ์ วิทยานิพนธ์ และสารนิพนธ์ที่บัณฑิตวิทยาลัยกำหนด

หมวดที่ ๔

การรายงานความก้าวหน้าดุขฎิณิพนธ์ วิทยานิพนธ์ สารนิพนธ์

ข้อ ๑๒ การรายงานความก้าวหน้า

๑๒.๑ นิสิตระดับปริญญาโททุกสาขา ผู้ได้รับผลการศึกษา ตั้งแต่ ๖ หน่วยกิต ขึ้นไป และยังไม่ได้นิพนธ์หัวข้อและโครงร่างวิทยานิพนธ์ ต้องมารายงานความก้าวหน้าในการจัดทำหัวข้อและโครงร่างวิทยานิพนธ์ ต่ออาจารย์ที่ปรึกษา ทุก ๑ เดือน

-๔-

๑๒.๒ นิสิตระดับปริญญาเอกทุกสาขา ผู้ได้รับผลการศึกษาดังแต่ ๖ หน่วยกิตขึ้นไป และยังไม่ได้ยื่นเสนอขอสอบหัวข้อและโครงร่างดุษฎีนิพนธ์ต้องมารายงานความก้าวหน้าในการจัดทำหัวข้อและโครงร่างดุษฎีนิพนธ์ ต่ออาจารย์ที่ปรึกษา ทุก ๑ เดือน

๑๒.๔ นิสิตผู้ลงทะเบียนทำดุษฎีนิพนธ์ วิทยานิพนธ์ และหรือสารนิพนธ์แล้ว ต้องมารายงานความก้าวหน้าต่ออาจารย์ที่ปรึกษา ทุก ๓ เดือน

หมวดที่ ๕ การสอบป้องกัน

ข้อ ๑๓ การขอสอบป้องกัน

๑๓.๑ นิสิตระดับปริญญาโท มีสิทธิขอสอบป้องกันวิทยานิพนธ์หรือสารนิพนธ์ได้เมื่อ

(๑) ใช้เวลาทำวิทยานิพนธ์หรือสารนิพนธ์ไม่น้อยกว่า ๓ เดือน นับตั้งแต่วันที่ได้รับอนุมัติโครงร่างวิทยานิพนธ์หรือสารนิพนธ์และลงทะเบียนวิทยานิพนธ์หรือสารนิพนธ์เรียบร้อยแล้ว

(๒) สอบผ่านรายวิชาต่าง ๆ ครบถ้วนมีคุณสมบัติตามเงื่อนไขที่บัณฑิตวิทยาลัยกำหนด และได้ค่าระดับเฉลี่ยสะสมในรายวิชาตลอดหลักสูตรไม่ต่ำกว่า ๓.๐๐ ซึ่งผ่านการประมวลและรับรองผลจากสำนักทะเบียนและวัดผล

(๓) ผ่านการปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานตามที่บัณฑิตวิทยาลัยกำหนด

(๔) ผ่านการตรวจสอบการลอกเลียนงานวรรณกรรมทางวิชาการด้วยโปรแกรมอักขราวิสุทธิ์ หรือโปรแกรมอื่นที่มีมาตรฐานตามที่บัณฑิตวิทยาลัยกำหนด

(๕) ผ่านการตรวจรูปแบบตามที่บัณฑิตวิทยาลัยกำหนด

(๖) สอบผ่านภาษาอังกฤษตามที่มหาวิทยาลัยกำหนด

(๗) ข้าราชการธรรมเนียมนที่กำหนดไว้ครบถ้วน ไม่มีหนี้สินผูกพันมหาวิทยาลัย

(๘) ได้รับการอนุมัติจากคณะกรรมการที่ปรึกษา อาจารย์ที่ปรึกษา เห็นชอบให้สอบป้องกันได้ และคณบดีคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย ลงนามอนุมัติ

๑๓.๒ นิสิตระดับปริญญาเอก มีสิทธิขอสอบป้องกันดุษฎีนิพนธ์ได้เมื่อ

(๑) ใช้เวลาทำดุษฎีนิพนธ์ไม่น้อยกว่า ๕ เดือน นับตั้งแต่วันที่ได้รับอนุมัติโครงร่างดุษฎีนิพนธ์และลงทะเบียนดุษฎีนิพนธ์เรียบร้อยแล้ว

(๒) สอบผ่านรายวิชาต่าง ๆ ครบถ้วนมีคุณสมบัติตามเงื่อนไขที่บัณฑิตวิทยาลัยกำหนด และได้ค่าระดับเฉลี่ยสะสมในรายวิชาตลอดหลักสูตรไม่ต่ำกว่า ๓.๐๐ ซึ่งผ่านการประมวลจากสำนักทะเบียนและวัดผล

(๓) ผ่านการปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานตามที่บัณฑิตวิทยาลัยกำหนด

(๔) ผ่านการสอบวัดคุณสมบัติด้านภาษาต่างประเทศ

(๕) ผ่านการนำเสนอวิทยานิพนธ์ตามที่บัณฑิตวิทยาลัยกำหนด

-๕-

- (๖) ผ่านการตรวจสอบการลอกเลียนงานวรรณกรรมทางวิชาการด้วยโปรแกรม
อักษราวิสุทธิ์ หรือโปรแกรมอื่นที่มีมาตรฐานตามที่บัณฑิตวิทยาลัยกำหนด
- (๗) ผ่านการตรวจรูปแบบตามที่บัณฑิตวิทยาลัยกำหนด
- (๘) ผ่านการสอบวัดคุณสมบัติครบตามที่หลักสูตรกำหนด
- (๙) คณะกรรมการควบคุม เห็นชอบให้สอบป้องกันได้ และคณบดีคณบดีบัณฑิต
วิทยาลัย ลงนามอนุมัติ
- (๑๐) ข้าราชการธรรมเนียมที่กำหนดไว้ครบถ้วน ไม่มีหนี้สินผูกพันมหาวิทยาลัย

ข้อ ๑๔ คณะกรรมการตรวจสอบ

๑๔.๑ คุณสมบัติของกรรมการสอบดุขุณินิพนธ์ให้เป็นไปตามประกาศคณะกรรมการ
มาตรฐานการอุดมศึกษา เรื่องเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา

๑๔.๒ คุณสมบัติของกรรมการสอบวิทยานิพนธ์หรือสารนิพนธ์ให้เป็นไปตามประกาศ
คณะกรรมการมาตรฐานการอุดมศึกษา เรื่องเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา

๑๔.๓ ให้หลักสูตรพิจารณาเลือกกรรมการสอบที่มีคุณสมบัติตามเกณฑ์มาตรฐาน
หลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษาแล้วให้เสนอต่อคณบดีบัณฑิตวิทยาลัยเพื่อพิจารณาแต่งตั้ง

๑๔.๔ เมื่อคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย ลงนามแต่งตั้งคณะกรรมการสอบแล้ว ให้หลักสูตร
ดำเนินการจัดสอบตามที่กำหนดไว้

๑๔.๕ รายงานคณะกรรมการตรวจสอบให้ถือเป็นความลับสำหรับผู้สอบก่อนวันสอบ

๑๔.๖ ในกรณีที่กรรมการตรวจสอบไม่สามารถมาสอบได้ ให้แจ้งต่อประธานกรรมการ
สอบ พร้อมให้มีหนังสือแจ้งผลการสอบด้วย

ในกรณีที่มิเหตุจำเป็น ให้ประธานและคณะกรรมการสอบพิจารณารูปแบบการสอบใน
ระบบอิเล็กทรอนิกส์ ได้ตามความเหมาะสม

หมวดที่ ๖

การประเมินผล ดุขุณินิพนธ์ วิทยานิพนธ์ สารนิพนธ์

ข้อ ๑๕ การประเมินผลดุขุณินิพนธ์ วิทยานิพนธ์ สารนิพนธ์

๑๕.๑ ให้คณะกรรมการตรวจสอบดุขุณินิพนธ์ วิทยานิพนธ์ และหรือสารนิพนธ์ ทำการ
ประเมินผลโดยกำหนดเป็น ๔ ระดับ ดังนี้

ผลการศึกษา	ระดับ
ดีเยี่ยม (Excellence)	A
ดี (Good)	B+
ผ่าน (Passed)	B
ตก (Failed)	F

-๖-

ส่วนดุขุณินิพนธ์ วิทยานิพนธ์ และหรือสารนิพนธ์ที่อยู่ในระหว่างการเรียบเรียงให้แสดงสถานะด้วยสัญลักษณ์ IP (In progress)

ผลการประเมินการตรวจสอบต้องมีค่าระดับเฉลี่ยไม่ต่ำกว่าระดับ B

๑๕.๒ การลงนามของคณะกรรมการสอบในหน้าอนุมัติ กระทำได้เมื่อนิสิตได้ดำเนินการแก้ไขตามมติของคณะกรรมการ

๑๕.๓ ให้ประธานคณะกรรมการตรวจสอบลงนามรับรองผลการสอบ และเสนอผลการสอบต่อคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

๑๕.๔ ให้หลักสูตรส่งผลประเมินสอบต่อสำนักทะเบียนและวัดผล ภายใน ๑๕ วัน

ข้อ ๑๖ การส่งเล่มฉบับสมบูรณ์เพื่อขอจบการศึกษา

๑๖.๑ เมื่อนิสิตแก้ไขเนื้อหาและรูปแบบตามมติคณะกรรมการสอบแล้ว ให้นิสิตส่งเล่มดุขุณินิพนธ์ วิทยานิพนธ์และหรือสารนิพนธ์ฉบับสมบูรณ์ ตามที่บัณฑิตวิทยากำหนด

๑๖.๒ ในกรณีที่นิสิตประสงค์จะพิมพ์เผยแพร่ดุขุณินิพนธ์ วิทยานิพนธ์และหรือสารนิพนธ์ เพื่อมอบให้แก่หน่วยงานใดตามข้อผูกพันหรืออื่น ๆ ให้นิสิตยื่นคำร้องต่อบัณฑิตวิทยาลัยเพื่อพิจารณาอนุมัติ

บทเฉพาะกาล

ข้อ ๑๗ นิสิตที่ได้รับอนุมัติหัวข้อและโครงร่างดุขุณินิพนธ์ วิทยานิพนธ์ และหรือสารนิพนธ์ ลงทะเบียนไว้แล้วก่อนที่จะประกาศใช้ระเบียบนี้ ให้ปฏิบัติตามระเบียบบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ว่าด้วยวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับวิทยานิพนธ์ พ.ศ. ๒๕๕๐

ข้อ ๑๘ นิสิตที่ได้รับอนุมัติหัวข้อและโครงร่างดุขุณินิพนธ์ วิทยานิพนธ์ และหรือสารนิพนธ์ และลงทะเบียนภายหลังที่ประกาศใช้ระเบียบนี้แล้ว ให้ปฏิบัติตามระเบียบนี้

ข้อ ๑๙ นิสิตที่ได้สอบป้องกันดุขุณินิพนธ์ตามข้อ ๑๓.๒ (๑) ก่อนที่จะประกาศระเบียบนี้ ให้ปฏิบัติตามระเบียบนี้

ข้อ ๒๐ หากมีข้อพิพาทใดๆ เกี่ยวกับระเบียบนี้ ให้คณบดีบัณฑิตวิทยาลัยเป็นผู้วินิจฉัยตัดสิน และให้ถือว่าข้อวินิจฉัยนั้นเป็นที่สิ้นสุด

ประกาศ ณ วันที่ ๑ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๖๖.

(พระสุธีรัตนบัณฑิต, รศ.ดร.)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

**ข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ว่าด้วยการสอบวัดความรู้ภาษาอังกฤษสำหรับนิสิตหลักสูตรระดับมหาบัณฑิต พ.ศ. ๒๕๕๗**

เพื่อให้การสอบวัดความรู้ภาษาอังกฤษสำหรับนิสิตหลักสูตรระดับมหาบัณฑิต ดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย มีประสิทธิภาพ และบรรลุวัตถุประสงค์ตามนโยบายของมหาวิทยาลัย

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๙ (๒) แห่งพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พ.ศ. ๒๕๔๐ และมติสภามหาวิทยาลัย ในคราวประชุมครั้งที่ ๘/๒๕๕๗ วันพุธที่ ๒๖ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๗

ข้อ ๑ ข้อบังคับนี้เรียกว่า “ข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ว่าด้วยการสอบวัดความรู้ภาษาอังกฤษสำหรับนิสิตหลักสูตรระดับมหาบัณฑิต พ.ศ. ๒๕๕๗

ข้อ ๒ ให้ใช้ข้อบังคับนี้ตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศเป็นต้นไป

ข้อ ๓ บรรดากฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ข้อกำหนด คำสั่ง หรือประกาศอื่นใดซึ่งขัดหรือแย้งกับข้อบังคับนี้ให้ใช้ข้อบังคับนี้แทน

ข้อ ๔ ในข้อบังคับนี้

“นิสิต” หมายความว่า นิสิตหลักสูตรระดับมหาบัณฑิต ของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

“สถาบันภาษา” หมายความว่า สถาบันภาษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

“MCU-GET: MCU-Graduate English Test” หมายความว่า การสอบวัดความรู้ภาษาอังกฤษที่ดำเนินการโดยสถาบันภาษามหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ข้อ ๕ นิสิตหลักสูตรระดับมหาบัณฑิตทุกสาขาวิชาของมหาวิทยาลัยต้องผ่านการเรียนในหลักสูตรภาษาอังกฤษ ตามเกณฑ์ที่บัณฑิตวิทยาลัยกำหนด ในหลักสูตรภาษาอังกฤษ mcu ๐๐๓ และ mcu ๐๐๔ หรือสมัครสอบ MCU-GET ตามเวลาที่สถาบันภาษากำหนด สำหรับนิสิตผู้สำเร็จการศึกษาจากหลักสูตร ป.บส., ป.ทศ. และ ป.สศ. ต้องผ่านการเรียนในหลักสูตรภาษาอังกฤษตามที่สถาบันภาษากำหนด จึงจะมีสิทธิ์ขออนุมัติสำเร็จการศึกษา

กรณีนิสิตผ่านการเรียนหลักสูตรภาษาอังกฤษหรือผ่านการสอบ MCU-GET หรือผ่านการสอบภาษาอังกฤษจากสถาบันอื่นๆ ที่บัณฑิตวิทยาลัยรับรอง ภายในระยะเวลาไม่เกิน ๒ ปี ก่อนได้รับคัดเลือกเข้าศึกษา ได้รับยกเว้นไม่ต้องสมัครเรียนหรือสมัครสอบ MCU-GET อีก

ข้อ ๖ การสมัครเรียนและสมัครสอบ

(๑) นิสิตยื่นใบสมัครเข้าเรียนในหลักสูตรภาษาอังกฤษ หรือสมัครสอบ MCU-GET ตามเวลาที่สถาบันภาษากำหนด

(๒) อัตราค่าธรรมเนียมการสมัครเรียนหลักสูตรภาษาอังกฤษหรือการสมัครสอบ MCU-GET ให้เป็นไปตามที่มหาวิทยาลัยกำหนด

ข้อ ๗ การสอบวัดความรู้ภาษาอังกฤษจากสถาบันภาษาอื่นๆ ให้เป็นไปตามที่บัณฑิตวิทยาลัยกำหนด

ข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ว่าด้วยเกณฑ์วัดระดับความรู้ภาษาอังกฤษสำหรับผู้เข้าศึกษาหลักสูตรระดับดุษฎีบัณฑิต พ.ศ. ๒๕๕๙

เพื่ออนุมัติให้เป็นไปตามข้อ ๑๒.๔ แห่งประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๘ และข้อ ๕ แห่งประกาศคณะกรรมการการอุดมศึกษาเรื่อง นโยบายการยกระดับมาตรฐานภาษาอังกฤษในสถาบันอุดมศึกษา

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๙ (๒) แห่งพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พ.ศ. ๒๕๔๐ และมติสภามหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในคราวประชุมครั้งที่ ๘/๒๕๕๙ วันพุธที่ ๒๘ กันยายน พ.ศ. ๒๕๕๙ จึงมีมติให้ออกข้อบังคับไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ข้อบังคับนี้เรียกว่า “ข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยว่าด้วยเกณฑ์วัดระดับความรู้ภาษาอังกฤษสำหรับผู้เข้าศึกษาหลักสูตรระดับดุษฎีบัณฑิต พ.ศ. ๒๕๕๙”

ข้อ ๒ ให้ใช้ข้อบังคับนี้ตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศเป็นต้นไป

ข้อ ๓ บรรดากฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ข้อกำหนด คำสั่ง หรือประกาศอื่นใดซึ่งขัดหรือแย้งกับข้อบังคับนี้ให้ใช้ข้อบังคับนี้แทน

ข้อ ๔ ในข้อบังคับนี้

“หลักสูตรระดับดุษฎีบัณฑิต” หมายความว่า หลักสูตรระดับดุษฎีบัณฑิต ทุกสาขาวิชาที่จัดการเรียนการสอนในมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

“สถาบันภาษา” หมายความว่า สถาบันภาษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

“MCU-GET: MCU Graduate English Test” หมายความว่า การสอบวัดความรู้ภาษาอังกฤษที่ดำเนินการโดยสถาบันภาษา

ข้อ ๕ ผู้สมัครสอบเข้าศึกษาหลักสูตรระดับดุษฎีบัณฑิต ต้องมีผลการทดสอบความรู้ภาษาอังกฤษอย่างใดอย่างหนึ่ง ที่สถาบันภาษาให้การรับรอง โดยความเห็นชอบของสภาวิชาการ ซึ่งมีผลการทดสอบมีอายุไม่เกิน ๒ ปี นับตั้งแต่วันที่ได้รับการทดสอบ โดยมีผลการทดสอบ ดังนี้

๕.๑ ผลการทดสอบภาษาอังกฤษ MCU-GET (๔๐๐ คะแนน) ต้องได้รับคะแนนไม่ต่ำกว่า ๒๔๐ คะแนน

๕.๒ ผลการทดสอบภาษาอังกฤษจากหน่วยงานใดหน่วยงานหนึ่งที่สถาบันภาษารับรอง ทั้งนี้ ผลการทดสอบต้องไม่ต่ำกว่าเกณฑ์ที่สถาบันภาษากำหนด

ข้อ ๖ เมื่อขึ้นทะเบียนเป็นนิสิตแล้ว คณะกรรมการบริหารหลักสูตรอาจกำหนดให้นิสิตศึกษา

ข้อ ๗ กรณีที่มีการดำเนินการนอกเหนือจากข้อบังคับนี้ ให้อยู่ในดุลยพินิจของคณะกรรมการประจำสถาบันภาษา และการวินิจฉัยของอธิการบดีให้ถือเป็นที่สุด

ข้อ ๘ ให้อธิการบดีรักษาการให้เป็นไปตามข้อบังคับนี้

**ข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ว่าด้วยคณะกรรมการประจำบัณฑิตวิทยาลัยและคณะกรรมการประจำคณะ
พ.ศ. ๒๕๕๑**

เพื่่อนุญาตให้เป็นไปตามความในมาตรา ๓๕ แห่งพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พ.ศ. ๒๕๔๐ จึงเห็นสมควรออกข้อบังคับมหาวิทยาลัยว่าด้วยคณะกรรมการประจำบัณฑิตวิทยาลัยและคณะกรรมการประจำคณะ

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๙ (๒) แห่งพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พ.ศ. ๒๕๔๐ สภามหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยในคราวประชุมครั้งที่ ๘/๒๕๕๑ เมื่อวันที่ ๒๗ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๕๑ จึงมีมติให้ออกบังคับไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ข้อบังคับนี้เรียกว่า “ข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ว่าด้วยคณะกรรมการประจำบัณฑิตวิทยาลัยและคณะกรรมการประจำคณะ พ.ศ. ๒๕๕๑”

ข้อ ๒ ให้ใช้ข้อบังคับนี้ตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศเป็นต้นไป

ข้อ ๓ บรรดา กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ข้อกำหนด คำสั่ง หรือประกาศอื่นใดซึ่งขัดหรือแย้งกับข้อบังคับนี้ ให้ใช้ข้อบังคับนี้แทน

ข้อ ๔ ให้มีคณะกรรมการประจำบัณฑิตวิทยาลัย ประกอบด้วย

- (๑) ประธานกรรมการ ได้แก่ คณบดี
- (๒) รองประธานกรรมการ ได้แก่ รองคณบดีซึ่งเป็นพระภิกษุ
- (๓) กรรมการผู้เป็นคณาจารย์ประจำบัณฑิตวิทยาลัยจำนวนสี่รูปหรือคนที่
อธิการบดีแต่งตั้งโดยคำแนะนำของคณบดี
- (๔) กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิจำนวนไม่เกินห้ารูปหรือคนที่อธิการบดีแต่งตั้งโดย
คำแนะนำของคณบดี
- (๕) กรรมการและเลขานุการ ได้แก่ เลขานุการบัณฑิตวิทยาลัย

ข้อ ๕ ให้มีคณะกรรมการประจำคณะ ประกอบด้วย

- (๑) ประธานกรรมการ ได้แก่ คณบดี
- (๒) รองประธานกรรมการ ได้แก่ รองคณบดีซึ่งเป็นพระภิกษุ

- (๓) กรรมการโดยตำแหน่ง ได้แก่ หัวหน้าภาควิชา
- (๔) กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิจำนวนไม่เกินห้ารูปหรือคนที่อธิการบดีแต่งตั้งโดยคำแนะนำของคณบดี
- (๕) กรรมการและเลขานุการ ได้แก่ เลขานุการประจำคณะ

ข้อ ๖ คณะกรรมการประจำบัณฑิตวิทยาลัยและคณะกรรมการประจำคณะมีวาระการดำรงตำแหน่งเท่ากับวาระการดำรงตำแหน่งของคณบดี

ในกรณีที่กรรมการตามข้อ ๔ และข้อ ๕ พ้นจากตำแหน่งก่อนวาระและได้มีการแต่งตั้งผู้ดำรงตำแหน่งแทนแล้ว ให้ผู้ที่ได้รับแต่งตั้งอยู่ในตำแหน่งเพียงเท่าวาระที่เหลือของผู้ซึ่งตนแทน

ในกรณีที่กรรมการพ้นจากตำแหน่งตามวาระแต่ยังมิได้แต่งตั้งกรรมการขึ้นใหม่ให้กรรมการซึ่งพ้นจากตำแหน่งปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนกว่าจะได้แต่งตั้งกรรมการขึ้นใหม่ ทั้งนี้ต้องไม่เกินหกสิบวัน

ข้อ ๗ คณะกรรมการประจำบัณฑิตวิทยาลัยและคณะกรรมการประจำคณะมีอำนาจและหน้าที่ ดังนี้

- (๑) วางนโยบายและแผนงานให้สอดคล้องกับนโยบายของมหาวิทยาลัย
- (๒) พิจารณาหลักสูตรเพื่อนำเสนอต่อสภาวิชาการ
- (๓) พิจารณาวางระเบียบ ข้อบังคับ ที่เกี่ยวกับการบริหารและการดำเนินงานเพื่อเสนอต่อสภาวิชาการ
- (๔) ให้คำปรึกษาและเสนอความเห็นแก่คณบดี
- (๕) ปฏิบัติหน้าที่อื่น ๆ ตามที่สภาวิชาการหรืออธิการบดีมอบหมาย

ข้อ ๘ ให้มีการประชุมคณะกรรมการประจำบัณฑิตวิทยาลัยและคณะกรรมการประจำคณะอย่างน้อยปีละสี่ครั้ง วิธีการประชุมให้นำข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยว่าด้วยการประชุมสภามหาวิทยาลัยมาใช้บังคับโดยอนุโลม

ข้อ ๙ ให้อธิการบดีรักษาการให้เป็นไปตามข้อบังคับนี้

ประกาศ ณ วันที่ ๒๗ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๔๑

(พระสุเมธาธิปัตติ)

นายกสภามหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ระเบียบบัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ว่าด้วยการศึกษาภาคฤดูร้อน พ.ศ. ๒๕๕๒

เพื่อให้การจัดการศึกษาในภาคการศึกษาฤดูร้อนในระดับบัณฑิตศึกษาเป็นไปด้วยความเรียบร้อย มีประสิทธิภาพ บรรลุตามวัตถุประสงค์และนโยบายของมหาวิทยาลัย เพลเพื่ออนุมัติให้เป็นไปตามความในข้อ ๙ แห่งข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ว่าด้วยการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๑ โดยอาศัยมติที่ประชุมคณะกรรมการประจำบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในคราวประชุมครั้งที่ ๔/๒๕๔๒ เมื่อวันที่ ๓๐ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๔๒ บัณฑิตวิทยาลัย จึงวางระเบียบไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ระเบียบนี้เรียกว่า ฎระเบียบบัณฑิตวิทยาลัย ว่าด้วยการศึกษาภาคฤดูร้อน พ.ศ. ๒๕๕๒”

ข้อ ๒ ให้ใช้ระเบียบนี้ตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศเป็นต้นไป

ข้อ ๓ ภาคการศึกษาฤดูร้อน ต้องมีเวลาการศึกษาไม่น้อยกว่า ๖ สัปดาห์ และมีจำนวนชั่วโมงการศึกษาในแต่ละรายวิชาเท่ากับการศึกษาภาคปกติ

ข้อ ๔ จำนวนหน่วยกิตที่กำหนดให้นิสิตลงทะเบียนในภาคการศึกษาฤดูร้อนไม่น้อยกว่า ๓ หน่วยกิตและไม่เกิน ๖ หน่วยกิต โดยความเห็นชอบของอาจารย์ที่ปรึกษาทั่วไป

นิสิตที่ประสงค์จะลงทะเบียนน้อยกว่าหรือมากกว่าที่กำหนดไว้ในข้อ ๔ ให้ยื่นคำร้องต่อคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย เพื่อขออนุมัติเป็นกรณีพิเศษ

ข้อ ๕ อัตราค่าธรรมเนียมการศึกษาในภาคการศึกษาฤดูร้อนให้เป็นไปตามที่มหาวิทยาลัยกำหนด

ข้อ ๖ ให้ใช้ระเบียบนี้สำหรับนิสิตที่เข้าศึกษาตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๕๒

ข้อ ๗ ให้คณบดีบัณฑิตวิทยาลัยรักษาการให้เป็นไปตามระเบียบนี้

ประกาศ ณ วันที่ ๑ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๒

(พระมหาสมจันต์ สมมาบุญ)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ประธานคณะกรรมการประจำบัณฑิตวิทยาลัย

**ระเบียบบัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ว่าด้วยการฝึกภาคปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐาน พ.ศ. ๒๕๔๗**

เพื่อให้การศึกษาวិชากรรมฐานของนิสิตบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เป็นไปด้วยความเรียบร้อย บรรลุวัตถุประสงค์ตามนโยบายของมหาวิทยาลัย

โดยอาศัยมติที่ประชุมคณะกรรมการประจำบัณฑิตวิทยาลัย ในคราวประชุมครั้งที่ ๒/๒๕๔๗ เมื่อวันที่ ๑๖ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๔๗ บัณฑิตวิทยาลัย จึงวางระเบียบไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบบัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ว่าด้วยการฝึกภาคปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐาน พ.ศ. ๒๕๔๗”

ข้อ ๒ ให้ใช้ระเบียบนี้ตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศเป็นต้นไป

ข้อ ๓ ให้คณะกรรมการประจำบัณฑิตวิทยาลัย มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการฝึกปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐาน ดังนี้

(๑) วางนโยบาย กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีปฏิบัติเกี่ยวกับวิธีการฝึกภาคปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐาน การวัดผลและติดตามผลลัพธ์ของการฝึกภาคปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐาน

(๒) กำหนดวัน เวลาและสถานที่ สำหรับการฝึกภาคปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐาน

(๓) รายงานผลการฝึกภาคปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานต่อมหาวิทยาลัย

ข้อ ๔ ให้นิสิตบัณฑิตวิทยาลัยฝึกภาคปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐาน ในวัน เวลาและสถานที่ตามที่คณะกรรมการประจำบัณฑิตวิทยาลัยกำหนด ดังนี้

(๑) นิสิตระดับประกาศนียบัตรบัณฑิตต้องฝึกภาคปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานไม่น้อยกว่า ๑๕ วัน

(๒) นิสิตระดับมหาบัณฑิตต้องฝึกภาคปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานไม่น้อยกว่า ๓๐ วัน

(๓) นิสิตระดับดุษฎีบัณฑิต ต้องฝึกภาคปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานไม่น้อยกว่า ๔๕ วัน โดยให้ใช้กับนิสิตที่เข้าศึกษาตั้งแต่ปีการศึกษา ๒๕๔๓ เป็นต้นไป

ข้อ ๕ ให้คณบดีบัณฑิตวิทยาลัยรักษาการให้เป็นไปตามระเบียบนี้

ประกาศ ณ วันที่ ๒๕ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๕๔๗

(พระมหาสมจินต์ สมมาปญโญ)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ประธานคณะกรรมการประจำบัณฑิตวิทยาลัย

ประกาศบัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
เรื่อง กำหนดส่วนประกอบเพิ่มเติมของโครงร่างวิทยานิพนธ์

เพื่ออนุวัติให้เป็นไปตามความในข้อ ๔.๒ แห่งระเบียบบัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ว่าด้วยวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับวิทยานิพนธ์ พ.ศ. ๒๕๔๒ จึงกำหนดส่วนประกอบของโครงร่างวิทยานิพนธ์เพิ่มเติม เพื่อความสมบูรณ์ ชัดเจน ดังนี้

๑. ให้มีลายเซ็นรับรองของผู้สมควรเป็นคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ทุกคนบนปกของโครงร่างฯ จำนวน ๑ ฉบับ

๒. ให้มีประวัติย่อของนิสิตผู้เสนอหัวข้อและโครงร่างวิทยานิพนธ์แนบในส่วนท้ายด้วย

๓. ระเบียบวิธีวิจัยและแบบสอบถามชั่วคราว สำหรับวิทยานิพนธ์เชิงปริมาณนิสิตต้องส่งก่อนวันพิจารณาหัวข้อและโครงร่างวิทยานิพนธ์ ไม่น้อยกว่า ๓ วัน

ให้นิสิตผู้ประสงค์จะสอบหัวข้อและโครงร่างวิทยานิพนธ์ เสนอหัวข้อและโครงร่างวิทยานิพนธ์ จำนวน ๑ ชุด เพื่อตรวจรูปแบบก่อน เมื่อผ่านการตรวจรูปแบบและแก้ไขแล้ว จึงเสนอขออนุมัติหัวข้อและโครงร่างวิทยานิพนธ์ จำนวน ๘ ชุด ต่อบัณฑิตวิทยาลัย เพื่อขอสอบอนุมัติหัวข้อและโครงร่างวิทยานิพนธ์

ประกาศ ณ วันที่ ๑๐ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๔๔

(พระมหาสมจินต์ สมมาบุญ□)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ประกาศบัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
เรื่อง กำหนดรายวิชาให้นิสิตคฤหัสถ์ศึกษาเพิ่มเติม

เพื่อให้การจัดการศึกษาหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สำหรับคฤหัสถ์ เป็นไปด้วยความเรียบร้อย มีประสิทธิภาพ บรรลุตามวัตถุประสงค์และนโยบายของมหาวิทยาลัยจึงสมควรกำหนดรายวิชาบาลี ให้ศึกษาเพิ่มเติม

อาศัยมติที่ประชุมคณะกรรมการประจำบัณฑิตวิทยาลัย ในคราวประชุมครั้งที่ ๒/๒๕๔๙ เมื่อวันที่ ๒๐ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๔๙ จึงให้ยกเลิกประกาศบัณฑิตวิทยาลัย เรื่อง กำหนดรายวิชาให้นิสิตคฤหัสถ์ศึกษาเพิ่มเติม ลงวันที่ ๒๖ เมษายน พ.ศ. ๒๕๔๘ และกำหนดรายวิชาบาลี ให้ศึกษาเพิ่มเติม ดังนี้

๑. วิชา ๑๐๒ ๓๐๒ การใช้ภาษาบาลี ๑ (๓) (๓-๐-๖)

Usage of Pali I

๒. วิชา ๑๐๒ ๓๐๖ การใช้ภาษาบาลี ๒ (๓) (๓-๐-๖)

Usage of Pali II

ให้รายวิชาเหล่านี้เป็นรายวิชาเรียนเสริมโดยไม่นับหน่วยกิตและแสดงผลการเรียนด้วยสัญลักษณ์ S หรือ U

นิสิตที่สอบได้เปรียญธรรมหรือบาลีศึกษาตั้งแต่ประโยค ป.ธ.๓ ขึ้นไป หรือสำเร็จการศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรภาษาบาลี ไม่ต้องลงทะเบียนเรียน

ทั้งนี้ ตั้งแต่ปีการศึกษา ๒๕๔๙ เป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ ๒๖ เมษายน พุทธศักราช ๒๕๔๘

(พระมหาสมจินต์ สมมาปญโญ)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ประกาศมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
เรื่อง กำหนดรายวิชาให้บัณฑิตระดับปริญญาเอก สาขาวิชาพระพุทธศาสนา ศึกษา
เพิ่มเติม

.....

เพื่อให้การจัดการเรียนการสอนระดับปริญญาเอก สาขาวิชาพระพุทธศาสนา เป็นไปด้วยความเรียบร้อย มีประสิทธิภาพ บรรลุวัตถุประสงค์ตามนโยบายของมหาวิทยาลัย จึงสมควรกำหนดรายวิชาให้ศึกษาเพิ่มเติมสำหรับนิสิตที่ไม่ได้ผ่านการศึกษานในหลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิตหรือพุทธศาสตรมหาบัณฑิตมาก่อน

อาศัยมติที่ประชุมคณะกรรมการประจำบัณฑิตวิทยาลัย ในคราวประชุมครั้งที่ ๒/ ๒๕๔๙ เมื่อวันที่ ๒๐ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๔๙ จึงกำหนดรายวิชาให้ศึกษาเพิ่มเติม ดังนี้

(๑) ๑๐๒ ๓๐๒ การใช้ภาษาบาลี ๑	(๓) (๓-๐-๖)
Usage of Pali I	
(๒) ๑๐๒ ๓๐๖ การใช้ภาษาบาลี ๒	(๓) (๓-๐-๖)
Usage of Pali II	
(๓) ๖๐๒ ๑๐๖ พระพุทธศาสนาเถรวาท	(๓) (๓-๐-๖)
Theravada Buddhism	
(๔) ๖๐๒ ๓๐๗ พระพุทธศาสนาฝ่ายมหายาน	
Mahayana Buddhism	

ให้รายวิชาเหล่านี้เป็นวิชาบังคับเสริมที่นิสิตต้องลงทะเบียนเรียนและสอบผ่าน โดยไม่เสียค่าลงทะเบียนและไม่นับหน่วยกิต แสดงผลการเรียนเป็น S เป็น U

นิสิตผู้สอบได้เปรียญธรรมหรือบาลีศึกษา ตั้งแต่ประโยค ป.ธ.๓ หรือ สำเร็จการศึกษหลักสูตรประกาศนียบัตรภาษาบาลี ไม่ต้องลงทะเบียนเรียนวิชาการใช้ภาษาบาลี ๑ และการใช้ภาษาบาลี ๒ และนิสิตผู้เคยศึกษารายวิชาพระพุทธศาสนาเถรวาทและพระพุทธศาสนาฝ่ายมหายาน หรือรายวิชาที่มีเนื้อหาใกล้เคียงกันในระดับปริญญาตรีหรือปริญญาโทมาแล้ว ไม่ต้องลงทะเบียนซ้ำอีก โดยให้อยู่ในดุลยพินิจของอาจารย์ที่ปรึกษาทั่วไป

ทั้งนี้ ตั้งแต่ปีการศึกษา ๒๕๔๙ เป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ ๒๗ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๕๔๙

คู่มือการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา วิทยาเขตพะเยา ๙๓

(พระมหาสมจินต์ สมมาปญโญ)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ประธานคณะกรรมการบัณฑิตวิทยาลัย

ประกาศมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
เรื่อง หลักเกณฑ์การปฏิบัติศาสนกิจสำหรับนิสิตปฏิบัติศาสนกิจ
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

เพื่อให้การปฏิบัติศาสนกิจของนิสิตมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ดำเนินไป

ด้วยความเรียบร้อย มีประสิทธิภาพ และบรรลุวัตถุประสงค์ตามนโยบายของมหาวิทยาลัย

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๒๗ (๑) แห่งพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พ.ศ. ๒๕๔๐ มติคณะกรรมการว่าด้วยการปฏิบัติศาสนกิจ ในคราวประชุมครั้งที่ ๒/๒๕๕๑ เมื่อวันที่ ๑๐ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๕๑ และมติสภาวิชาการในคราวประชุมครั้งที่ ๖/๒๕๕๑ เมื่อวันที่ ๑๒ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๕๑ จึงออกประกาศหลักเกณฑ์การปฏิบัติศาสนกิจสำหรับนิสิตปฏิบัติศาสนกิจผู้เข้าศึกษาต่อระดับปริญญาโท พุทธศักราช ๒๕๕๑ ไว้ดังนี้

ข้อ ๑ นิสิตปฏิบัติศาสนกิจสามารถศึกษาต่อระดับปริญญาโทได้เฉพาะที่มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย โดยต้องไม่มีผลกระทบต่อการปฏิบัติศาสนกิจ

ข้อ ๒ นิสิตปฏิบัติศาสนกิจผู้ประสงค์ศึกษาต่อระดับปริญญาโท ต้องยื่นคำร้องและหลักฐานต่อคณะกรรมการการปฏิบัติศาสนกิจ ดังนี้

๒.๑ คำร้องขอศึกษาต่อระดับปริญญาโทในขณะที่ปฏิบัติศาสนกิจ

๒.๒ หนังสือรับรองผลการศึกษาที่แสดงว่าศึกษาครบหลักสูตรแล้วจากคณบดีหรือผู้อำนวยการวิทยาลัยต้นสังกัด

๒.๓ หนังสือรับรองตารางการปฏิบัติศาสนกิจจากเจ้าอาวาส หรือผู้บังคับบัญชาเหนือตนตามที่มหาวิทยาลัยกำหนด

๒.๔ ตารางเวลาการปฏิบัติศาสนกิจ และตารางการเรียนที่ชัดเจนซึ่งไม่มีผลกระทบต่อการปฏิบัติศาสนกิจ

ข้อ ๓ คณบดีหรือผู้อำนวยการวิทยาลัยต้นสังกัดเป็นผู้พิจารณาเห็นชอบออกหนังสือรับรองการศึกษาที่แสดงว่าศึกษาครบหลักสูตร

ข้อ ๔ การเข้าศึกษาต้องได้รับอนุมัติจากคณะกรรมการปฏิบัติศาสนกิจ หรือ คณะอนุกรรมการการปฏิบัติศาสนกิจ แล้วแต่กรณี

ข้อ ๕ คณะหรือวิทยาลัยต้นสังกัดต้องออกนิเทศและควบคุมดูแลการปฏิบัติศาสนกิจของ นิสิตทุก ๓ เดือนอย่างเคร่งครัด

ข้อ ๖ การรายงานการปฏิบัติศาสนกิจที่เป็นเท็จ หรือไม่เป็นไปตามที่ได้รับอนุมัติให้ถือว่าไม่ ปฏิบัติศาสนกิจ

ข้อ ๗ ให้ใช้ประกาศนี้ ตั้งแต่ปีการศึกษา ๒๕๕๑ เป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ ๒๐ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๕๕๑

พระธรรมโกศาจารย์

(พระธรรมโกศาจารย์)

อธิการบดี

ประธานกรรมการปฏิบัติศาสนกิจ

ประกาศบัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

เรื่อง ผู้ที่เคยศึกษาระดับพุทธศาสตรมหาบัณฑิตและกลับเข้ามาศึกษาใหม่

เพื่อให้การศึกษาของผู้ที่เคยศึกษาในระดับพุทธศาสตรมหาบัณฑิตและกลับเข้ามาศึกษาใหม่ เป็นไปด้วยความเรียบร้อย มีประสิทธิภาพ บรรลุวัตถุประสงค์ และนโยบายของมหาวิทยาลัย

อาศัยมติที่ประชุมคณะกรรมการประจำบัณฑิตวิทยาลัย ในคราวประชุมครั้งที่ ๔/๒๕๕๖ เมื่อวันที่วันจันทร์ที่ ๒๖ สิงหาคม พ.ศ.๒๕๕๖ จึงออกประกาศบัณฑิตวิทยาลัย เรื่อง ที่เคยศึกษาระดับพุทธศาสตรมหาบัณฑิตและกลับเข้ามาศึกษาใหม่ ดังนี้

๑. ให้นิสิตใช้รหัสในปีที่เข้าศึกษาใหม่ และให้ลงทะเบียนทุกรายวิชา โดยไม่ต้องเข้าห้องเรียน ยกเว้นรายวิชาที่ต้องการปรับเกรด(Re-grade) หรือรายวิชาที่ไม่เคยเรียนมาก่อน

๒. นิสิตผู้ที่เคยเสนอหัวข้อโครงร่างวิทยานิพนธ์ผ่านแล้ว ให้ลงทะเบียนและดำเนินการทำวิจัยต่อไปโดยไม่ต้องสอบใหม่ แต่ต้องปฏิบัติตามการศึกษาวิจัยไม่น้อยกว่า ๒ ภาคการศึกษา (๑ ปี) จึงจะมีสิทธิสอบป้องกันได้

๓. นิสิตผู้ที่เคยปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานครบ ๓๐ วัน ให้ปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานใหม่ เป็นเวลา ๑๕ วัน ถ้านิสิตผู้นั้นปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานยังไม่ครบ ๓๐ วัน ให้เริ่มนับปฏิบัติใหม่จนครบ ๓๐ วัน

ประกาศ ณ วันที่ ๒๔ มกราคม พ.ศ.๒๕๕๗

(พระสุธีธรรมานุวัตร, ผศ.ดร.)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ประธานคณะกรรมการประจำบัณฑิตวิทยาลัย

ประกาศบัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

เรื่อง ผู้ที่เคยศึกษาระดับพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิตและกลับเข้ามาศึกษาใหม่

(ประเภท ๒.๑)

เพื่อให้การศึกษาของผู้ที่เคยศึกษาในระดับพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิตและกลับเข้ามาศึกษาใหม่(แบบ ๒.๑) เป็นไปด้วยความเรียบร้อย มีประสิทธิภาพ บรรลุวัตถุประสงค์ และนโยบายของมหาวิทยาลัย

อาศัยมติที่ประชุมคณะกรรมการประจำบัณฑิตวิทยาลัย ในคราวประชุมครั้งที่ ๔/๒๕๕๖ เมื่อวันที่ ๒๖ สิงหาคม พ.ศ.๒๕๕๖ จึงออกประกาศบัณฑิตวิทยาลัย เรื่อง ที่เคยศึกษาระดับพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิตและกลับเข้ามาศึกษาใหม่ แบบ ๒.๑ ดังนี้

๑.ให้นิสิตใช้รหัสในปีที่เข้าศึกษาใหม่ และให้ลงทะเบียนทุกรายวิชา โดยไม่ต้องเข้าห้องเรียน ยกเว้นรายวิชาที่ต้องการปรับเกรด(Re-grade) หรือรายวิชาที่ไม่เคยเรียนมาก่อน

๒.นิสิตที่สอบสารนิพนธ์เรื่องใดผ่านแล้ว ถ้ามีผลการสอบได้เกรดบี(B) ให้ทำสารนิพนธ์นั้นใหม่

๓.นิสิตที่สอบวัดคุณสมบัติภาษาต่างประเทศทั้งสองวิชาผ่านแล้ว ถ้าไม่เกิน ๕ ปี ให้ทำการสอบใหม่

๔.นิสิตเคยเสนอหัวข้อโครงร่างดุษฎีนิพนธ์ผ่านแล้ว ให้ลงทะเบียนและดำเนินการทำวิจัยต่อไปโดยไม่ต้องสอบใหม่ แต่ต้องปฏิบัติตามการศึกษาวิจัยไม่น้อยกว่า ๔ ภาคการศึกษา (๒ ปี) จึงจะมีสิทธิสอบป้องกันได้

๓.นิสิตผู้ที่เคยปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานครบ ๔๕ วัน ให้ปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานใหม่ เป็นเวลา ๒๐ วัน ถ้านิสิตผู้นั้นปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานยังไม่ครบ ให้เริ่มปฏิบัติกรรมฐานใหม่จนครบ ๔๕ วัน

ประกาศ ณ วันที่ ๒๔ มกราคม พ.ศ.๒๕๕๗

(พระสุธีธรรมานุวัตร,ผศ.ดร.)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ประธานคณะกรรมการประจำบัณฑิตวิทยาลัย

ประกาศบัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
เรื่อง การเรียกชื่องานนิพนธ์ของหลักสูตรระดับมหาบัณฑิตและระดับดุษฎีบัณฑิต

เพื่อให้การเรียกชื่องานนิพนธ์ของหลักสูตรระดับมหาบัณฑิตและดุษฎีบัณฑิตของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย มีประสิทธิภาพ และบรรลุวัตถุประสงค์ตามนโยบายของมหาวิทยาลัย

อาศัยมติที่ประชุมคณะกรรมการประจำบัณฑิตวิทยาลัย ในคราวประชุมครั้งที่ ๓/๒๕๕๙ เมื่อวันที่ ๑ เมษายน พ.ศ. ๒๕๕๙ จึงออกประกาศบัณฑิตวิทยาลัย เรื่อง การเรียกชื่องานนิพนธ์ของหลักสูตรระดับมหาบัณฑิตและระดับดุษฎีบัณฑิต ดังนี้

๑. ให้เรียกชื่องานนิพนธ์ของหลักสูตรระดับมหาบัณฑิต แผน ข ว่า “สารนิพนธ์” ภาษาอังกฤษเรียกว่า “Research Paper”
๒. ให้เรียกชื่องานนิพนธ์ของหลักสูตรระดับมหาบัณฑิต แผน ก ว่า “วิทยานิพนธ์” ภาษาอังกฤษเรียกว่า “Thesis”
๓. ให้เรียกชื่องานนิพนธ์ของหลักสูตรระดับดุษฎีบัณฑิต ว่า “ดุษฎีนิพนธ์” ภาษาอังกฤษเรียกว่า “Dissertation”

ประกาศ ณ วันที่ ๒๗ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๕๙

(พระมหาสมบุรณ์ วุฑฒิกโร,ดร.)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ประธานคณะกรรมการประจำบัณฑิตวิทยาลัย

ประกาศบัณฑิตวิทยาลัย

เรื่อง การสอบหัวข้อและโครงร่างระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๐

*****

เพื่อให้การดำเนินการสอบหัวข้อและโครงร่างระดับบัณฑิตศึกษาของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เป็นไปด้วยความเรียบร้อย มีประสิทธิภาพ เหมาะสมกับการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา จึงเห็นสมควรกำหนดการสอบหัวข้อและโครงร่างระดับบัณฑิตศึกษา

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๓๓ แห่งพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พ.ศ. ๒๕๔๐ และมติที่ประชุมคณะกรรมการประจำบัณฑิตวิทยาลัย ในการประชุมครั้งที่ ๓/๒๕๖๐ เมื่อวันที่ ๒๖ กันยายน พ.ศ. ๒๕๖๐ จึงกำหนดให้การสอบหัวข้อและโครงร่างระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๐ ไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ในประกาศนี้

“หัวข้อและโครงร่าง” หมายความว่า หัวข้อและโครงร่างดุษฎีนิพนธ์รวมถึงวิทยานิพนธ์และหรือสารนิพนธ์ในระดับบัณฑิตศึกษาของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ข้อ ๒ ขั้นตอนการกำหนดหัวข้อและโครงร่างมีดังนี้

๒.๑ นิสิตผู้ประสงค์ขอสอบหัวข้อและโครงร่างขอรับคำปรึกษาจากอาจารย์ที่ปรึกษาและผู้อำนวยการหลักสูตรเพื่อกำหนดหัวข้อและโครงร่างเป็นการเบื้องต้น

๒.๒ ในการกำหนดหัวข้อและโครงร่างและของนิสิตแต่ละรูปหรือคน ให้อาจารย์

ที่ปรึกษาและหรือผู้อำนวยการหลักสูตรพิจารณาเรื่องหลักคือ

๑) ความไม่ซ้ำซ้อนของหัวข้อที่นำเสนอ

๒) หัวข้อที่วิจัยเป็นเรื่องที่เป็นประโยชน์ที่จะนำมาแก้ไขปัญหาหรือนำมาพัฒนา
งานได้

๓) ในการทำวิจัยหัวข้อนั้น มีวิธีการและแนวทางที่จะเก็บข้อมูลได้อย่างชัดเจนเพื่อให้ได้ความรู้ และสำเร็จการศึกษาภายในระยะเวลาที่กำหนด

๔) หัวข้อและโครงร่างที่นำเสนอมีรายละเอียดครบถ้วน สมบูรณ์ตามแบบที่หลักสูตรหรือบัณฑิตวิทยาลัยกำหนด

๒.๓ การกำหนดหัวข้อและโครงร่าง ให้ผู้อำนวยการหลักสูตรจัดให้มีการประชุมปรึกษาหรือคณาจารย์ประจำหลักสูตรร่วมกับผู้ทรงคุณวุฒิจากภายนอกหรือภายในมหาวิทยาลัย เพื่อพิจารณาเรื่องที่ทำวิจัยให้เป็นไปตามข้อ ๒.๒ ทั้งนี้ต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในระยะเวลาสิบห้าวันนับแต่วันที่นิสิตยื่นเรื่องขอให้มีการพิจารณา และในการพิจารณาให้นิสิตได้เข้าชี้แจงเรื่องที่ตนเองกำหนดหัวข้อดังกล่าวด้วย

ข้อ ๓ นิสิตผู้เสนอขอสอบหัวข้อและโครงร่างต้องมีคุณสมบัติดังนี้

๓.๑ สอบผ่านรายวิชาที่หลักสูตรกำหนดครบถ้วนทุกรายวิชาแล้ว ทั้งรายวิชาที่นับหน่วยกิตและหรือไม่นับหน่วยกิต ยกเว้นการสอบหัวข้อและโครงร่างสำหรับหลักสูตรระดับปริญญาโท

๓.๒ สอบผ่านการสอบวัดคุณสมบัติ (Qualifying Examination) สำหรับนิสิตระดับปริญญาเอกเป็นที่เรียบร้อยแล้ว

๓.๓ หัวข้อเรื่องที่จะทำการศึกษาวิจัยได้รับความเห็นชอบจากที่ประชุมคณาจารย์ประจำหลักสูตรและผู้ทรงคุณวุฒิ

๓.๔ โครงร่างได้เขียนขึ้นและตรวจสอบให้เป็นไปตามแบบที่บัณฑิตวิทยาลัยกำหนดหรือที่หลักสูตรกำหนดโดยอนุโลม

๓.๕ ได้ชำระค่าธรรมเนียมการศึกษาตลอดระยะเวลาการศึกษาที่ผ่านมาเป็นที่เรียบร้อยแล้วโดยไม่ติดค้างค่าใช้จ่ายใดๆ ทั้งสิ้น

ข้อ ๔ หัวข้อและโครงร่างที่ขอกำหนดเข้าสอบต้องประกอบด้วยเนื้อหาดังนี้

๔.๑ นิสิตเขียนให้ครบ ๓ บท ตามที่บัณฑิตวิทยาลัยกำหนด

๔.๒ หัวข้อย่อยของบทที่ ๑ บทที่ ๒ และบทที่ ๓ ให้เป็นไปตามคู่มือการทำวิทยานิพนธ์หรือคู่มือการทำวิทยานิพนธ์ที่บัณฑิตวิทยาลัยกำหนด หรือคู่มือที่หลักสูตรกำหนดโดยอนุโลม

ข้อ ๕ เมื่อนิสิตยื่นคำร้องขอสอบหัวข้อและโครงร่างแล้วให้ผู้อำนวยการหลักสูตรขออนุมัติต่อคณบดีบัณฑิตวิทยาลัยหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายให้ทำการแทนจัดให้มีการสอบ โดยมีแนวทางดำเนินการคือ

๕.๑ นิสิตได้กำหนดหัวข้อและโครงร่างตามความเห็นของที่ประชุมที่ร่วมกันพิจารณาหัวข้อตามข้อ ๒.๓ เป็นที่เรียบร้อยแล้ว

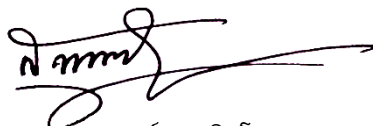
๕.๒ นิสิตได้เขียนหัวข้อและโครงร่างให้เป็นไปตามแบบที่บัณฑิตวิทยาลัยกำหนดหรือที่หลักสูตรกำหนดโดยอนุโลม ทั้งนี้ให้อาจารย์ประจำหลักสูตรที่ได้รับแต่งตั้งให้เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาในการทำวิจัยเรื่องนั้นร่วมกับเลขานุการหลักสูตรหรือนักวิชาการศึกษาประจำหลักสูตรเป็นผู้ตรวจโครงร่างให้มีเนื้อหาที่ครบถ้วนและรูปแบบถูกต้องก่อนนำเสนอให้มีการสอบทุกครั้ง

๕.๓ เมื่อนิสิตปรับปรุงแก้ไขหัวข้อและโครงร่างตามข้อเสนอแนะผู้เกี่ยวข้องดังกล่าวข้างต้นแล้ว ให้ผู้อำนวยการหลักสูตรจัดให้มีการสอบหัวข้อและโครงร่างภายในระยะเวลาหนึ่งเดือน นับแต่วันที่นิสิตยื่นเรื่องครั้งสุดท้าย

ข้อ ๖ ให้ใช้ประกาศนี้สำหรับนิสิตที่ลงทะเบียนเข้าศึกษาตั้งแต่ปีการศึกษา ๒๕๖๐ เป็นต้นไป

กรณีที่หลักสูตรใดมีความพร้อมที่จะให้นิสิตในสังกัดของตนที่ลงทะเบียนก่อนปีการศึกษา ๒๕๖๐ ดำเนินการตามประกาศนี้ ให้ขออนุมัติต่อคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย เพื่อดำเนินการเป็นเฉพาะรายกรณีได้

ประกาศ ณ วันที่ กันยายน พ.ศ. ๒๕๖๐

(พระมหาสมบุรณ์ วุฑฒิโกโร,ดร.)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

**ประกาศบัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
เรื่อง การสอบวัดคุณสมบัตินิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต**

*****

เพื่อให้การสอบวัดคุณสมบัตินิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต เป็นไปด้วยความเรียบร้อย มีประสิทธิภาพ บรรลุตามวัตถุประสงค์และนโยบายของมหาวิทยาลัย และเพื่อให้เป็นไปตามความในข้อ ๑๒.๒ (๓) แห่งระเบียบบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ว่าด้วยวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับวิทยานิพนธ์ พ.ศ. ๒๕๕๐ อาศัยมติที่ประชุมคณะกรรมการประจำบัณฑิตวิทยาลัย ในคราวประชุมครั้งที่ ๕/๒๕๕๘ เมื่อวันที่ ๓๐ กันยายน พ.ศ. ๒๕๕๘ จึงให้ยกเลิกประกาศบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เรื่องการสอบวัดคุณสมบัติของนิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต พ.ศ.๒๕๕๑ ลงวันที่ ๒๑ สิงหาคม พ.ศ.๒๕๕๑ และให้ใช้ประกาศนี้แทน

หมวดที่ ๑

รูปแบบการสอบวัดคุณสมบัติ

ข้อ ๑ นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา สาขาวิชาพระพุทธศาสนา (หลักสูตรนานาชาติ) และสาขาวิชาปรัชญา ให้สอบวัดคุณสมบัติด้วยการเขียนผลงานวิชาการ ๓ เรื่อง ประกอบด้วย สารนิพนธ์ บทความวิชาการ และบทวิจารณ์หนังสือ (book review) ส่วนนิสิตหลักสูตรอื่นนอกจากนี้ให้สอบวัดคุณสมบัติตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตร

ข้อ ๒ นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา และสาขาวิชาปรัชญา ผู้เข้าศึกษาก่อนปีการศึกษา ๒๕๕๘ ให้มีสิทธิเลือกสอบวัดคุณสมบัติตามประกาศฉบับนี้ หรือเลือกสอบวัดคุณสมบัติตามประกาศประกาศบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เรื่องการสอบวัดคุณสมบัติของนิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต พ.ศ.๒๕๕๑

หมวดที่ ๒

การสอบวัดคุณสมบัติสารนิพนธ์

ข้อ ๓ หัวข้อและโครงร่างสารนิพนธ์

๓.๑ นิสิตผู้ผ่านการศึกษาและได้รับผลการประเมินในรายวิชาที่บัณฑิตวิทยาลัยกำหนดให้มีการสอบวัดคุณสมบัติ เป็นผู้ที่มีสิทธิขออนุมัติหัวข้อและโครงร่างสารนิพนธ์

- ๒ -

๓.๒ นิสิตต้องเสนอขออนุมัติหัวข้อและโครงร่างสารนิพนธ์ พร้อมความเห็นชอบของอาจารย์ที่ปรึกษาจำนวน ๑ รูป/คน

๓.๓ หัวข้อและโครงร่างสารนิพนธ์ที่นิสิตเสนอขออนุมัติเพื่อสอบวัดคุณสมบัติ ต้องมีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับรายวิชาใดรายวิชาหนึ่งที่บัณฑิตวิทยาลัยกำหนดให้มีการสอบวัดคุณสมบัติ

๓.๔ อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ต้องมีคุณสมบัติตรงหรือสัมพันธ์กับสาขาวิชาที่นิสิตกำลังศึกษาอยู่

๓.๕ บัณฑิตวิทยาลัยเป็นผู้พิจารณาอนุมัติหัวข้อและโครงร่างสารนิพนธ์ ในกรณีที่ตรวจสอบแล้วพบว่า มีเนื้อหาซ้ำซ้อนกับประเด็นที่ได้เคยมีการศึกษาแล้ว บัณฑิตวิทยาลัยมีสิทธิยับยั้งได้ และแจ้งให้นิสิตนำกลับไปแก้ไขเพื่อยื่นเสนอใหม่

เมื่อบัณฑิตวิทยาลัยประกาศอนุมัติหัวข้อและโครงร่างสารนิพนธ์แล้วให้นิสิตลงทะเบียนชำระค่าธรรมเนียมการสอบวัดคุณสมบัติ ตามที่มหาวิทยาลัยกำหนด

๓.๖ นิสิตผู้ได้รับอนุมัติหัวข้อและโครงร่างสารนิพนธ์แล้ว แต่ไม่สามารถดำเนินการวิจัยตามโครงร่างเดิมได้ มีสิทธิยื่นขออนุมัติการปรับเปลี่ยนโครงร่างต่อบัณฑิตวิทยาลัยได้ โดยความเห็นชอบของอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์

๓.๗ รูปแบบของสารนิพนธ์ให้เป็นไปตามคู่มือการทำวิทยานิพนธ์และสารนิพนธ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ข้อ ๔ คณะกรรมการตรวจสอบสารนิพนธ์

๔.๑ คณะบดีบัณฑิตวิทยาลัยแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบสารนิพนธ์ จำนวนอย่างน้อย ๓ รูป/คน แต่ไม่เกิน ๕ รูป/คน ประกอบด้วย

(๑) ประธานกรรมการตรวจสอบ

(๒) อาจารย์ที่ปรึกษา

(๓) กรรมการตรวจสอบอย่างน้อย ๑ รูป/คน

ทั้งนี้ คณะกรรมการตรวจสอบสารนิพนธ์ ต้องมีคุณสมบัติตรงหรือสัมพันธ์กับสาขาวิชาที่นิสิตกำลังศึกษาอยู่ และต้องมีอาจารย์ประจำมหาวิทยาลัยอย่างน้อย ๑ รูป/คน รายงานคณะกรรมการให้ถือเป็นความลับ

๔.๒ ในกรณีที่กรรมการที่ได้รับแต่งตั้งไม่สามารถมาประชุมตรวจสอบสารนิพนธ์ได้ ให้แจ้งต่อบัณฑิตวิทยาลัย พร้อมทั้งแจ้งผลการตรวจสอบด้วย ทั้งนี้ ต้องมีกรรมการเข้าประชุมไม่น้อยกว่า ๒ รูป/คน

ข้อ ๕ การเสนอขอสอบสารนิพนธ์

๕.๑ ให้นิสิตยื่นคำร้องขอตรวจรูปแบบสารนิพนธ์ พร้อมแนบสำเนาสารนิพนธ์ที่เรียบเรียงเสร็จแล้ว จำนวน ๑ ฉบับ โดยความเห็นชอบจากอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ต่อบัณฑิตวิทยาลัยหรือบัณฑิตศึกษาด้านสังกัด

๕.๒ รูปแบบสารนิพนธ์ให้เป็นไปตามคู่มือการทำวิทยานิพนธ์และสารนิพนธ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

๕.๓ ให้นิสิตยื่นคำร้องขอสอบสารนิพนธ์ต่อบัณฑิตวิทยาลัย หรือโครงการหลักสูตรต้นสังกัด พร้อมสำเนาสารนิพนธ์ที่เรียบเรียงเสร็จแล้ว จำนวน ๔ ฉบับ โดยความเห็นชอบจากอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์

ข้อ ๖ การตรวจสอบสารนิพนธ์

๖.๑ ขั้นตอนและกระบวนการตรวจสอบสารนิพนธ์ ให้นำความในข้อ ๑๓.๒ และ ๑๓.๓ แห่งระเบียบบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ว่าด้วยวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับวิทยานิพนธ์ พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาใช้โดยอนุโลม

๖.๒ ในกรณีที่นิสิตสอบไม่ผ่าน สามารถยื่นขอสอบสารนิพนธ์ใหม่ได้ โดยนิสิตต้องดำเนินการตามความในข้อ ๓ แห่งประกาศฉบับนี้ให้ครบทุกประการ

๖.๓ ในกรณีที่นิสิตสอบผ่านแบบมีการแก้ไข ต้องดำเนินการแก้ไขตามมติของคณะกรรมการให้เสร็จสิ้นภายใน ๓๐ วันทำการ แล้วนำสารนิพนธ์ฉบับสมบูรณ์ส่งบัณฑิตวิทยาลัย

ในกรณีที่มีความจำเป็นไม่สามารถแก้ไขสารนิพนธ์ให้เสร็จสิ้นตามกำหนด นิสิตมีสิทธิยื่นคำร้องต่อบัณฑิตวิทยาลัยขออนุญาติขยายเวลาแก้ไขสารนิพนธ์ได้อีกไม่เกิน ๑๕ วัน โดยความเห็นชอบจากอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ หากเกินกำหนดนี้ไปให้ถือว่านิสิตไม่ผ่านการสอบสารนิพนธ์ และต้องยื่นขอสอบใหม่

ข้อ ๗ การประเมินผลสารนิพนธ์

การประเมินผลการสอบสารนิพนธ์ให้นำความในข้อ ๑๔ แห่งระเบียบบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ว่าด้วยวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับวิทยานิพนธ์ พ.ศ. ๒๕๕๐ มาใช้โดยอนุโลม

ข้อ ๘ การส่งสารนิพนธ์ฉบับสมบูรณ์

๘.๑ ให้นิสิตส่งสารนิพนธ์ฉบับแก้ไขที่มีลายมือชื่อคณะกรรมการตรวจสอบสารนิพนธ์ครบถ้วนทุกคน จำนวน ๒ ฉบับ ทั้งนี้ วันที่นิสิตส่งสารนิพนธ์ฉบับสมบูรณ์ถือว่าผ่านการสอบวัดคุณสมบัติในรายวิชานั้น

๘.๒ สารนิพนธ์ของนิสิตถือเป็นลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ผู้ประสงค์จะนำไปจัดพิมพ์เผยแพร่ ให้ทำหนังสือขออนุญาตจากคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

หมวดที่ ๓

การสอบวัดคุณสมบัติบทความวิชาการและบทวิจารณ์หนังสือ

ข้อ ๙ หัวข้อบทความวิชาการและบทวิจารณ์หนังสือ

๔.๑ นิสิตผู้ผ่านการศึกษาและได้รับผลการประเมินในรายวิชาที่บัณฑิตวิทยาลัยกำหนดให้มีการสอบวัดคุณสมบัติ เป็นผู้ที่มีสิทธิขออนุมัติหัวข้อบทความวิชาการและบทวิจารณ์หนังสือ

๔.๒ นิสิตต้องเสนอขออนุมัติหัวข้อบทความวิชาการและบทวิจารณ์หนังสือ พร้อมความเห็นชอบของอาจารย์ที่ปรึกษาจำนวน ๓ รูป/คน

๔.๓ หัวข้อบทความวิชาการและบทวิจารณ์หนังสือที่นิสิตเสนอขออนุมัติเพื่อสอบวัดคุณสมบัติ ต้องมีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับหลักสูตรที่นิสิตกำลังศึกษาอยู่

๔.๔ อาจารย์ที่ปรึกษาบทความวิชาการหรือบทวิจารณ์หนังสือต้องเป็นอาจารย์ประจำผู้มีคุณสมบัติตรงหรือสัมพันธ์กับสาขาวิชาที่นิสิตกำลังศึกษาอยู่

๔.๕ บัณฑิตวิทยาลัยเป็นผู้พิจารณาอนุมัติหัวข้อบทความวิชาการและบทวิจารณ์หนังสือ หากหัวข้อบทความวิชาการหรือบทวิจารณ์หนังสือซ้ำซ้อนกับเรื่องของคนอื่น บัณฑิตวิทยาลัยมีสิทธิยับยั้งได้และแจ้งให้นิสิตนำกลับไปแก้ไขเพื่อยื่นเสนอใหม่

เมื่อบัณฑิตวิทยาลัยประกาศอนุมัติหัวข้อบทความวิชาการและบทวิจารณ์หนังสือแล้วให้นิสิตลงทะเบียนชำระค่าธรรมเนียมการสอบวัดคุณสมบัติ ตามที่มหาวิทยาลัยกำหนด

๔.๖ นิสิตผู้ได้รับอนุมัติหัวข้อบทความวิชาการหรือบทวิจารณ์หนังสือแล้ว แต่ไม่สามารถดำเนินการตามหัวข้อเดิมได้ มีสิทธิยื่นขออนุมัติการปรับหัวข้อใหม่ต่อบัณฑิตวิทยาลัยได้ โดยความเห็นชอบของอาจารย์ที่ปรึกษาบทความวิชาการหรือบทวิจารณ์หนังสือ

๔.๗ รูปแบบของบทความวิชาการและบทวิจารณ์หนังสือให้เป็นไปตามที่บัณฑิตวิทยาลัยกำหนด

ข้อ ๑๐ คณะกรรมการตรวจสอบบทความวิชาการและบทวิจารณ์หนังสือ

๑๐.๑ คณะบดีบัณฑิตวิทยาลัยแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบบทความวิชาการและบทวิจารณ์หนังสือจำนวนอย่างน้อย ๓ รูป/คน แต่ไม่เกิน ๕ รูป/คน ประกอบด้วย

(๑) ประธานกรรมการตรวจสอบ

(๒) อาจารย์ที่ปรึกษา

(๓) กรรมการตรวจสอบอย่างน้อย ๑ รูป/คน

ทั้งนี้ คณะกรรมการตรวจสอบบทความวิชาการและบทวิจารณ์หนังสือ ต้องมีคุณสมบัติตรงหรือสัมพันธ์กับสาขาวิชาที่นิสิตกำลังศึกษาอยู่ และต้องมีอาจารย์ประจำมหาวิทยาลัยอย่างน้อย ๑ รูป/คน รายงานคณะกรรมการให้ถือเป็นความลับ

๑๐.๒ ในกรณีที่กรรมการที่ได้รับแต่งตั้งไม่สามารถมาประชุมตรวจสอบบทความวิชาการหรือบทวิจารณ์หนังสือได้ ให้แจ้งต่อบัณฑิตวิทยาลัย พร้อมทั้งแจ้งผลการตรวจสอบด้วย ทั้งนี้ ต้องมีกรรมการเข้าประชุมไม่น้อยกว่า ๓ รูป/คน

ข้อ ๑๑ การเสนอขอสอบบทความวิชาการและบทวิจารณ์หนังสือ

ให้นิสิตยื่นคำร้องขอสอบบทความวิชาการหรือบทความวิจัยหนึ่งสื่อต่อบัณฑิตวิทยาลัย หรือโครงการหลักสูตรต้นสังกัด พร้อมสำเนาบทความวิชาการหรือบทความวิจัยที่เรียบเรียงเสร็จแล้วตามรูปแบบที่บัณฑิตวิทยาลัยกำหนด จำนวน ๕ ฉบับ โดยความเห็นชอบจากอาจารย์ที่ปรึกษาบทความวิชาการหรือบทความวิจัยหนึ่งสื่อ

ข้อ ๑๒ การตรวจสอบบทความวิชาการและบทความวิจัยหนึ่งสื่อ

๑๒.๑ ขั้นตอนและกระบวนการตรวจสอบบทความวิชาการและบทความวิจัยหนึ่งสื่อ ให้นำความในข้อ ๑๓.๒ และ ๑๓.๓ แห่งระเบียบบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ว่าด้วยวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับวิทยานิพนธ์ พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาใช้โดยอนุโลม

๑๒.๒ ในกรณีที่นิสิตสอบไม่ผ่าน สามารถยื่นขอสอบบทความวิชาการหรือบทความวิจัยหนึ่งสื่อใหม่ได้ โดยนิสิตต้องดำเนินการตามความในข้อ ๔ แห่งประกาศฉบับนี้ให้ครบทุกประการ

๑๒.๓ ในกรณีที่นิสิตสอบผ่านแบบมีการแก้ไข ต้องดำเนินการแก้ไขตามมติของคณะกรรมการให้เสร็จสิ้นภายใน ๑๕ วันทำการ แล้วนำบทความวิชาการหรือบทความวิจัยหนึ่งสื่อฉบับสมบูรณ์ส่งบัณฑิตวิทยาลัย

ในกรณีที่มีความจำเป็นไม่สามารถแก้ไขบทความวิชาการหรือบทความวิจัยหนึ่งสื่อให้เสร็จสิ้นตามกำหนด นิสิตมีสิทธิยื่นคำร้องต่อบัณฑิตวิทยาลัยขออนุมัติขยายเวลาแก้ไขบทความวิชาการหรือบทความวิจัยหนึ่งสื่อได้อีกไม่เกิน ๗ วันทำการ โดยความเห็นชอบจากอาจารย์ที่ปรึกษาบทความวิชาการหรือบทความวิจัยหนึ่งสื่อ หากเกินกำหนดนี้ไปให้ถือว่านิสิตไม่ผ่านการสอบ และต้องยื่นขอสอบใหม่

๑๒.๔ นิสิตผู้สามารถลงตีพิมพ์บทความวิชาการหรือบทความวิจัยหนึ่งสื่อในวารสารที่อยู่ในฐานข้อมูลดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย (TCI) กลุ่มที่ ๑ หรือกลุ่มที่ ๒ หรือในวารสารนานาชาติที่มีการกลั่นกรองบทความก่อนตีพิมพ์ (peer review) ให้ถือว่าเป็นผู้ผ่านการสอบวัดคุณสมบัติด้านการเขียนบทความวิชาการหรือบทความวิจัยหนึ่งสื่อ ทั้งนี้ บทความวิชาการหรือบทความวิจัยหนึ่งสื่อที่ได้รับการตีพิมพ์ต้องเกี่ยวข้องกับสาขาวิชาที่นิสิตกำลังศึกษาอยู่ และนิสิตต้องยื่นหลักฐานการตีพิมพ์หรือหนังสือยืนยันการยอมรับให้ตีพิมพ์จากบรรณาธิการของวารสารเพื่อขออนุมัติต่อบัณฑิตวิทยาลัย

ข้อ ๑๓ การประเมินผลบทความวิชาการและบทความวิจัยหนึ่งสื่อ

การประเมินผลการสอบบทความวิชาการและบทความวิจัยหนึ่งสื่อให้นำความในข้อ ๑๔ แห่งระเบียบบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ว่าด้วยวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับวิทยานิพนธ์ พ.ศ. ๒๕๕๐ มาใช้โดยอนุโลม

ข้อ ๑๔ การส่งบทความวิชาการและบทความวิจัยหนึ่งสื่อฉบับสมบูรณ์

๑๔.๑ ให้นิสิตส่งบทความวิชาการหรือบทความวิจัยหนึ่งสื่อฉบับแก้ไขที่มีลายมือชื่อคณะกรรมการตรวจสอบบทความวิชาการหรือบทความวิจัยหนึ่งสื่อถ้วนทุกคน จำนวน ๒ ฉบับ ทั้งนี้ วันที่นิสิตส่งบทความวิชาการหรือบทความวิจัยหนึ่งสื่อฉบับสมบูรณ์ถือว่าผ่านการสอบวัดคุณสมบัติ

- ๖ -

๑๔.๒ บทความวิชาการและบทวิจารณ์หนังสือของนิสิตถือเป็นลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ผู้ประสงค์จะนำไปจัดพิมพ์เผยแพร่ ให้ทำหนังสือขออนุญาตจากคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ประกาศ ณ วันที่ มกราคม พ.ศ. ๒๕๕๙

(พระมหาสมบุรณ์ วุฑฒิกโร,ดร.)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ประธานคณะกรรมการประจำบัณฑิตวิทยาลัย

ภาคผนวก ข

แบบฟอร์ม ใบ บท.

บท. ๖

แบบคำร้องทั่วไป

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

เรียน/นมัสการ คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ข้าพเจ้า..... นามสกุล.....

เลขประจำตัวนิสิต..... สาขาวิชา.....

นิสิตระดับปริญญา.....

ที่อยู่..... แขวง/ตำบล.....

เขต/อำเภอ..... จังหวัด..... รหัส..... โทร.....

มีความประสงค์ ☐ ขอหนังสือขออนุญาตสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ ☐ ขอหนังสือเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือวิจัย ☐ ขอตรวจรูปแบบสารนิพนธ์/วิทยานิพนธ์ ☐ ขอหนังสืออนุมัติต่ออายุวีซ่า ☐ ขอขยายเวลาส่งหัวข้อและโครงร่างวิทยานิพนธ์/สารนิพนธ์/วิทยานิพนธ์ฉบับสมบูรณ์ ☐ ขอหนังสือเชิญผู้ทรงคุณวุฒิเป็นวิทยากรผู้บรรยายพิเศษ ☐ อื่นๆ ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้.....

.....
.....
.....

จึงเรียน/นมัสการมาเพื่อโปรดพิจารณา

(ลงชื่อ)..... ผู้ยื่นคำร้อง

(.....)

...../...../.....

ความเห็นของ ☐ อาจารย์ที่ปรึกษาทั่วไป ☐ ประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ☐ ประธานสอบวิทยานิพนธ์

☐ อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์.....

.....

ความเห็นเลขานุการสำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย .....

.....

.....

ความเห็นคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย .....

.....

.....

บท. ๘

แบบคำร้องเกี่ยวกับ ☐ คุชกุณิพนธ์ ☐ วิทยานิพนธ์ ☐ สารนิพนธ์ ☐ บทวิจารณ์หนังสือ
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ชื่อ.....นามสกุล..... ฉายา.....
เลขประจำตัวนิสิต.....โทรศัพท์/ E-mail : .....
☐ หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา.....ชั้นปีที่.....
☐ หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชา.....ชั้นปีที่.....☐ แบบ.....
☐ นิสิตภาคปกติ ☐ นิสิตภาคพิเศษ
ชื่อหัวข้อ ☐ คุชกุณิพนธ์ ☐ วิทยานิพนธ์ ☐ สารนิพนธ์ ☐ บทวิจารณ์หนังสือ
(ภาษาไทย) .....
(ภาษาอังกฤษ) .....

เรียน/นมัสการ คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ข้าพเจ้าได้แนบหัวข้อและโครงร่าง ☐ คุชกุณิพนธ์ ☐ วิทยานิพนธ์ ☐ สารนิพนธ์ ☐ บทวิจารณ์หนังสือ ตามหัวข้อที่ปรากฏข้างต้น จำนวน .....ชุด เพื่อ
☐ ขออนุมัติสอบหัวข้อและโครงร่างคุชกุณิพนธ์ ☐ ขออนุมัติสอบหัวข้อและโครงร่างวิทยานิพนธ์
☐ ขอพิจารณาอนุมัติหัวข้อและโครงร่างสารนิพนธ์ ☐ ขออนุมัติสอบบทวิจารณ์หนังสือ
☐ ขอเปลี่ยนแปลงหัวข้อ และ/หรือโครงร่าง ☐ คุชกุณิพนธ์ ☐ วิทยานิพนธ์ ☐ สารนิพนธ์ส่วนที่เป็นสาระสำคัญหลัก
เหตุผลในการขอเปลี่ยน.....

ข้าพเจ้าขอ ☐ สอบป้องกัน ☐ คุชกุณิพนธ์ ☐ วิทยานิพนธ์ ☐ สอบสารนิพนธ์ที่ได้เรียบเรียงเสร็จแล้ว ☐ สอบบทวิจารณ์หนังสือ ☐ นำเสนองานคุชกุณิ
วิทยานิพนธ์ (Public Hearing) โดยข้าพเจ้าได้ปฏิบัติตามขั้นตอน ดังนี้
๑. ลงทะเบียน ☐ คุชกุณิพนธ์ ☐ วิทยานิพนธ์ ☐ สารนิพนธ์ ☐ บทวิจารณ์หนังสือแล้วเมื่อ.....ภาคการศึกษาที่.....ปีการศึกษา.....
๒. ให้เจ้าหน้าที่บัณฑิตวิทยาลัยตรวจรูปแบบวิทยานิพนธ์แล้ว เมื่อวันที่ ...../...../.....
๓. ส่ง ☐ คุชกุณิพนธ์ ☐ วิทยานิพนธ์ ☐ สารนิพนธ์ ☐ บทวิจารณ์หนังสือ ที่เรียบเรียงเสร็จแล้วแก่บัณฑิตวิทยาลัย จำนวน.....ฉบับ

จึงเรียน/นมัสการมาเพื่อโปรดพิจารณา

(ลงชื่อ) .....ผู้ยื่นคำร้อง
(.....)
...../...../.....

ความเห็นของผู้สมควรเป็นกรรมการควบคุม ☐ คุชกุณิพนธ์ ☐ วิทยานิพนธ์ ☐ อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ☐ อาจารย์ที่ปรึกษาทั่วไป
เห็นควร ☐ อนุมัติ ☐ ไม่อนุมัติ

ความเห็นและลายเซ็นของคณะกรรมการควบคุม ☐ คุชกุณิพนธ์ ☐ วิทยานิพนธ์ ☐ อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ☐ อาจารย์ที่ปรึกษาบทวิจารณ์หนังสือ
๑. ....ประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์
๒. ....กรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์
๓. ....กรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์
เห็นควร ☐ อนุมัติ ☐ ไม่อนุมัติ

(.....)

ความเห็นของเลขานุการสำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย เห็นควร ☐ อนุมัติ ☐ ไม่อนุมัติ

(.....)

เลขานุการสำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ความเห็นคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

☐ อนุมัติ ☐ ไม่อนุมัติ
☐ นำเข้าพิจารณาในกรรมการ บท.

(.....)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

...../...../.....

บท ๘.๑

ใบนำส่งหัวข้อและโครงร่างวิทยานิพนธ์ (ฉบับแก้ไข) เพื่อพิจารณาประกาศอนุมัติ
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ชื่อ ..... นามสกุล .....

รหัสประจำตัวนิสิต ..... เบอร์โทร. ....

หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา แบบ ๒.๑ ภาคพิเศษ

ชื่อหัวข้อวิทยานิพนธ์

(ภาษาไทย) .....

(ENGLISH) .....

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

๑) ..... ประธาน

๒) ..... กรรมการ

หัวข้อและโครงร่างวิทยานิพนธ์นี้ ได้ผ่านการสอบเมื่อวันที่ ..... เดือน ..... พ.ศ. ....
และได้แก้ไขตามข้อเสนอของคณะกรรมการสอบหัวข้อและโครงร่างวิทยานิพนธ์เรียบร้อยแล้ว

จึงส่งโครงร่างวิทยานิพนธ์นี้ไว้เป็นหลักฐานในการพิจารณาอนุมัติ จำนวน ๒ ฉบับ

ลงชื่อนิสิต .....

(.....)

..... / ..... / .....

ความเห็นของประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ .....

ลงชื่อ .....

(.....)

..... / ..... / .....

ความเห็นของกรรมการ/เลขานุการสอบหัวข้อและโครงร่างวิทยานิพนธ์ .....

ลงชื่อ .....

(.....)

..... / ..... / .....

ความเห็นของประธานกรรมการสอบหัวข้อและโครงร่างวิทยานิพนธ์ .....

ลงชื่อ .....

(.....)

..... / ..... / .....

สำหรับเจ้าหน้าที่บัณฑิตวิทยาลัย: ได้รับอนุมัติหัวข้อและโครงร่างวิทยานิพนธ์เรียบร้อยแล้ว เมื่อวันที่ ..... / ..... / .....

ลงชื่อ.....

บท. ๒๑

ใบประเมินผลการปฏิบัติกรรฐาน
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

*****

ชื่อ..... ฉายา.....นามสกุล.....รหัสประจำตัวนิสิต.....
สาขา..... คณะ..... ☐ปริญญาโท ☐ปริญญาเอก
ที่อยู่ปัจจุบัน.....ถนน.....แขวง/ตำบล.....
เขต/อำเภอ.....จังหวัด.....รหัสไปรษณีย์.....
โทรศัพท์..... E-Mail: .....
เข้าศึกษาที่บัณฑิตวิทยาลัย วัน/เดือน/ปี ..... อาจารย์ที่ปรึกษา .....
ข้อมูลอื่นที่เกี่ยวข้องควรทราบ เช่น โรคประจำตัว.....

ครั้งที่ ...../.....จากวันที่.....ถึงวันที่.....รวมเวลา.....วัน
ครั้งที่ ...../.....จากวันที่.....ถึงวันที่.....รวมเวลา.....วัน
ครั้งที่ ...../.....จากวันที่.....ถึงวันที่.....รวมเวลา.....วัน

ความเห็นของวิปัสณาจารย์

☐ มีพัฒนาการปฏิบัติดีมาก	☐ มีพัฒนาการปฏิบัติดี
☐ มีพัฒนาการปฏิบัติพอใช้	☐ มีพัฒนาการปฏิบัติน้อย
☐ ควรศึกษาเพิ่มเติมและตั้งใจปฏิบัติให้มาก	☐ อื่นๆ .....
สรุปผลการประเมิน ☐ ผ่าน	☐ ผ่านโดยมีเงื่อนไข
☐ ไม่ผ่าน	☐ อื่น ๆ .....

ชื่อ..... (.....) พระวิปัสณาจารย์/เจ้าหน้าที่ผู้ควบคุม ...../...../.....	ชื่อ..... (.....) เจ้าอาวาส/เจ้าสำนัก/หัวหน้าหน่วยงาน ...../...../.....

ความเห็นเจ้าหน้าที่บัณฑิตวิทยาลัย ☐ เห็นชอบ ☐ ไม่เห็นชอบ

ลงชื่อ .....
(.....)
ตำแหน่ง.....
...../...../.....

ใบบันทึกการส่ง-สอบอารมณ์ การปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานนิสิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ชื่อ ฉายา/นามสกุล ..... รหัสประจำตัวนิสิต .....

ปฏิบัติ ณ ..... อำเภอ/เขต..... จังหวัด.....

กำหนดวันปฏิบัติระหว่างวันที่ ..... รวม.....วัน

สอบครั้งที่ วัน/เดือน/ปี	อริยาบถ	ความเห็นวิปัสสนาจารย์/ข้อเสนอแนะ			
		☐ ต้องแก้ไข	☐ พอใช้	☐ ดี	☐ ดีมาก
	นั่งกำหนด.....นาที่				
	เดินจงกรม.....นาที่				
	การกำหนดอริยาบถย่อย ☐ กำหนด ☐ ไม่กำหนด				
	สภาวะธรรมอื่น ๆ ☐ มี ☐ ไม่มี				
สอบครั้งที่ วัน/เดือน/ปี	นั่งกำหนด.....นาที่				
	เดินจงกรม.....นาที่				
	การกำหนดอริยาบถย่อย ☐ กำหนด ☐ ไม่กำหนด				
	สภาวะธรรมอื่น ๆ ☐ มี ☐ ไม่มี				

ลงชื่อ.....

(.....)

(พระวิปัสสนาจารย์ผู้สอบอารมณ์)

บัญชีลงเวลาปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานสำหรับนิสิต
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ชื่อ-นาย/นามสกุล ..... รหัสประจำตัวนิสิต .....

☐ ปริญญาโท ☐ ปริญญาเอก: หลักสูตร .....

สาขา ..... คณะ .....

ว/ด/ป	ช่วงเวลาปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐาน				ผู้รับรอง
	๐๕.๐๐ - ๐๗.๐๐ น.	๐๘.๓๐ - ๑๑.๐๐ น.	๑๓.๐๐ - ๑๖.๐๐ น.	๑๘.๐๐ - ๒๑.๐๐ น.	

รับรองตามนี้

.....
(.....)

พระวิปัสสนาจารย์ / เจ้าหน้าที่

บ.ท.๑๓

แบบคำร้องขอจบการศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

เรียน/นมัสการ คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ชื่อ _____ นามสกุล _____

เลขประจำตัวนิสิต _____ ระดับปริญญา _____ แบบ _____ สาขาวิชา _____

ที่อยู่ วัด / บ้านเลขที่ _____ ถนน _____ แขวง/ตำบล _____

เขต/อำเภอ _____ จังหวัด _____

รหัสไปรษณีย์ _____ โทรศัพท์ _____ มือถือ _____

มีความประสงค์ขอจบการศึกษา ในภาคการศึกษาที่ _____ ปีการศึกษา _____
ซึ่งข้าพเจ้าได้ศึกษาในบัณฑิตวิทยาลัยมาแล้วเป็นเวลา _____ ภาคการศึกษาปกติ และได้หน่วยกิต
สะสม ตลอดหลักสูตร จำนวน _____ หน่วยกิต ได้ค่าระดับเฉลี่ยสะสม _____

๑. ☐ ส่งดูษฎัณัพนัร/วืทยานัพนัรเล่ม่สมบູรณัให้บัณฑิตวิทยาลัยแล้ว จำนวน _____ เล่ม

๒. ☐ ได้เข้าไปประเมินการสอนของอาจารย์ผู้สอนในระบบทะเบียนออนไลน์ครบทุกวิชาแล้ว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ลงชื่อ _____

(_____)

ผู้ยื่นคำร้อง

_____ / _____ / _____

ความเห็นเจ้าหน้าที่ ☐ สำนักทะเบียนและวัดผล ☐ บัณฑิตวิทยาลัย

นิสิตได้ชำระเงินค่าธรรมเนียมการศึกษาครบถ้วนทุกภาคการศึกษาแล้ว

ลงชื่อ _____

(_____)

_____ / _____ / _____

- ๒ -

ความเห็นประธานกรรมการควบคุมดูแลนิพนธ์/วิทยานิพนธ์

.....
.....

ลงชื่อ _____
(_____)
_____ / _____ / _____

๑ ตรวจสอบคำ-ส่ง การยืมหนังสือห้องสมุด (สำหรับห้องสมุดคณะ/หลักสูตรที่สังกัด)

ความเห็นของเจ้าหน้าที่ ☐ ไม่มีหนังสือติดค้าง ☐ มีหนังสือติดค้าง

ลงชื่อ _____
(_____)
_____ / _____ / _____

๑ ส่งเล่มคำสารนิพนธ์/วิทยานิพนธ์/คุณนิพนธ์

☐ ส่งเรียบร้อยแล้ว

☐ ส่งเรียบร้อยแล้ว

☐ อัปโหลดข้อมูลชนิด WORD และ PDFในระบบแล้ว

☐ รับไฟล์ข้อมูล ชนิด WORD และ PDF แล้ว

(โดยสแกนสี หน้าอนุมัติที่เป็นลายเซ็นจริงรวมไว้ด้วย)

(โดยสแกนสี หน้าอนุมัติที่เป็นลายเซ็นจริงรวมไว้ด้วย)

ลงชื่อ _____
(_____)

เจ้าหน้าที่ส่วนหอสมุดกลาง

ลงชื่อ _____
(_____)

เจ้าหน้าที่บัณฑิตวิทยาลัย

ความเห็นเลขานุการสำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

☐ เห็นควรอนุมัติ

☐ เห็นควรนำเข้าพิจารณาในคณะกรรมการประจำบัณฑิตวิทยาลัย

.....

ลงชื่อ _____
(_____)
_____ / _____ / _____

ความเห็นคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

☐ อนุมัติ ☐ ไม่อนุมัติ

☐ นำเข้าพิจารณาในคณะกรรมการประจำบัณฑิตวิทยาลัย

.....

ลงชื่อ _____
(_____)
_____ / _____ / _____

* พิมพ์ หน้า-หลังให้อยู่ในแผ่นเดียว

ใบแสดงผลการตรวจสอบการลอกเลียนงานวรรณกรรมทางวิชาการด้วยโปรแกรมอักษรวิสุทธิ์
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ชื่อ-ฉายา-นามสกุล .....

รหัสประจำตัวนิสิต ..... เบอร์โทรศัพท์ .....

E-Mail: .....

หลักสูตร ☐ พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา .....
☐ พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชา .....
☐ หลักสูตร ..... สาขาวิชา .....
☐ ภาคปกติ ☐ ภาคพิเศษ/เสาร์-อาทิตย์

ชื่อเรื่อง ☐ สารนิพนธ์ (งานนิพนธ์ระดับมหาบัณฑิต แผน ข) / Research Paper
☐ วิทยานิพนธ์ (งานนิพนธ์ระดับมหาบัณฑิต แผน ก) / Thesis
☐ ดุษฎีนิพนธ์ (งานนิพนธ์ระดับดุษฎีบัณฑิต) / Dissertation
☐ สารนิพนธ์ (งานนิพนธ์อันเป็นส่วนหนึ่งของการสอบวัดคุณสมบัติ) / Thematic Paper
☐ บทความวิชาการ / Academic Paper, บทวิจารณ์หนังสือ / Book Review

ภาษาไทย: .....

English: .....

ได้ยื่นขอตรวจสอบการลอกเลียนงานวรรณกรรมทางวิชาการ มีผลการตรวจสอบความซ้ำซ้อนรวมทั้งฉบับ* ดังนี้

ครั้งที่	รายการตรวจ	จำนวน (%)	ผลการตรวจ		ผู้ตรวจ
			ผ่าน (≤ 25%)	ไม่ผ่าน (>25%)	
๑	ตรวจก่อนขอสอบป้องกัน/สอบวัดคุณสมบัติ				
๒	ตรวจเพื่อส่งเล่มสมบูรณ์				

ความเห็น: ☐ ประธาน, กรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์/ดุษฎีนิพนธ์ ☐ อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์
☐ อาจารย์ที่ปรึกษาบทความวิชาการ/บทวิจารณ์หนังสือ ☐ อื่น ๆ ระบุ .....
☐ ยอมรับได้
☐ ยอมรับได้แบบมีเงื่อนไข .....
☐ ไม่สามารถยอมรับได้ .....

ลงนาม .....

(.....)

ตำแหน่ง .....

วันที่ ..... เดือน ..... พ.ศ. ....

* แนบใบรายงานผลการตรวจสอบการลอกเลียนวรรณกรรม Plagiarism Checking Report ประกอบการพิจารณา ตามประกาศบัณฑิตวิทยาลัย มจร เรื่องการตรวจสอบการลอกเลียนวรรณกรรมทางวิชาการ พ.ศ. ๒๕๖๑

บท ๑๑.๓

ใบรับรองการตรวจแก้บทความภาษาอังกฤษ (Abstract) ☐ ดุษฎีนิพนธ์ ☐ สารนิพนธ์
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

เรียน คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ด้วยนิตินี้ชื่อ ..... นามสกุล.....

เลขประจำตัวนิตินี้..... สาขาวิชาพระพุทธศาสนา แบบ ๒.๑ ภาคพิเศษ

หมายเลขโทรศัพท์..... อีเมล.....

ชื่อหัวข้อ ☐ ดุษฎีนิพนธ์ ☐ สารนิพนธ์

ภาษาไทย .....

.....

.....

ภาษาอังกฤษ.....

.....

.....

☐ คณะกรรมการควบคุมดุษฎีนิพนธ์ ☐ อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์

๑.....ประธานกรรมการ

๒..... กรรมการ

๓..... กรรมการ

ได้เสนอบทความ (Abstract) ให้ตรวจแก้ เมื่อวันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ผลการตรวจแก้ ☐ แก้ไขเรียบร้อยแล้ว ☐ ยังไม่ได้แก้ไข

ลงชื่อ.....

(.....)

ผู้ตรวจแก้บทความ (Abstract) ☐ ดุษฎีนิพนธ์ ☐ สารนิพนธ์

..... /..... /.....

หมายเหตุ ได้แนบสำเนาบทความ (Abstract) ฉบับแก้ไขสมบูรณ์มาพร้อมนี้

ใบแสดงผลการตรวจรูปแบบ ☐ ดุษฎีนิพนธ์ ☐ สารนิพนธ์
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

เรียน/นมัสการ คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

นิตชื่อ..... นามสกุล.....

เลขประจำตัวนิต..... สาขาวิชาพระพุทธศาสนา แบบ ๒.๑ ภาคพิเศษ

ชื่อหัวข้อ ☐ ดุษฎีนิพนธ์ ☐ สารนิพนธ์

(ภาษาไทย) .....

.....

.....

ภาษาอังกฤษ .....

.....

.....

ได้รับอนุมัติให้ตรวจรูปแบบ เมื่อวันที่ ..... เดือน..... พ.ศ.....

ได้ดำเนินการตรวจรูปแบบเสร็จสมบูรณ์ เมื่อวันที่ ..... เดือน..... พ.ศ.....

นิตได้แก้ไขรูปแบบถูกต้องแล้วและส่งเล่มสมบูรณ์ เมื่อวันที่ ..... เดือน..... พ.ศ.....

จึงเรียน/นมัสการมาเพื่อทราบ

(ลงชื่อ) ..... ผู้ตรวจรูปแบบ

(.....)

...../...../.....

แบบฟอร์มยินยอมให้เผยแพร่ผลงานวิชาการระดับบัณฑิตศึกษาในรูปแบบดิจิทัลผ่านอินเทอร์เน็ต
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

*****

เขียนที่.....
วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ข้าพเจ้า.....รหัสสนិត.....
หลักสูตร.....สาขาวิชา.....
ประเภทผลงานวิชาการ ☐ ดุษฎีนิพนธ์ ☐ วิทยานิพนธ์ ☐ สารนิพนธ์
ชื่อเรื่อง (ภาษาไทย).....
.....
ชื่อเรื่อง (ภาษาอังกฤษ).....
.....

ได้พิจารณาเรื่อง การเผยแพร่ผลงานทางวิชาการของข้าพเจ้า และเห็นควรให้เป็นดังต่อไปนี้

- ☐ อนุญาต ให้งานของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เผยแพร่งานวิชาการระดับ
บัณฑิตศึกษาในรูปแบบดิจิทัลผ่านอินเทอร์เน็ต เพื่อเป็นประโยชน์การนำไปใช้ทางวิชาการและสังคม
- ☐ ไม่ควรเผยแพร่ เนื่องจาก.....

ลงชื่อ.....ผู้วิจัย
(.....)

ภาคผนวก ค

เงื่อนไขการจบการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา

**เงื่อนไขการจบการศึกษาระดับปริญญาโท – ระดับปริญญาเอก
ของบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตพะเยา**

คู่มือการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา วิทยาเขตพะเยา ๑๒๒

ระดับปริญญาโท	ระดับปริญญาเอก
๑. นิสิตศึกษาในบัณฑิตวิทยาลัยครบจำนวนภาคการศึกษา ๒. ได้รับระดับไม่ต่ำกว่า B ในรายวิชาบังคับและรายวิชาเอกทุกวิชา และได้ S ใน วิชาการรวมฐานและภาษาอังกฤษ ๓. ได้ศึกษารายวิชาต่างๆ ครบถ้วนและถูกต้องตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้ใน หลักสูตร ๔. ได้ชำระเงินบำรุงการศึกษครบถ้วนทุกภาคการศึกษาแล้ว ๕. ได้ปฏิบัติธรรมครบตามหลักสูตรเรียบร้อยแล้ว จำนวน ๓๐ วัน ๖. สอบวัดความรู้ทางภาษาอังกฤษ - ภาษาอังกฤษ MCU ๐๐๓, MCU ๐๐๔ หรือสถาบันภาษาที่มหาวิทยาลัย รับรอง ๗. ทำวิทยานิพนธ์ ๑ เรื่อง ๘. ตีพิมพ์บทความวิจัย (หลักฐานการตีพิมพ์เผยแพร่ผลงานวิทยานิพนธ์) TCI ฐาน ๑, TCI ฐาน ๒, การประชุมวิชาการระดับชาติ	๑. นิสิตศึกษาในบัณฑิตวิทยาลัยครบจำนวนภาคการศึกษา ๒. ได้รับระดับไม่ต่ำกว่า B ในรายวิชาบังคับและรายวิชาเอกทุกวิชา และได้ S ใน วิชาการรวมฐานและภาษาอังกฤษ ๓. ได้ศึกษารายวิชาต่างๆ ครบถ้วนและถูกต้องตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้ใน หลักสูตร ๔. ได้ชำระเงินบำรุงการศึกษครบถ้วนทุกภาคการศึกษาแล้ว ๕. ได้ปฏิบัติธรรมครบตามหลักสูตรเรียบร้อยแล้ว จำนวน ๔๕ วัน ๖. สอบวัดความรู้ทางภาษาต่างประเทศ ๒ ภาษา (อังกฤษ/บาลี) - ภาษาอังกฤษ MCU ๐๐๕, MCU ๐๐๖ หรือสถาบันภาษาที่มหาวิทยาลัย รับรอง - ภาษบาลี ๗. ทำบทความวิชาการ ๑ เรื่อง ๘. ทำบทวิจารณ์หนังสือ ๑ เรื่อง ๙. ทำสารนิพนธ์ ๑ เรื่อง ๑๐. ทำดัชนีนิพนธ์ ๑ เรื่อง ๑๑. ตีพิมพ์บทความวิจัย (หลักฐานการตีพิมพ์เผยแพร่ผลงานดัชนีนิพนธ์) TCI ฐาน ๑, TCI ฐาน ๒ ขึ้นไป

หมายเหตุ : กรณีที่มีการประกาศใช้เกณฑ์ใหม่ จะแจ้งให้ทราบโดยด่วน !

ข้อมูล : ๒๓ มิถุนายน ๒๕๖๖

ภาคผนวก ง

กระบวนการ/ขั้นตอน การทำสารนิพนธ์, บทความวิชาการ,
บทวิจารณ์หนังสือหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต

กระบวนการ/ขั้นตอน

การจัดทำสารนิพนธ์, บทความวิชาการ, บทความหนึ่งสื่อ

หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต มจร พะเยา

สารนิพนธ์	บทความวิชาการ/บทความหนึ่งสื่อ สามารถทำได้ ๒ วิธี
๑. นิสิตเขียนหัวข้อโครงร่างสารนิพนธ์ บทที่ ๑ บทนำ ตามรูปแบบของ มจร โดยมีอาจารย์ปรึกษา ๑ ท่าน (นิสิตเลือกเอง)	วิธีที่ ๑ ทำเหมือนสารนิพนธ์ทุกประการ
๒. ยื่นเสนอโครงร่าง บทที่ ๑ บทนำ จำนวน ๓ เล่ม พร้อม บท.๘ โดยความเห็นชอบของอาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อเสนอขออนุมัติหัวข้อ ต่อบัณฑิตวิทยาลัย (ไม่มีการสอบหัวข้อโครงร่าง)	วิธีที่ ๒ เขียนบทความวิชาการหรือบทความหนึ่งสื่อ นำไปตีพิมพ์ในวารสาร TCI ฐาน ๑ หรือ ฐาน ๒ โดยคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา และนำหลักฐานมายื่นต่อหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
๓. เมื่อเขียนครบทุกบท ยื่นเสนอขอสอบป้องกัน ภายในวันที่ ๑๕ ของทุกเดือน หลักสูตรจะจัดสอบสัปดาห์สุดท้ายของเดือน	

กระบวนการ/ขั้นตอน
การจัดทำวิทยานิพนธ์, ดุษฎีนิพนธ์
หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต มจร พะเยา

การเขียนบทที่ ๑ บทนำ	การขอสอบหัวข้อโครงร่าง ๓ บท	การสอบป้องกัน
๑. นิสิตเขียนโครงร่างบทที่ ๑ บทนำ ตามรูปแบบ มจร โดยมีอาจารย์ที่ปรึกษา ๒ หรือ ๓ ท่าน ให้คำปรึกษา	๑. นิสิตจัดทำโครงร่าง ๓ บท จำนวน ๕ เล่ม เสนอต่อหลักสูตร ก่อนวันที่ ๑๕ ของทุกเดือน	๑. ป.เอก ต้องผ่านการสอบปรับปรุงความเห็นของสาธารณะ P.H.R. ก่อน
๒. นำเสนอโครงร่างบทที่ ๑ ผ่านบัณฑิตศึกษา ได้ทุกวันทำการ และหลักสูตรจัดประชุมวิพากษ์ เสนอแนะและเลือกสรรที่ปรึกษาให้ครบ ๒ หรือ ๓ ท่าน และให้นิสิตดำเนินการเขียนโครงร่าง ๓ บท	๒. หลักสูตรจะจัดสอบหัวข้อโครงร่างสัปดาห์สุดท้ายของทุกเดือน	๒. จัดทำเล่มวิทยานิพนธ์ ป.โท จำนวน ๕ เล่ม ป.เอก จำนวน ๖ เล่ม ต่อหลักสูตร ก่อนวันที่ ๑๕ ของทุกเดือน
		๓. หลักสูตรจะจัดสอบป้องกันวิทยานิพนธ์/ดุษฎีนิพนธ์ สัปดาห์สุดท้ายของทุกเดือน

This image shows a full page of white paper with horizontal dotted lines, typical of primary school writing paper. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There are no margins, text, or other markings on the paper.

[illegible]

www.pyo2.mcu.ac.th